

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKOR Vänersborg, Trollhättan, Ale, Lerum

Missionshusinventering inom Svenska Missions-
kyrkan i Västra Götaland av Stig Florén

Älvsborg 1

Missionshusinventeringen inom Svenska Missionskyrkan i Västra Götaland

Arkitekt Stig Florén, Uddevalla, har sedan 1997 inventerat missionshus, missionskyrkor, sommarhem, ungdomsgårdar och lägergårdar tillhöriga församlingar anslutna till Svenska Missionskyrkan (SMK) i Västra Götalands län.

Arbetet med inventeringen har utförts på ideell basis. Svenska Missionskyrkan (numera Equmeniakyrkan), Västra Götalandsregionen/Västarvet och Länsstyrelsen i Västra Götalands län/kulturmiljöenheten har på olika sätt stöttat arbetet med inventeringen.

De enskilda objekten finns registrerade i Riksantikvarieämbetets Bebyggelseregister. Inventeringsmaterialet är arkiverat hos Västarvet. Rapporterna publiceras och tillgängliggörs i PDF-format genom Länsstyrelsens rapportserie.

Byggnadsdokumentära färgbilder i rapporterna är generellt tagna av Stig Florén. Övriga bilder och illustrationer utgörs av material från föreningsarkiv och från privatpersoner.

Rapportnr: 2014:34, bilaga 3

ISSN: 1403-168X

Rapportansvarig: Mats Herklint

Omslagsfoto: Härstads missionshus, Vänersborgs kommun, 1999

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län, kulturmiljöenheten

Rapporten finns som pdf på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland under Publikationer/Rapporter.

Förord

I takt med den ökade religionsfriheten växte under 1800-talet fram en stark svensk frikyrkorörelse. Så framgångsrik blev väckelsen att dess fysiska uttryck – missionshusen, bönehusen, frikyrkorna – kom att bli utmärkande inslag i landskapet såväl på landsbygden som i städerna. Störst bland frikyrkosamfunden är Svenska Missionskyrkan, numera en del av Ekuмениakyrkan.

Till skillnad mot Svenska Kyrkans kyrkobyggnader som omfattas av kulturmiljölagen, har frikyrkorna inte getts någon uppmärksamhet i bevarandelagstiftningen. Många missionshus och missionskyrkor har försvunnit genom rivning eller försäljning. Det har inte heller gjorts några systematiska försök att dokumentera dessa innan det varit för sent. I själva verket förvaltar frikyrkan ett värdefullt kulturarv bestående av såväl anspråkslösa gamla missionshus som konstnärligt påkostade och arkitektoniskt gestaltade kyrkorum. Frikyrkans kulturarv berättar viktig samhällshistoria om hur väckelserörelsens folk levde och arbetade, bad och firade sin gudstjänst.

På initiativ av arkitekt Stig Florén och förre distriktsföreståndaren för Svenska Missionskyrkan i Västra Götaland, Pär Sandstedt, påbörjades 1997 ett arbete med att inventera missionsbyggnaderna. Varken Stig Florén eller Pär Sandstedt kunde då ana hur omfattande och tidskrävande detta arbete skulle komma att bli. I början av 2000-talet vände sig Stig till Regionmuseet (numera Västarvet) för att få hjälp med att systematisera dokumentationen. Länsstyrelsens kulturmiljöenhet har stöttat genomförandet med bl a bidrag till vissa omkostnader.

Samarbetet, men framför allt tack vare Stig Floréns enastående ideella arbetsinsats, har resulterat i att inte mindre än 627 missionshus och missionskyrkor inom Västra Götalandsdelen av distriktet kunnat identifieras och dokumenteras. Inventeringen är kommunvis uppställd och följer huvudsakligen de gamla länsområdena inom Västra Götaland; Göteborgs- och Bohus län, Älvsborgs län samt Skaraborgs län.

Av länets 49 kommuner ligger samtliga utom Mellerud, Färgelanda, Åmål, Bengtfors, Dals-Ed samt Tranemo och Svenljunga kommuner inom Svenska Missionskyrkans Västra Götalandsdistrikt. Eftersom Ekuмениakyrkans västra region numera även omfattar Dalsland kommer inventeringen efterhand förhoppningsvis att kunna kompletteras med dessa kommuner.

Originalhandlingarna från inventeringen finns deponerade i Västarvets arkiv i Vänersborg, tillgängliga för intresserade. Större delen av materialet är även inlagt i Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Västra Götaland, våren 2014

Mats Herklint
Länsstyrelsen

Karl-Arne Karlsson
Västarvet

Urban Erestam
Ekuмениakyrkan

Innehållsförteckning

VÄNERSBORGS KOMMUN, sid 5

VÄNERSBORGS MISSIONSHUS
VÄNERSBORGS MISSIONSKYRKA
KARLSROGÅRDEN
HÄRSTADS MISSIONSHUS
VÄNERSNÄS MISSIONSHUS
VÄNE-RYRS MISSIONSHUS

TROLLHÄTTANS KOMMUN DEL 1, sid 29

VÄGENS MISSIONSHUS
HOLMS MISSIONSHUS
VELANDA MISSIONSKYRKA
SJUNTORPS MISSIONSKYRKA
FLUNDREVALLA MISSIONSHUS
LINDVEDENS MISSIONSHUS
SLÄTTHULTS FÖRSTA MISSIONSHUS
SLÄTTHULTS ANDRA MISSIONSHUS
LOKALEN I KASEN
LINNEAKYRKAN, TROLLHÄTTAN
SKOFTEBYNS MISSIONSHUS
ANDREASKYRKAN, SKOFTEBYN

TROLLHÄTTANS KOMMUN DEL 2, sid 63

TROLLHÄTTANS MISSIONSHUS
TROLLHÄTTANS GAMLA MISSIONSKYRKA
TROLLHÄTTANS NYA MISSIONSKYRKA
IMMANUELSKYRKAN STRÖMSLUND
ÖRESJÖ SOMMARHEM
VÅRHAGA SOMMARGÅRD
UPPHÄRADS MISSIONSKYRKA
BETELHÖJDENS MISSIONSHUS
LAGMANSEREDS MISSIONSHUS
ÅSAKA MISSIONSKYRKA
NORRA BJÖRKE MISSIONSKYRKA

LILLA EDETS KOMMUN, sid 94

LILLA EDETS MISSIONSHUS, BETANIA
LILLA EDETS MISSIONSKYRKA
GÖTA MISSIONSKYRKA
HASTERÖDS MISSIONSHUS

ALE KOMMUN, sid 107

ÄLVÄNGENS MISSIONSHUS
KLIPPANS MISSIONSKYRKA, ÄLVÄNGEN
GAMLA MISSIONSKYRKAN, ÄLVÄNGEN
NYA MISSIONSKYRKAN, ÄLVÄNGEN
RISHEDS MISSIONSHUS
ALAFORS MISSIONSKYRKA
NOLS MISSIONSHUS
RYKS MISSIONSHUS
HÅLANS MISSIONSHUS
GUNTORPS MISSIONSHUS
GUNTORPS MISSIONSKYRKA
KILANDA MISSIONSHUS
RYDS MISSIONSHUS
SURTE MISSIONSHUS
SURTE MISSIONSKYRKA
VALLARNAS SOMMARHEM, SURTE

LERUMS KOMMUN DEL 1, sid 145

MISSIONSHUSET GUDHEM, LERUM
MISSIONSHUSET VID ASPEDALEN, LERUM
LERUMS GAMLA MISSIONSKYRKA
MISSIONSHYDDAN I ASPEN OCH STENHUS-
SET I STENKULLEN
LERUMS NYA MISSIONSKYRKA
MISSIONSHUSET I LERUMS SKOGAR
BLOMSHOLMS FRILUFTSGÅRD

LERUMS KOMMUN DEL 2, sid 166

SKALLSJÖ MISSIONSKYRKA
FLODA MISSIONSKYRKA
SKALLSJÖ SKOGARS MISSIONSHUS
STORA LUNDBY MISSIONSHUS OCH MISS-
IONSKYRKA
YTTERSTADS MISSIONSHUS
BJÖRBOHOLMS MISSIONSHUS
SJÖVIKS MISSIONSKYRKA
SJÖVIKSGÅRDEN

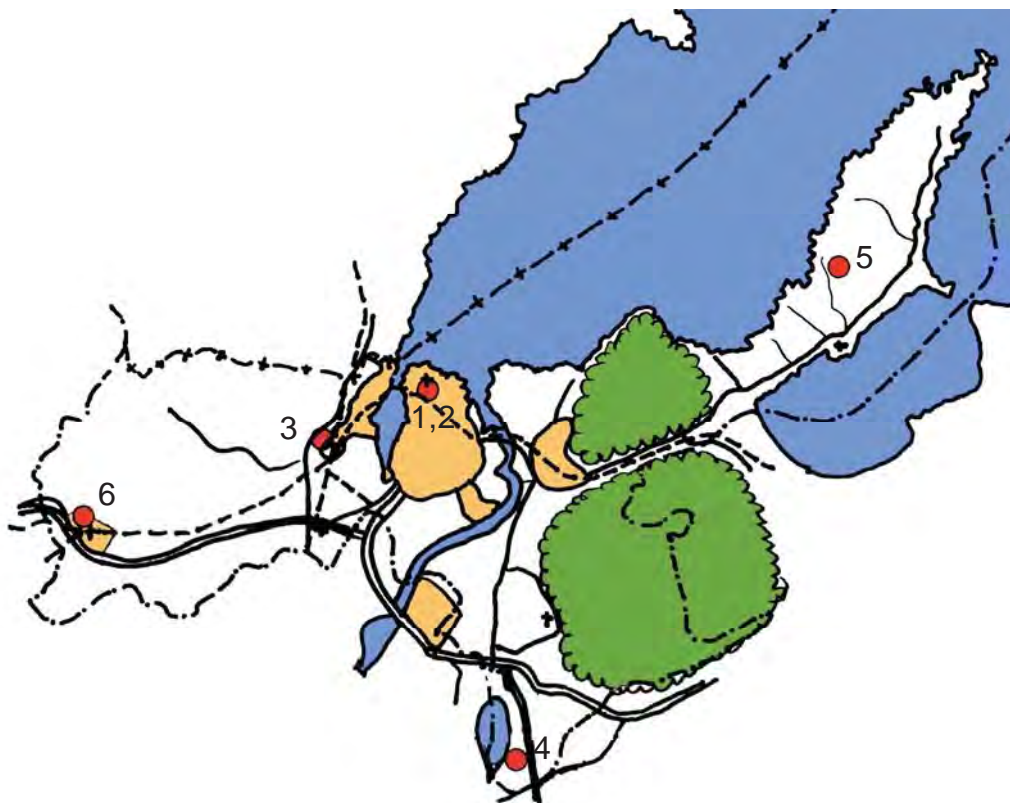

MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKOR I **VÄNERSBORG**

Vänersborgs Missionshus
Vänersborgs Missionskyrka
Karlsrogården
Härstads Missionshus
Vänersnäs Missionshus
Väne-Ryrs Missionshus

*Missionshusinventering inom SMK i Västra Götaland
Stig Florén 1997 - 2009*

VÄNERBORGS KOMMUN

Nr	Missionshus och -kyrkor	Byggt år	Nedlagd år	Ursprungligt antal platser	Nuvarande status
1	Vänersborgs Missionshus	1878	1913	300?	Rivet
2	Vänersborgs Missionskyrka	1915	-	300	I bruk
3	Karlsrogården	1953	-		I bruk
4	Härstads Missionskyrka	1892	1990-t	100	Förråd
5	Vänersnäs Missionshus	1930	1965	100	Sommarbostad
6	Väne-Ryrs Missionshus	1922	1960-t	85	Bostad

VÄNERSBORGS MISSIONSHUS

Missionshuset låg på samma plats som nuvarande missionskyrkan.

Läge:

Vänersborgs kommun. Norra Järnvägs-
gatan 16.

Ägare: Vänersborgs Missionsförsamling.

Fastighetsbeteckning: Kv Ljungen 13, Vä-
nersborg.

Besök: 1999 09 29.

*Centrala Vänersborg, missionskyrkan markerad
med rött.*

Uppgiftslämnare:

Gunborg och Carl-Åke Grahn, Vänersborg.

Byggnadens historia:

Församlingen bildades 1876. Samlingar
skedde till att börja med i ett hem i staden.
Under en kortare tid upplät kyrkoherden
sockenstugan i folkskolan för samman-
komsterna, men redan från början var
frågan om en egen lokal aktuell.

*Skördefest i missionshuset till förmån för
byggnadskassan för den nya missionskyrkan.*

1877 inköptes en tomt och byggandet av
ett missionshus påbörjades. I början av
1878 stod huset klart. Det var ett enkelt
trähus, c:a 21 x 14 meter (enligt Evald
Widell 62x41 fot d v s 18,4 x 12,2 meter) och
bestod av en enda stor sal med läktare på
tre sidor.

Huset var inte vinterbonat, och detta
medförde problem vid möten vintertid.
Även i andra avseenden var husets kvalitet
låg och medförde behov av upprepade
reparationer. 1884 inredde man en mindre
sal i byggnaden. Byggnaden revs 1913 för
att ge plats för den nya missionskyrkan.

VÄNERSBORGS MISSIONSKYRKA

Missionskyrkan från sydost år 2006.

Läge:

Vänersborgs kommun, Norra Järnvägs-
gatan 16.

Ägare: Vänersborgs Missionsförsamling.

Fastighetsbeteckning: Kv Ljungen 13, Vä-
nersborg.

Besök: 1999 09 29, foto och 2009 03 31, foto.

*Centrala Vänersborg, missionskyrkan markerad
med rött.*

Uppgiftslämnare:

Gunborg och Carl-Åke Grahn, Vänersborg.

Ingemar Lundvall, Vänersborg.

Från sydväst år 1999.

Gamla kyrkentårn.

Kyrksalen år 2009.

Byggnadens historia:

Församlingens första byggnad, som uppfördes 1878, var av låg kvalitet och 1912 aktualiserades frågan om en ny kyrkobyggnad. 1913 godkände man ritningar utarbetade av arkitekt Wilhelm Paaslow från Vänersborg. Det gamla missionshuset revs, och på samma tomt påbörjades uppförandet av den nya kyrkan. Den stod färdig 1915.

1922 inköpte församlingen bostadsfastigheten närmast öster om kyrkan. Bostaden togs i bruk för kyrkans vaktmästare, och på 1930-talet inreddes övervåningen till ungdomlokaler.

1949-50 gjordes en omfattande renovering av kyrkan. Kyrksalen målades i ljusa färger, estraden byggdes om, fönstret på fondväggen murades igen, och i dess ställe placerades en målning av konstnären S Wallqvist. I källarvåningen anordnades ungdomlokaler.

1965 renoverades kyrkan på nytt efter ritningar utarbetade av arkitekt Janne Feldt från Karlstad. Kyrkorummet omformades och en stor tillbyggnad uppfördes innehållande ungdoms- och församlingslokaler samt ny vaktmästarebostad i stället för den gamla som revs.

Kyrksalen efter 1955 års renovering.

Kyrksalen 1999.

Kyrksalen från estraden 2009.

År 2000 gjordes en om- och tillbyggnad av församlingslokalerna, som innebar att man fick rymliga och ändamålsenliga utrymmen för entré, expeditioner, servering, kök och utrymmen för barn och ungdom. Ritningarna hade utarbetats av Jan Skeppstedt, Arkitekttriangeln i Trollhättan.

2007 förnyades kyrksalen genom en ny predikstol, ny dopgrav, ny dopfunt, nytt golv och ommålning. Arkitekt var även denna gång Jan Skeppstedt.

Byggnadsmaterial:

Kyrkan har en grund av betong, väggar av tegel och läktarbjälklag och takkonstruktion av trä. Taket är täckt med tegel. Fasaden är putsad. 1965 års tillbyggnad har grund av betong och väggar av putsat tegel. Även tillbyggnaden från år 2000 har putsade fasader.

Ungdomssalen 1999.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, pensionärsverksamhet, kör, manskör, gospelkör, ungdomskör, barnkör, musikförening, musikår, konfirmationsundervisning, söndagskola, nying, scouter, juniorer, seniorer, ungdomsförening, bönegrupper, arbetsgrupper och studieverksamhet.

Källor:

- *En minnesteckning utgiven med anledning av Vänersborgs Missionsförsamlings 80-åriga verksamhet 1876-1956* av Evald Widell.
- *Läsarfolk och troskamp i Vänersborg* av Sture Johansson.
- *Vandra vidare*. En minnesteckning utgiven med anledning av Vänersborgs Missionsförsamlings 100-åriga verksamhet 1876-1976 av Nils Ahlgren.

S Wallqvists målning.

Entrén och kyrktorget 2009.

Samlingssalen 2009.

Ungdomsrummet i undervåningen.

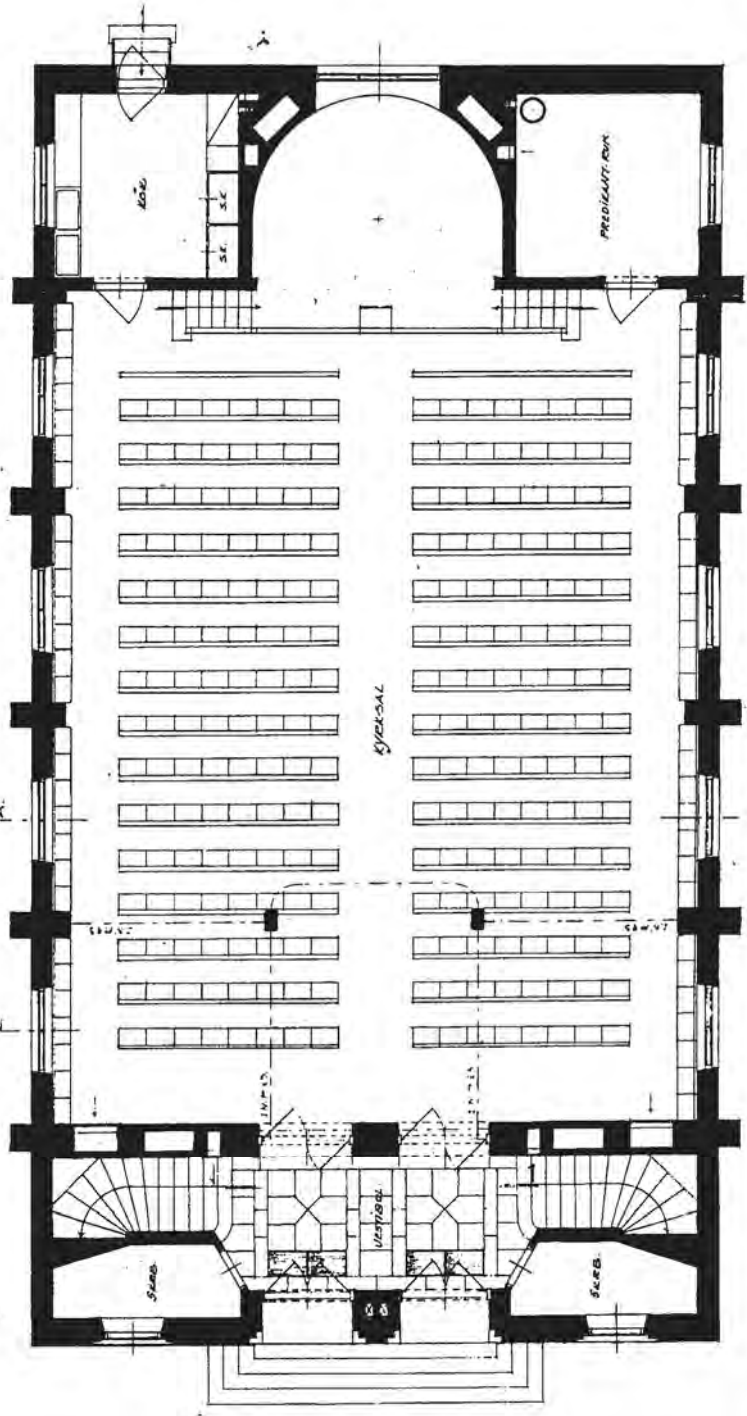
Sammanträdesrum.

Scoutrummet.

Skisser för Pastoratsbyggnaden i
 Helsingborg
 W. Paaslow

RITNING-TIL MÅLNINGEN FÖR LUTHERSKA MISSIONSBEREENINGEN
 I ÅBATEHÅRA 536 I HENSERBOEGS STAD
 PLAN AF DOTTERNINGEN
 SKALA 1:50

Helsingborg i April 1913
 W. Paaslow
 Teng

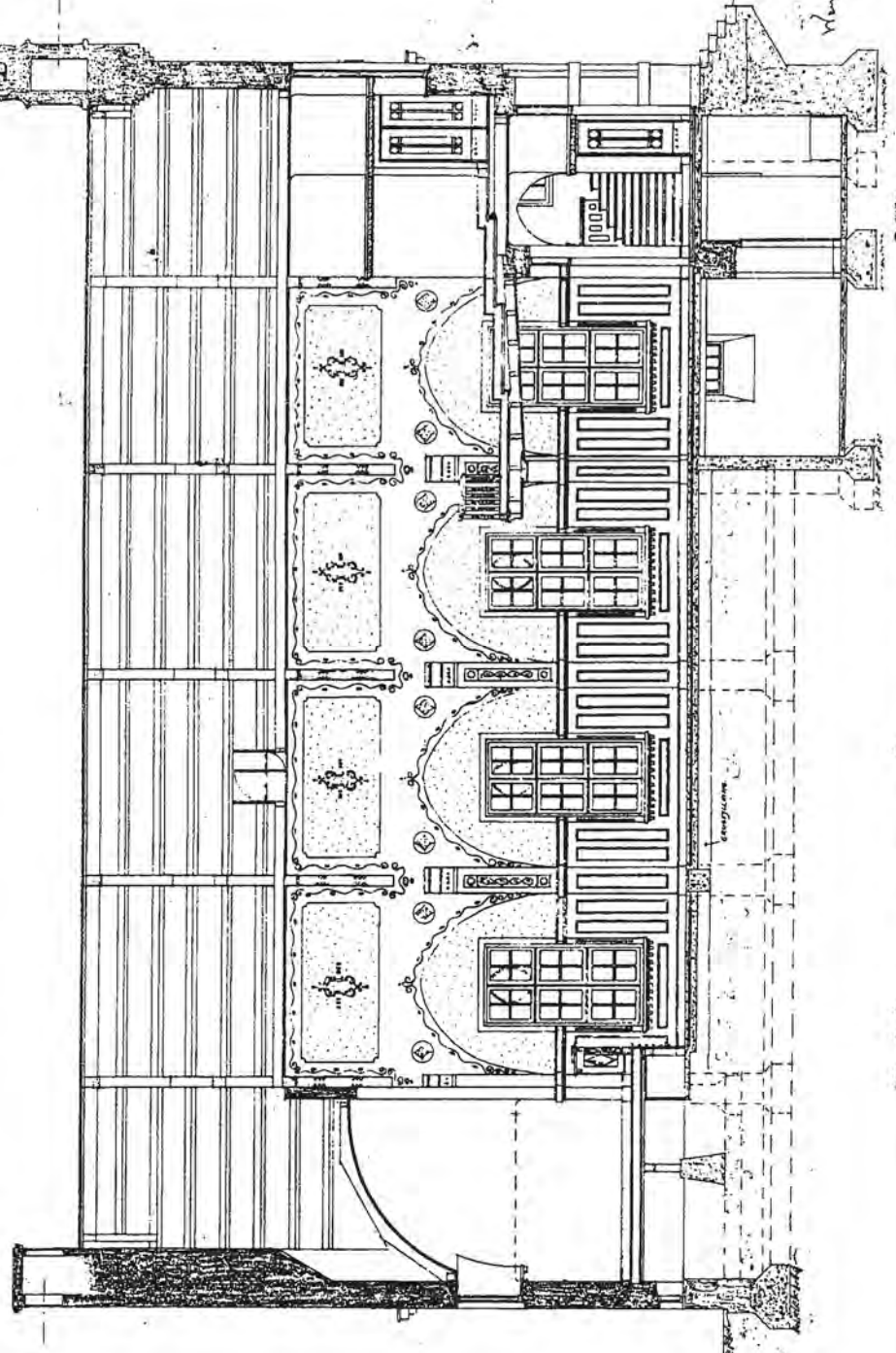
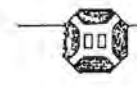
Planritning
 W Paaslow 1913

År 10. de 1913 den 23 April af 1913
 minnen i Örebro stad
 byggen: De 1913-års byggen i
 År 1913, Carlstedt

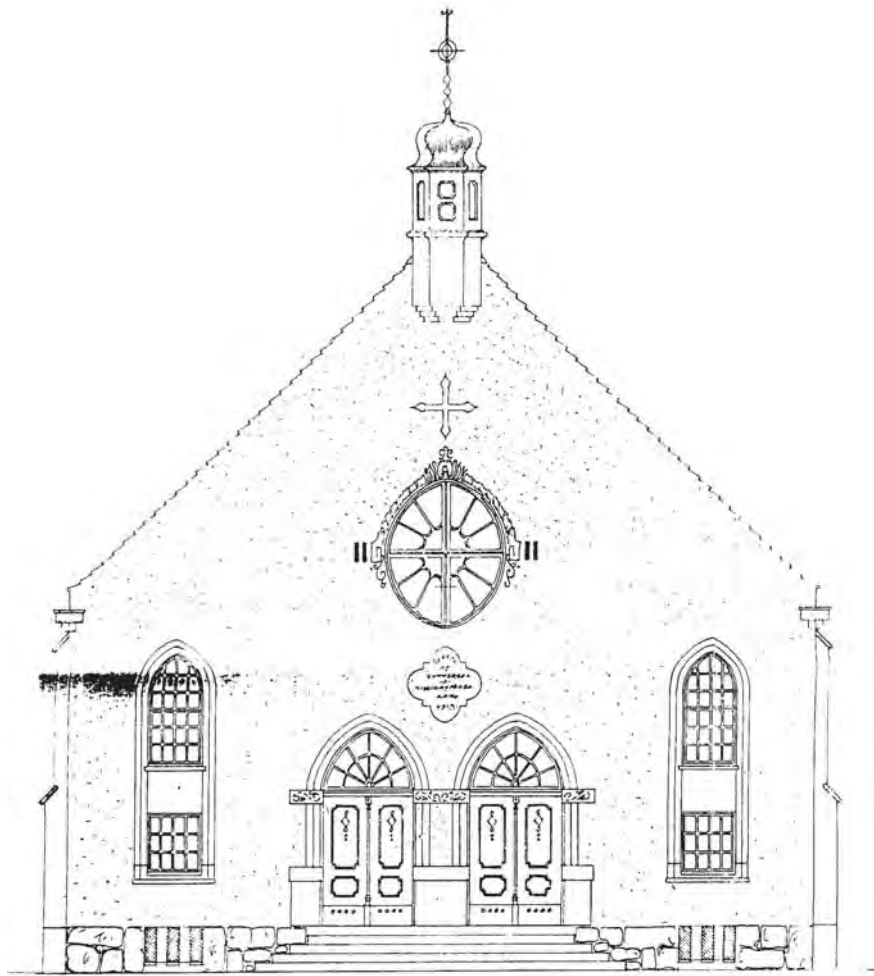
W Paaslow
 W Paaslow
 W Paaslow
 W Paaslow

RETNING: TILBYGGNING FÖR LUTHERSKA MISSIONSFÖRENINGEN
 Å TOMTEN NR 4 336 I WENERSBORES STAD
 LÅNGSEKTION
 SKALA: 1:30

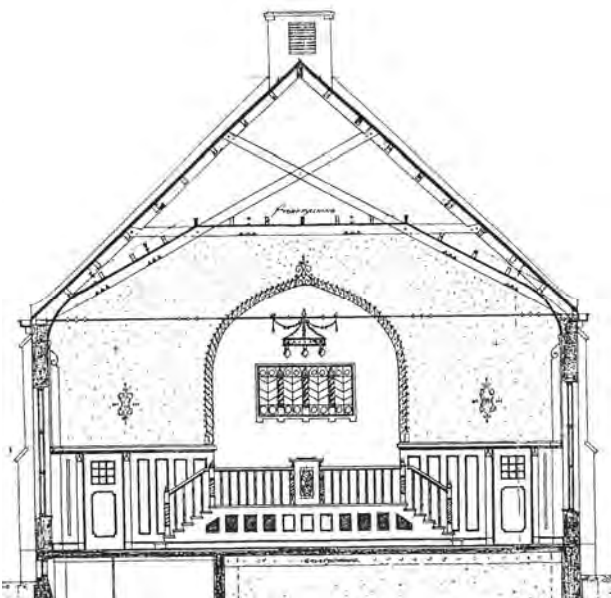

GEMÄNT
 BETON
 TRÄ
 TRÄ
 JÄRN

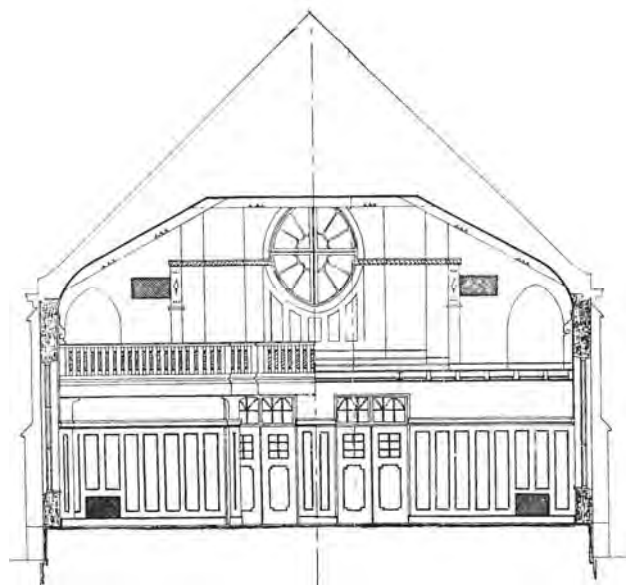
Sektion
 W Paaslow 1913

Fasad mot gatan

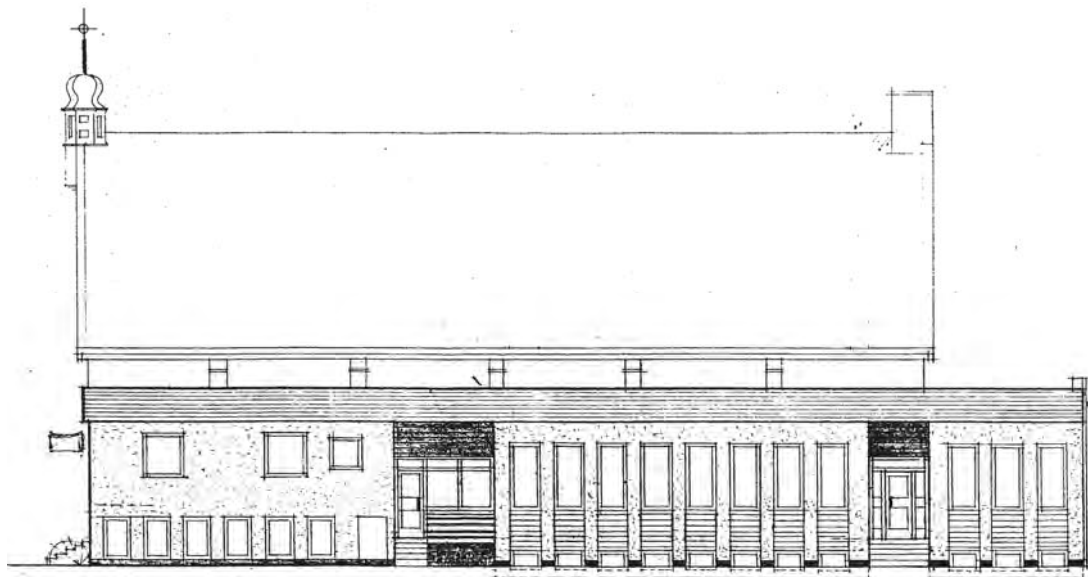
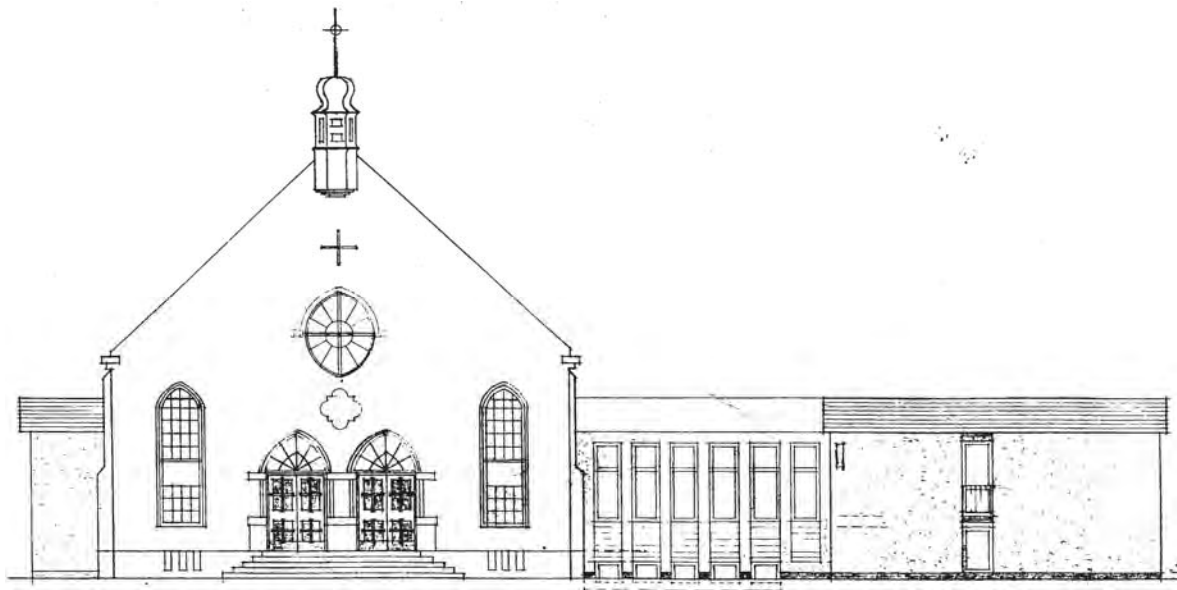
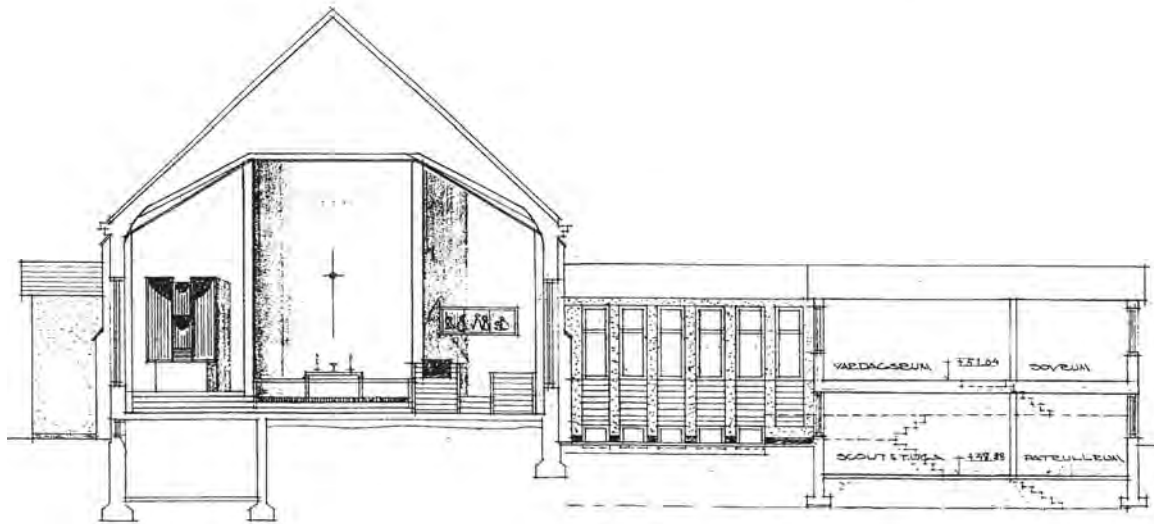

Sektion visande fonden

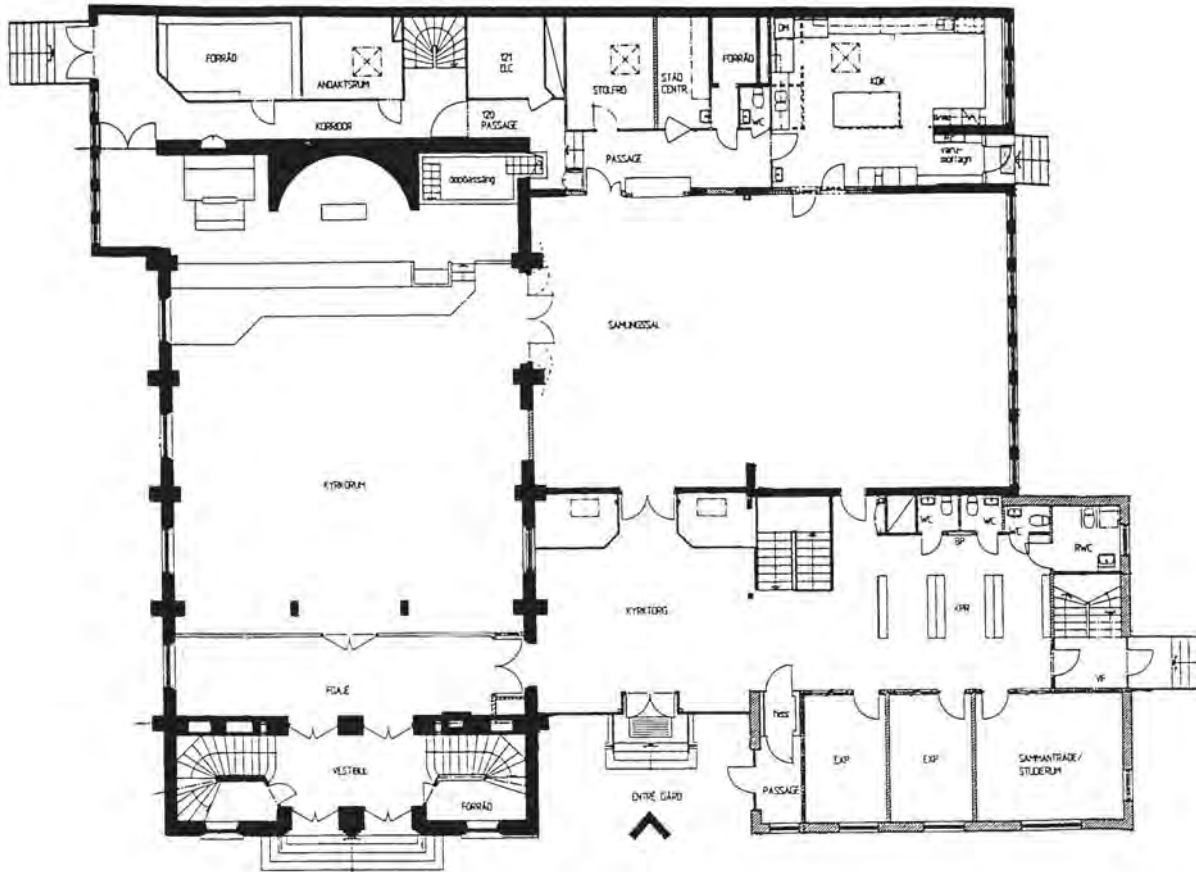
Sektion visande läktaren

W Paaslow 1913

**Sektion och fasader
Janne Feldt 1962**

BOTTENPLAN

KÄLLARPLAN

Planritningar efter 2007 års renovering enligt byggritning av arkitekt Jan Skeppstedt

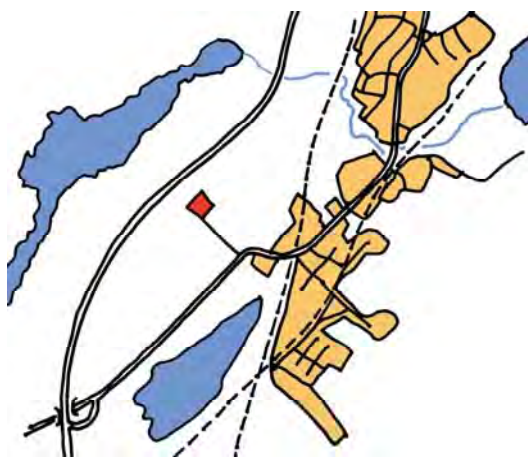
KARLSROGÅRDEN

Huvudbyggnaden från söder.

Läge:

Vänersborgs kommun, Öxnered.
Fastighetsbeteckning: Botered 3:6.
Ägare: Vänersborgs Missionsförsamling.
Besök: 1999 08 10 foto och 2009 03 31 foto.

Öxnered, Karlsrogården markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Gunborg och Carl-Åke Grahn, Vänersborg.
Ingemar Lundvall, Vänersborg.

Byggnadens historia:

Gården Karlsro vid Öxnered inköptes 1953 av Vänersborgs Missionsförsamling. Församlingen hade under senare delen av 30-

Gården med samlingslokalen i bakgrunden.

Gammal bild av huvudbyggnaden.

Samlingssalen 1999.

talet ägt en stuga, Björkviken, vid Hästefjorden. Stugan var en samlingsplats sommartid för församlingens ungdom. Senare fick man som gåva en tomt intill Mankärr i Öxnered. När den gamla gårdsbyggnaden Karlsro med rymlig tomt blev till salu, valde man att satsa på denna, och tomten i Mankärr såldes.

Gården blev restaurerad och iordningställd för sitt nya ändamål som församlingens sommarhem. I bottenvåningen inreddes samlingsal, kök och serveringslokaler. I överplanet inreddes logement och rum för gårdens föreståndare. Utvändigt anordnades bollplan och lekplats. Sommaren 1956 stod gården klar att tas i bruk. Kostnaden uppgick till 75.000 kronor samt många frivilliga arbetstimmar. Senare har tre vandrarhemsbyggnader uppförts öster om huvudbyggnaden.

1982-83 byggdes huvudbyggnaden till med en samlingslokal.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, programkvällar med t ex musik, ungdomssamlingar, läger, midsommarfirande, vandrarhem, arbetsgrupper för praktiskt arbete, uthyrning till grupper.

Källor:

- En minnesteckning utgiven med anledning av Vänersborgs Missionsförsamlings 80-åriga verksamhet 1876-1956 av Evald Widell.
- *Vandra vidare*. En minnesteckning utgiven

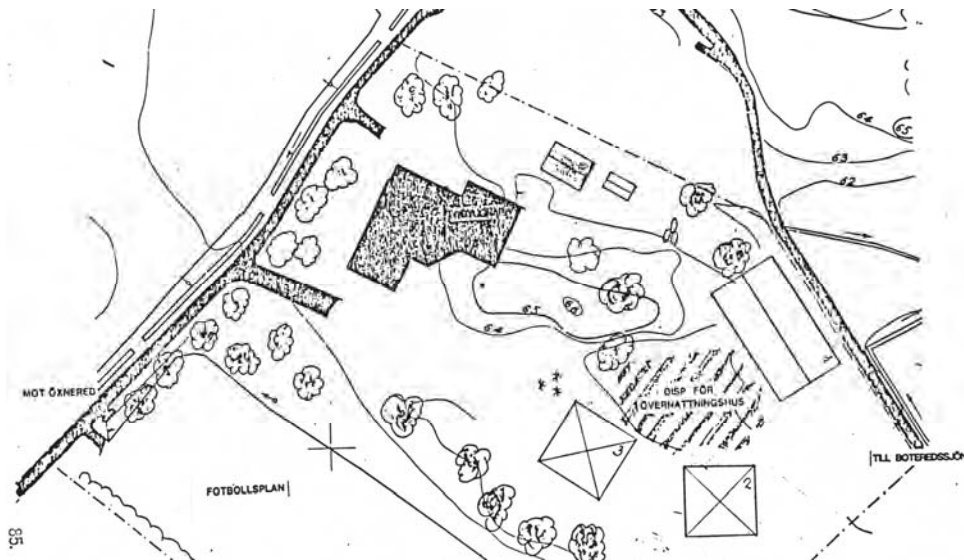
med anledning av Vänersborgs Missionsförsamlings 100-åriga verksamhet 1876-1976 av Nils Ahlgren.

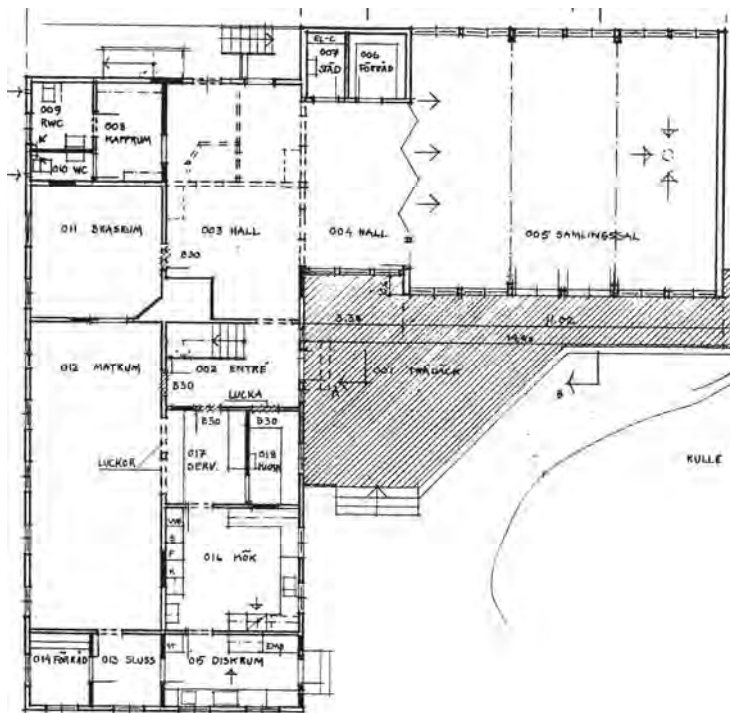
Tavla av Anita Erséus i samlingsalen.

Kaféet.

Situationsplan från 1999.

Plan av bottenvåning.

Vandrarhemmet

HÄRSTADS MISSIONSHUS

Missionshuset från nordost 1997.

Läge:

Vänersborgs kommun, Västra Tunhems socken, väster om väg 42, c:a 500 meter norr om vägkorsningen i Härstad.

Fastighetsbeteckning: Härstad 1:6.

Byggnadens ägare: Trollhättans Missionsförsamling.

Besök: 1997 10 27, uppmätning, foto och intervju.

Härstad, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Stig Emanuelsson, Trollhättan.

Från väster.

Byggnadens historia:

1892 lät makarna Patrik och Beata Andersson, i huvudsak för egna medel, uppföra missionshuset på egen mark. Byggmästare var Nils Bengtsson från Grästorpe. Han hade 1891 uppfört ett likadant hus i Grästorpe. Byggnadskostnaden uppgick till omkring 2000 kronor. Efter några år skänktes både tomten och huset till den då nybildade missionsförsamlingen. 1954 ändrades estraden, invändiga tak- och väggytor bekläddes med träfiberskivor och

Kyrksalen 1999.

elektriskt ljus installerades, men i övrigt förefaller byggnaden vara ganska oförändrad. Den gamla predikstolen finns kvar i missionshusets uthus.

På tomten finns även ett bostadshus, i vilket missionshusets vaktmästare ursprungligen har bott. Vidare finns ett uthus på tomten. Enligt minnesskriften *Ljus och Kraft*, torde församlingen haft en utpost med namnet Alekleven, eftersom en utgift för reparation av lokalen 1898 har bokförts.

Byggnadsmaterial:

Grunden är utförd av natursten. Stommen består av liggande timmer. Utvändigt är byggnaden klädd med stående träpanel med locklister. Taket är belagt med taktegel. Vindfångets tak består av papp.

Verksamhet i byggnaden:

Härstads missionsförsamling bildades 1894, alltså två år efter det att missionshuset byggdes. Medlemsantalet var som störst vid sekelskiftet, ca 40 medlemmar. Medlemsantalet halverades när en grupp ur församlingen 1904 anslöt sig till den då nybildade baptistförsamlingen i Vargön. Verksamheten har bestått i gudstjänster, söndagsskola 1896 - 1952, syförening m m.

1971 gick församlingen, som då hade åtta medlemmar, upp i Trollhättans Missions-

församling. Verksamheten i missionshuset är numera helt nedlagd. Byggnaden och fastigheten har försålts till en privatperson.

Källor:

-Ljus och kraft, minnesskrift vid 100-årsjubileet 1976, Trollhättans Missionsförsamling och Trollhättans Södra Missionsförsamling.

-Historik sammanställd av Torsten Andreasson, Vargön och framförd vid 100-årsjubileum i Härstads Missionshus 1992.

-Härstads Missionsförening, Bertil Olsson 1989.

Möte i missionshuset.

Estraden.

Vaktmästarbostaden.

Kyrksalen.

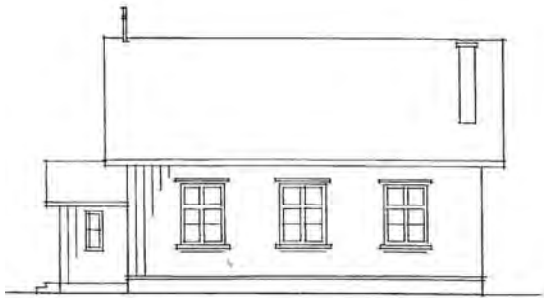
Den gamla predikstolen i uthuset.

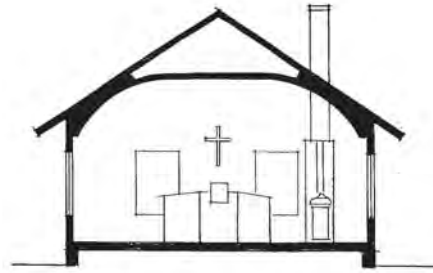
Kaminen.

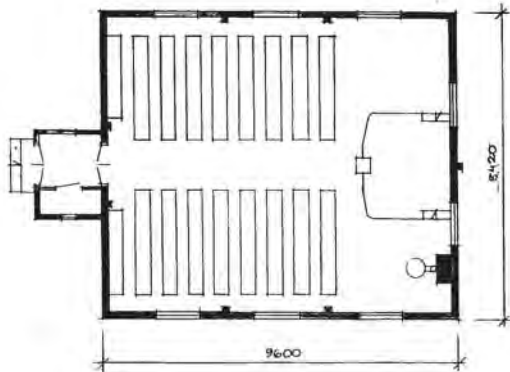
På kyrksalens vägg finns en taola till minne av byggarna.

FASAD MOT VÄSTER

SEKTION

PLAN

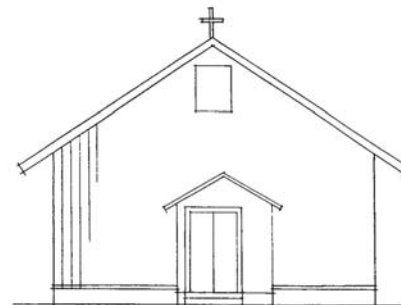

SITUATIONSPLAN
SKALA 1:1000

HÄRESTADS MISSIONSHUS
UPPMÄTNING 1997 10 27
SKALA 1:100 / STIG FLOREN

FASAD MOT ÖSTER

FASAD MOT NORR

FASAD MOT SÖDER

HÄRESTAD MISSIONSHUS
UPPMÄTNING 1997 10 27
SKALA 1:100 / STIG FLOREN

VÄNERSNÄS MISSIONSHUS

Missionshuset före flyttningen till Vänersnäs.

Läge:

Vänersborgs kommun, Vänersnäs, c:a 1 km norr om Vänersnäs kyrka.

Fastighetsbeteckning: Puketorp 1:9.

Fastighetsägare: Numera privatperson.

Besök: 1999 08 06, uppmätning, foto, intervju.

Vänersnäs, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Gunvor och Lars Liljedahl, Alingsås.

Byggnadens historia:

Byggnaden uppfördes ursprungligen 1898 i Skoftebyn, Trollhättans kommun. Efter att en ny större kyrka, Andreaskyrkan, byggts i Skoftebyn blev missionshuset överflödigt,

Missionshuset från väster före ombyggnad till bostad.

Huset 1999.

och 1930 såldes och flyttades byggnaden till Vänersnäs till en tomt som skänkts av makarna Georg och Maria Turtell. Missionsvännerna bidrog med många frivilliga arbetstimmar vid uppförandet. Av bevarade foton att döma skedde också en till-

byggnad efter flyttningen. Sannolikt tillkom därvid den norra delen av huset.

1965 lades verksamheten ner och huset såldes 1967 till fritidsbostad.

Byggnadsmaterial:

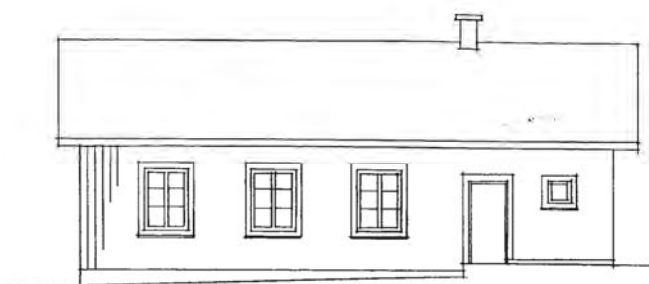
Grund av natursten, stomme av timmer, utvändig klädsel av stående lockpanel, tak av tegel, som senare ersatts av korrugerad plåt.

Verksamhet i byggnaden:

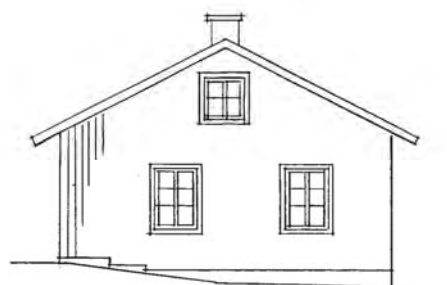
Gudstjänster.

Källor:

Trollhättans Södra Missionsförsamling 1876-1936, minnesskrift.

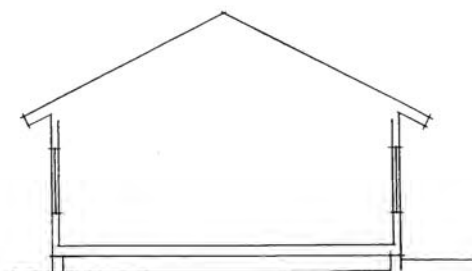
MOT ÖSTER

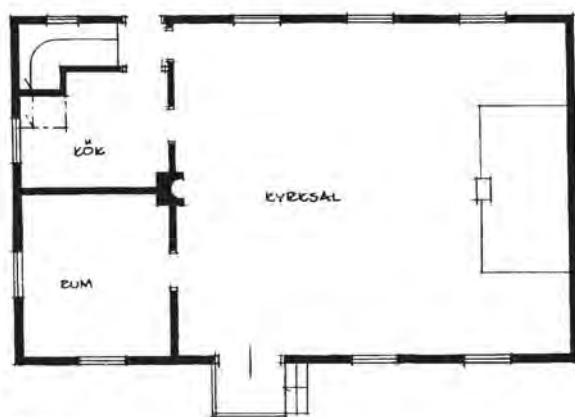
MOT NORR

MOT VÄSTER

SEKTION

PLAN

**Vänersnäs Missionshus
Rekonstruktionsritning
1999 10 08
Stig Florén**

VÄNE-RYRS MISSIONSHUS

Missionshuset är numera ombyggt till bostad.

Karta över Väne-Ryr, missionshuset markerat med rött.

Läge:

Vänersborgs kommun, Väne-Ryrs socken, Väne-Ryrs samhälle, c:a 400 meter nordväst om Väne-Ryrs kyrka.

Fastighetsbeteckning: Örbacka 1:17.

Ägare: Bo-Inge och Lisbeth Hult.

Besök:

1999 08 10, delvis uppmätning, foto, intervju.

Uppgiftslämnare:

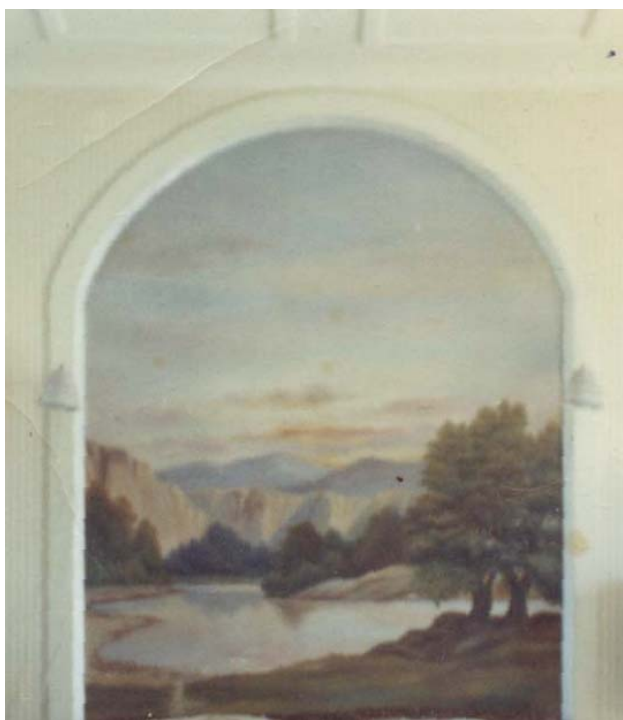
Bo-Inge Hult, Väne-Ryr.

Från nordost.

Byggnadens historia:

Ungdomsföreningen i Missionsförsamlingen i Uddevalla hade redan 1918 påbörjat ett utpostarbete på försörjningshemmet i Väne-Ryr och för att underlätta arbetet uppförde ungdomsföreningen missionshuset. Det stod färdigt 1922. En stor del av virket skänktes av Axel Persson, ägare till gården Frigård sydost om Väne-Ryr. Senare överlämnades missionshuset som gåva till Uddevalla Missionsförsamling.

Större delen av den gamla altartavlan finns fortfarande kvar.

Utflyttning från orten och andra orsaker gjorde det med tiden svårt att bedriva verksamheten, och 1961 såldes huset till Bror Jonson, som byggde om huset till fritidshus. Huset finns kvar och användes nu som bostadshus.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av stående plank, utvändig klädsel av stående träpanel, tak av rött tegel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsmöten och ungdomsläger. Friluftsmöten anordnades på ängen mellan missionshuset och vägen. Lägren anordnades på "Dahlins ängar" vid den närbelägna sjön. Missionshuset var baspunkt för lägren, och husets vindsvåning användes som logement.

Under krigsåren på 1940-talet användes huset som militärförläggning.

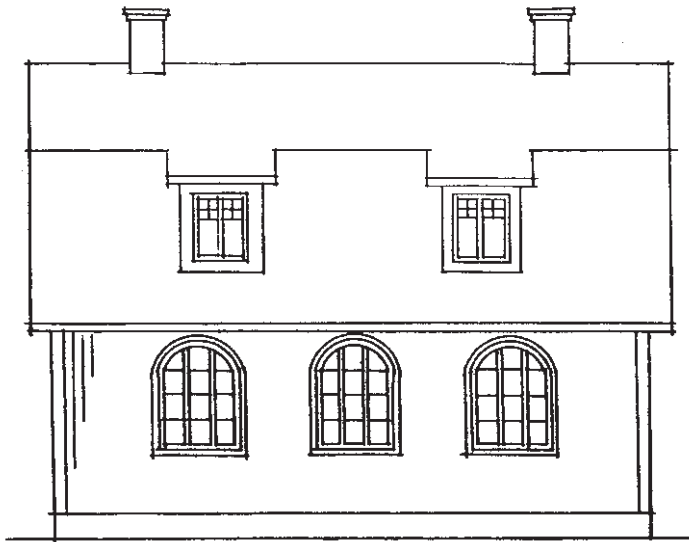

Del av estradbarriären och en gammal kyrkbänk.

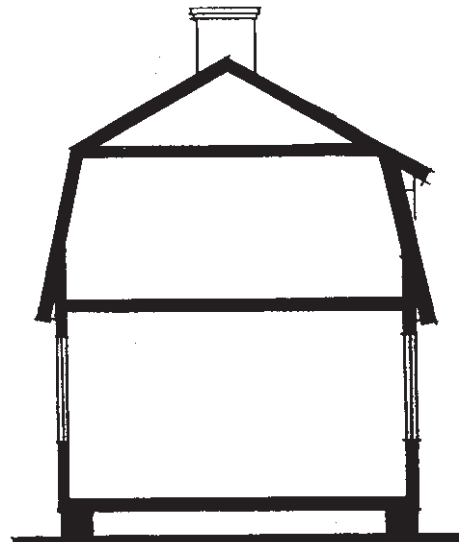
I slutet av 40-talet och början av 50-talet var huset uthyrt till skolan. Verksamheten i byggnaden var sedan ganska begränsad fram till försäljningen 1961.

Källor:

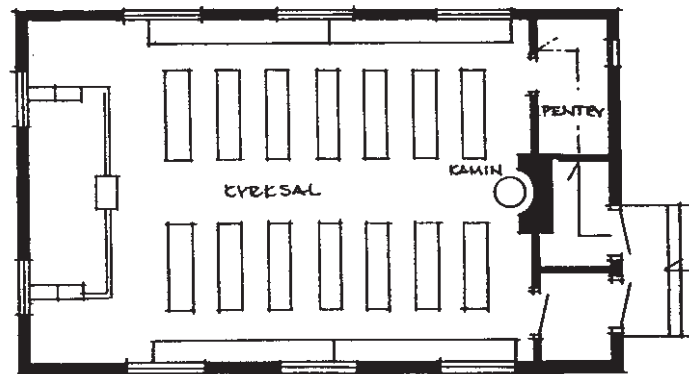
Liv och frihet, minnesskrift utgiven i samband med Uddevalla Missionsförenings 100-årsjubileum 1978, av Kjell Johansson.

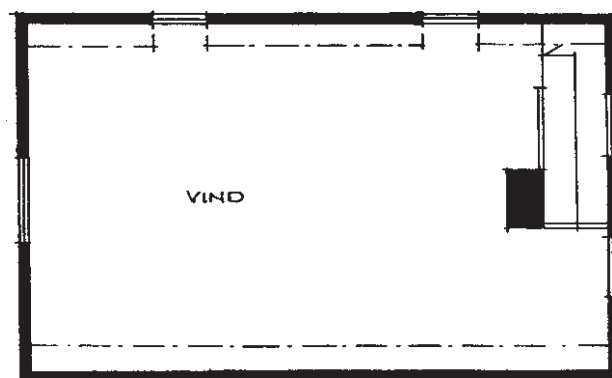
Fasad mot sydväst

Sektion

Bottenvåning

Vindsvåning

VÄNE-RYRS MISSIONSHUS
Rekonstruktionsritning skala 1:100
2000 01 08 / Stig Florén

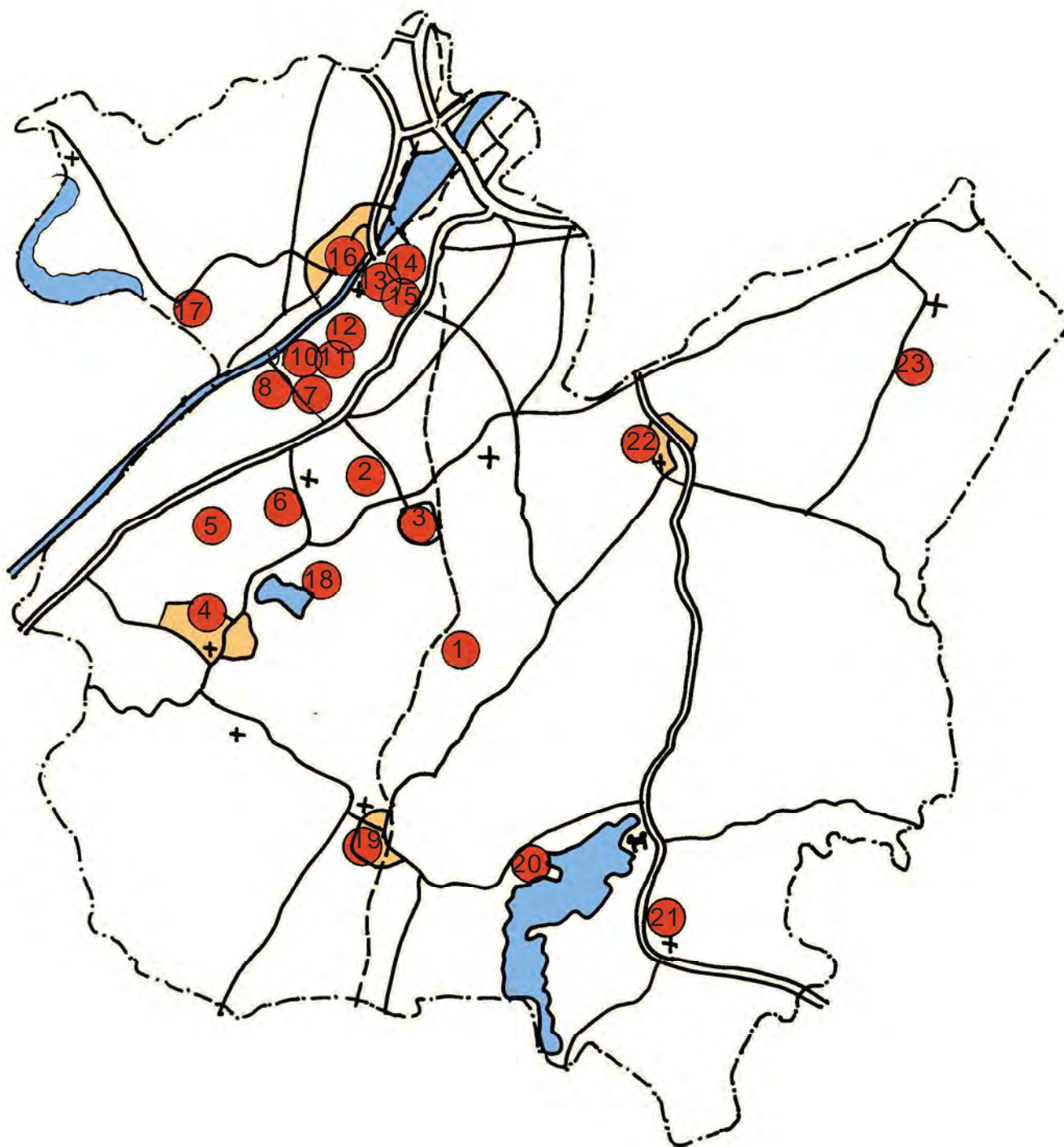

MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKOR I TROLLHÄTTAN

DEL 1

Vägens Missionshus
Holms Missionshus
Velandas Missionskyrka
Sjuntorps Missionskyrka
Flundrevalla Missionshus
Lindvedens Missionskyrka
Slätthults Missionshus 1
Slätthults Missionshus 2
Linnékyrkan, Skoftebyn
Skoftebyns Missionshus
Andreaskyrkan Skoftebyn

*Missionshusinventering inom SMK i Västra Götaland
Stig Florén 1997 - 2009*

TROLLHÄTTANS KOMMUN

Missionshus och missionskyrkor som är eller har varit anslutna till SMF - SMK

TROLLHÄTTANS KOMMUN

Nr	Missionshus och -kyrkor	Byggt år	Nedlagd år	Ursprungligt antal platser	Nuvarande status
1	Vägens Missionshus	1884	1934	50	Riven
2	Holms Missionshus	1899	1932	100	Flyttad, bostad
3	Velanda Missionskyrka	1932	-	147	I funktion
4	Sjuntorps Missionskyrka	1932	1995	60	Bostad
5	Flundrevalla Missionshus	1877	1953	154	Sommarbostad
6	Lindvedens Missionskyrka	1953	-	85	I funktion
7	Slätthults Missionshus 1	1876	1888	50	Riven
8	Slätthults Missionshus 2	1888	1921	100	Riven, grunden kvar
9	Kasenlokalen	1910	1950-t?		Riven
10	Linnékyrkan, Skoftebyn	1922	1953	100	Riven
11	Skoftebyns Missionshus	1898	1930	100	Flyttad till Vänersnäs
12	Andreaskyrkan, Skoftebyn	1925	1994	350	Skola
13	Trollhättans Missionshus	1876	1926		Riven
14	Gamla Missionskyrkan Trollhättan	1929	1994	400	Katolsk kyrka
15	Nya Missionskyrkan Trollhättan	1994	-	540	I funktion
16	Immanuelskyrkan, Strömslund	1900	1994	126	Metodistkyrka
17	Öresjö sommarhem	1942	1970-talet		Pingstförsamlingens sommargård
18	Vårhaga, sommarhem	1939	-		I funktion
19	Upphärads Missionshus	1950-t	1980-t	100	Bostad
20	Betelhöjdens Missionshus	1943	1998	40	Lokal
21	Lagmansereds missionshus	1925	1970-talet		Bostad
22	Väne- Åsaka Missionskyrka	1921	1991	100	Bostad
23	Norra Björke Missionskyrka	1921	1990	100	Riven

1 - 12 redovisas i del 1   13 - 23 redovisas i del 2

VÄGENS MISSIONSHUS

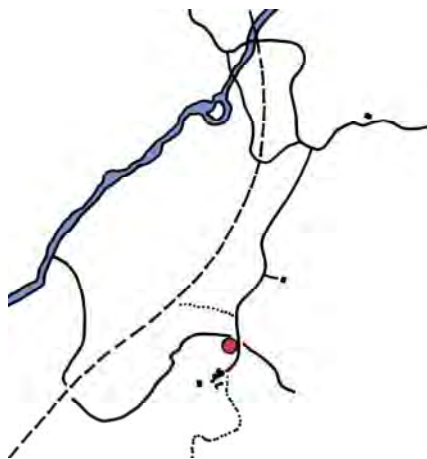

Gammal bild på Vägens Missionshus.

Läge:

Trollhättans kommun, Gärdhems socken, vid gården Vägen, belägen 4,5 km söder om Gärdhems kyrka.

Ej besök. Inventeringen gjord 1998.

Vägens gård, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Arne Frick, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Vägens Missionsförening bildades 1884 och samma år uppfördes Vägens Missionshus. När Velandas Missionskyrka byggdes 1932 flyttades en stor del av verksamheten dit. En viss verksamhet pågick dock i Vägens Missionshus fram till 1944. Huset hade då börjat bli bristfälligt och revs sedan.

Byggnadsmaterial:

Trä.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster och söndagsskola. Ungdomsförening bildades 1917 och var verksam med ungdomsmöten.

Källor:

Velandas Missionsförening 100 år 1884 - 1984, minnesskrift utgiven av församlingen.

HOLMS MISSIONSHUS

Trakten norr om Veland, Holms Missionshus markerat med rött.

Läge:

Trollhättans kommun, Gärdhems socken, c:a 2 km sydväst om Gärdhems kyrka, vid Holms gård och omedelbart söder om Holmsvägen mellan riksväg 45 och Veland. Fastighetsbeteckning: Holm 1:10. Numera är fastigheten i privat ägo. Ej besök. Inventeringen gjord 1998.

Uppgiftslämnare:

Arne Frick, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Byggnaden uppfördes 1899. 1915 beslutades om tillbyggnad av en liten sal för söndagsskola och för att användas som kök. Missionshuset rymde c:a 100 personer. 1932 uppförde församlingen en ny missionskyrka i Veland, och verksamheten i Holm flyttades dit. Missionshuset flyttades och används nu som bostad.

Byggnadsmaterial:

Trä.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänst, söndagsskola, ungdomsförening och syförening.

Källor:

Veland Missionsförening 100 år 1884 - 1984, minnesskrift utgiven av församlingen.

VELANDA MISSIONSKYRKA

Velande Missionskyrka från sydväst.

Läge:

Trollhättans kommun, Gärdhems socken,
Lövhagevägen 3, Velande.

Fastighetsbeteckning: Skinnmo 1:1.

Ägare: Velande Missionsförsamling.

Besök: 1997 10 13, uppmätning, foto och
intervju.

Velande , Missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Arne Frick, Trollhättan.

Kyrkan från sydost.

Kyrkporten.

Kyrksalen.

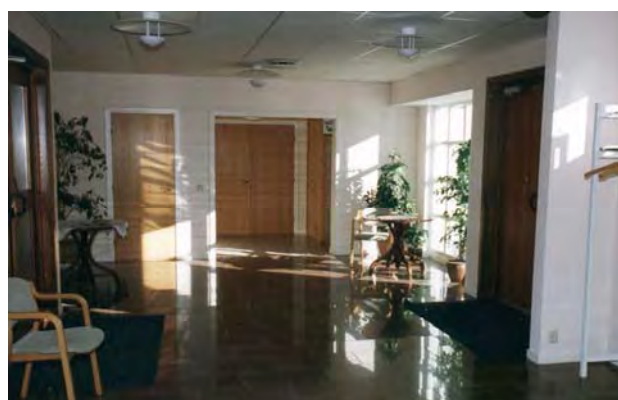
Byggnadens historia:

Föregångare till missionskyrkan i Velanda var Vägens missionshus, som uppfördes 1884, samt Holms missionshus, som uppfördes 1899. År 1924 föreslogs att ett nytt missionshus skulle byggas på Skinmögård i Velanda samhälle, och att Holms missionshus skulle säljas på anbud. Ett anbud kom in på 3000:-, som dock ej antogs av församlingen. I stället övervägde man att flytta Holms missionshus till Skinmögård, men detta genomfördes ej. I januari 1932 föreslogs att danslokalen Edlund i Velanda skulle inköpas, men det visade sig att den skulle bli alltför dyr att iordningställa. Makarna Matilda och Hilmer Johansson Solhem skänkte då en tomt centralt belägen i Velanda, för att en ny missionskyrka skulle kunna byggas där. Redan i augusti samma år stod kyrkan färdig.

1974 moderniserades köket, vatten och avlopp drogs in och toalettrum anordnades. 1976-77 utfördes förstärkningsarbeten med järnbalkar, och tre genomgående stag sattes in i kyrksalen. Golvet slipades och lackades, och kyrkbänkarna kläddes. 1987-88 gjordes en omfattande tillbyggnad och en viss ombyggnad av den ursprungliga byggnaden.

Estraden.

Kyrktoorget.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten. Stomme av plank. Utvändigt klädsel av stående träpanel med locklist. Kyrksalen har golv av trä och väggar klädda med träpanel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster har varit den grundläggande verksamheten. Söndagsskola började hållas redan 1889 i Vägens missionshus och därefter i Velandas missionskyrka fram till 1980. Musikförening bildades 1904 och var verksam till 1971. Numera finns en sångkör, en pensionärskör och en blåsorkester. Ungdomsförening bildades 1917 och var verksam fram till 1960-talet. Församlingen bedriver nu ett omfattande barn- och ungdomsarbete med nyingar, scouter och tonåringar.

Källor:

Velandas Missionsförening 100 år 1884 - 1984, minneskrift utgiven av församlingen.

Vindsvåningen.

Kyrksalen från estraden.

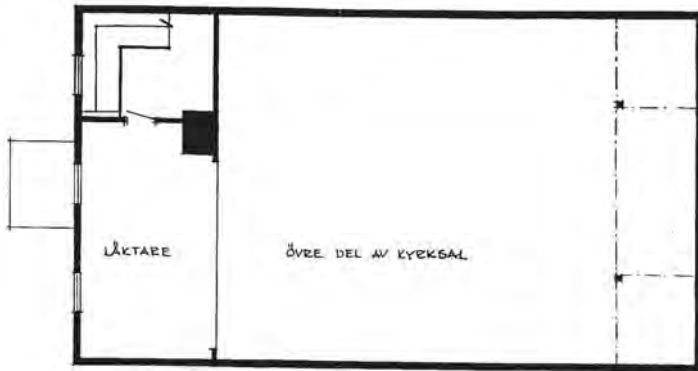

Köket.

Församlingslokaler.

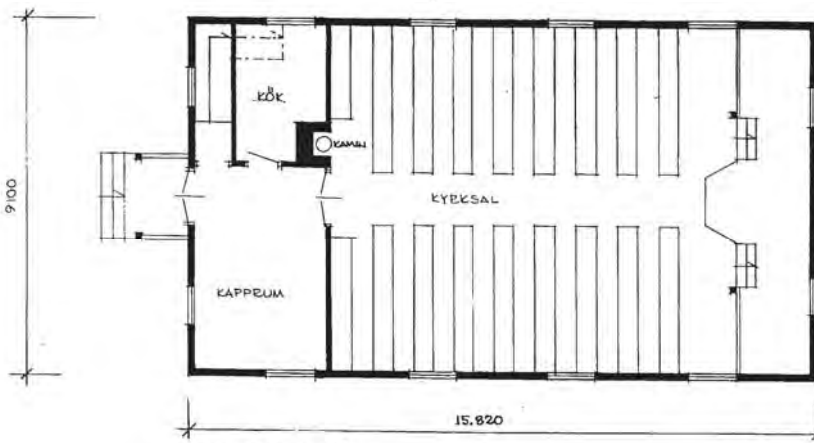

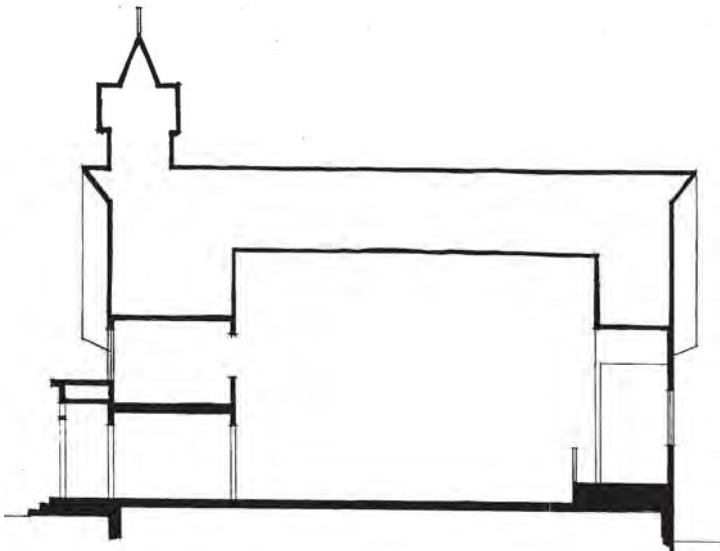
PLAN VÄN I TE

SITUATIONSPLAN

PLAN BOTTENVÄN.

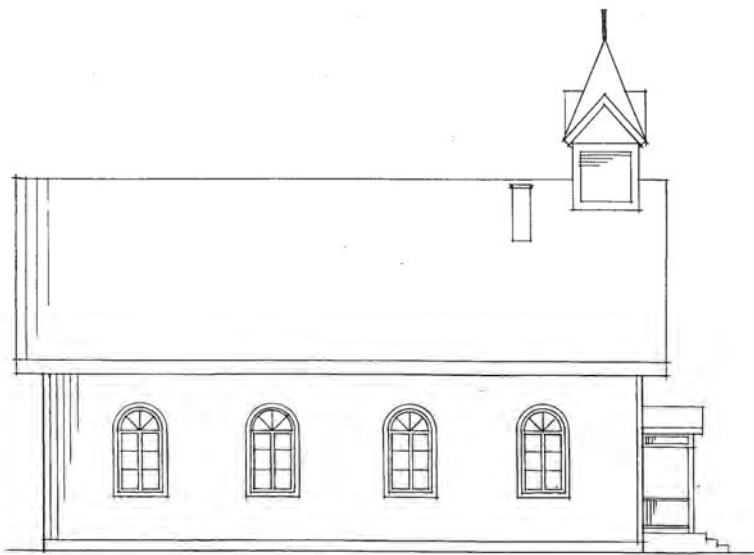

SEKTION

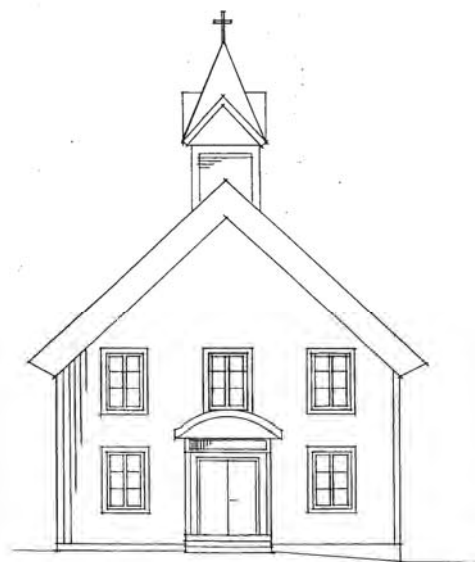

SEKTION

Velanda Missionskyrka
 Rekonstruktionsritning visande
 ursprunglig utformning/ SF 1997

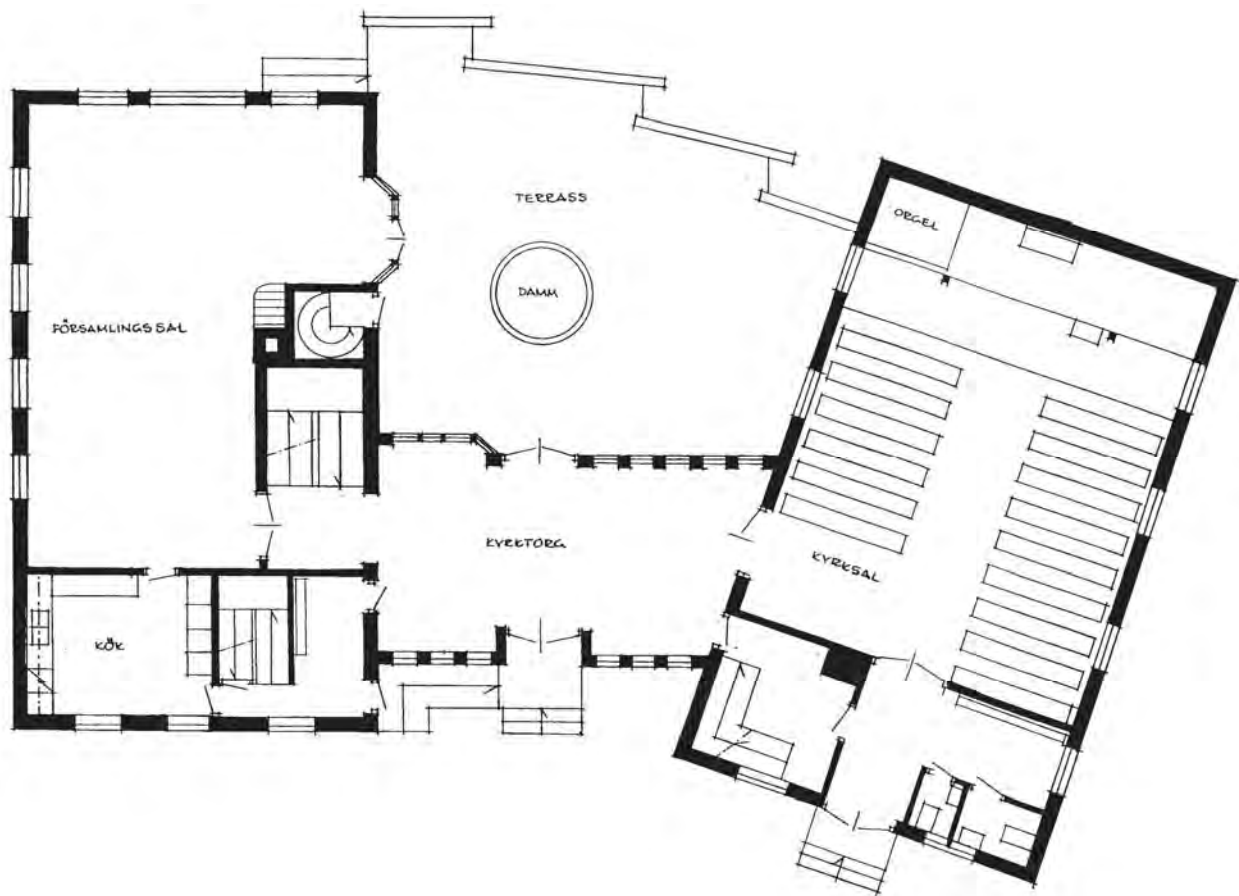

FASAD MOT NÖRÖST

FASAD MOT NÖRÖVÄST

*Rekonstruktionsritning visande
ursprunglig utformning / SF*

Velanda Missionskyrka
Ritning visande utformning 1997

/SF

SJUNTORPS MISSIONSKYRKA

Sjuntorps Missionskyrka från nordväst.

Läge:

Trollhättans kommun, Ejdervägen, Sjuntorp.

Fastighetsbeteckning: 2:74 och 2:44.

Ägare: ursprungligen Sjuntorps Missionsförsamling, numera en privatperson.

Besök: 1997 09 17, uppmätning, foto och intervju.

Sjuntorp, missionshuset markerat med rött.

Missionshuset från öster.

Från söder.

Uppgiftslämnare:

Holger Edlund, Sjuntorp och Arne Frick, Trollhättan.

Kyrksalen 1997.

Byggnadens historia:

Byggnaden var ursprungligen ett missionshus uppfört i Erska (i närheten av Sollebrunn). Huset inköptes av Sjuntorps missionsförsamling och flyttades 1931 till Sjuntorp. Om man jämför med foton på missionshuset i Erska, kan man dra slutsatsen att huset blev både längre och högre vid återuppbyggnaden i Sjuntorp. Byggnaden stod klar 1932.

Huset renoverades 1962 och fick då nya fönster, som liknar de tidigare, men med något högre fönsterbröstning. Huset fick även ny utvändigt träklädsel och nya belysningsarmaturer i kyrksalen.

1978 klassades huset som kulturhistoriskt värdefullt vid en inventering som gjordes av Länsmuseum i Älvsborgs län. Det finns även upptaget i ett kommunalt kulturmiljöprogram. Sista gudstjänsten i missionskyrkan ägde rum 1995. Försök har därefter gjorts att flytta huset till Rumänien för att där användas som kyrka, men det gick ej att genomföra eftersom huset var k-märkt. Den rumänska församlingen var dock så tilltalad av kyrkans utseende att en kopia av kyrkan nu har uppförts i Rumänien.

Huset såldes 1997 till en privatperson,

som använder det som bostad.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten. Stomme av trä, sannolikt liggande timmer. Fasaden är klädd med stående träpanel med lockläkt. Fasaden är målad i gråvit färgton. Yttertak av rött tegel. Kyrksalen har trägolv, väggar och tak är klädda med skivor som målats. Söder om missionshuset ligger ett uthus med torrklosett . Fasaden är klädd med locklistpanel i samma färgton som missionshuset. Taket är belagt med svart papp.

Verksamhet i byggnaden:

Verksamheten har bestått i gudstjänster, söndagsskola och ungdomsarbete. 1946 hade församlingen 46 medlemmar. Medlemsantalet sjönk därefter och 1995 01 21 gick församlingen upp i Velandas missionsförsamling.

Källor:

Sjuntorps Missionsförsamling, sammanfattning av dess historia vid uppgåendet i Velandas Missionsförsamling 21 januari 1995 av Arne Frick.

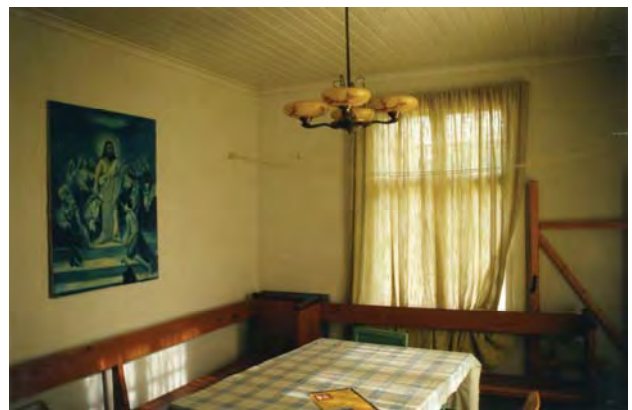

Estraden.

Kyrksalen från estraden.

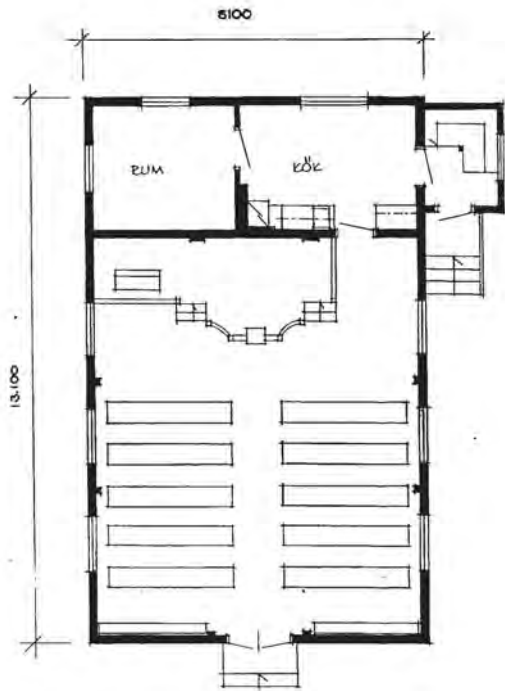
Rummet intill köket.

Köket.

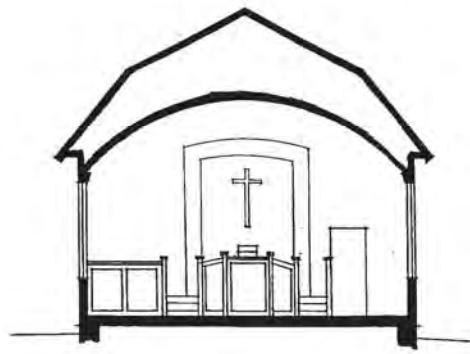
Uthuset.

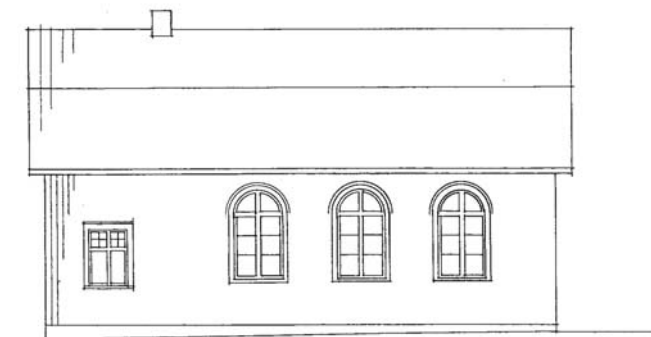
PLAN

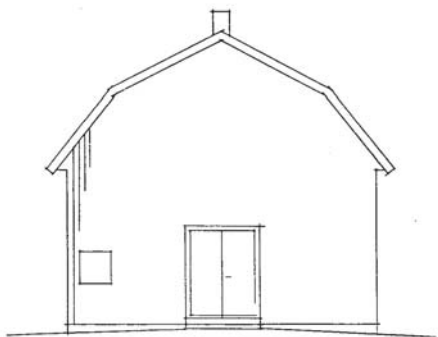
SITUATIONSPLAN
SKALA: 1:100

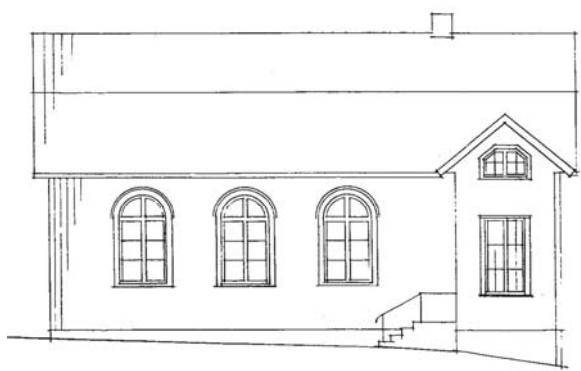
SEKTION

FASAD MOT ÖYDÖST

FASAD MOT NORDÖST

FASAD MOT NORDVÄST

FASAD MOT SVYDÄST

Sjuntorps Missionshus uppmätning 1997 / Stig Florén

FLUNDREVALLA MISSIONSHUS

Sista mötet i Flundrevalla 1953.

Läge:

Trollhättans kommun, Fors socken, 3,5 km norr om Fors kyrka. Huset ligger i skogen mellan Rämje och Björkebacken och saknar vägförbindelse.

Fastighetsbeteckning: Flundrevalla 4:13.

Besök: 1997 09 29, uppmätning, foto och intervju.

*Området norr om Sjuntorp, Flundrevalla
Missionshus markerat med rött.*

Uppgiftslämnare:

Arne Frick, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Huset byggdes 1877. Några år därefter tillkom de fyra pelarna i kyrksalen. 1896

Utanför missionshuset 1923.

Missionshuset 1997, ombyggt till sommarstuga

byggdes en veranda (förstuga) på gaveln mot söder. 1911 gjordes en tillbyggnad mot norr innehållande kök. 1937 gjordes en omfattande reparation av huset varvid

Estraden 1937.

kökstillbyggnaden och förstugan togs bort och istället gjordes en tillbyggnad på södra gaveln innehållande kök och en liten sal. Samtidigt togs talarstolen bort och ersattes med en estrad med talarstol. 1952 uppförde församlingen en ny kyrkobyggnad i Lindveden varefter missionshuset i Flundrevalla såldes för att utnyttjas som sommarstuga. Sista mötet i Flundrevalla ägde rum den 29 nov 1953. Huset har därefter varit föremål för ombyggnad.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten. Stomme av timmer. Utvändigt kläddes av stående panel med lockläkt målad i faluröd färg. Yttertaget består numera av korrugerad plåt, men torde ursprungligen ha bestått av taktegel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola.

Källor:

100 år 1877-1977, Lindvedens Missionsförsamling. Församlingens jubileumsskrift.

Några av missionshusets lampor finns numera i Lindvedens Missionskyrka.

Uthuset.

En gammal kyrkbänk står på vedbacken.

Ett besök i Flundrevalla

Arne Frick, en missionskämpe av den gamla stammen, är min vägvisare, när jag en gråmulen höstdag 1997 skall besöka platsen där Flundrevalla missionshus stått. Det finns ingen körbar väg dit, utan efter att ha letat oss fram på de smala bygdevägarna till en bondgård, där vi parkerat bilen, fortsätter vi till fots på en knappt synlig stig genom skogen.

- Varför byggde man missionshuset här ute i skogen? frågar jag Arne.

- Du förstår, säger Arne, på 1870-talet när man byggde huset, fanns det inga bilar och inga cyklar, och missionsfolket hade i regel inte tillgång till hästskjuts heller, utan när man skulle till missionshuset gällde det att gå till fots. Det var då bra om det inte var allt för långt dit. När man skulle bygga huset, fanns det många idéer om var det skulle placeras. Folket bodde då liksom nu huvudsakligen utefter vägarna runt området, och till slut kom man överens om att lägga huset någorlunda centralt i området. Visserligen bodde ingen just där, men alla fick ungefär lika långt att gå, och eftersom det gällde att gå, behövdes det ingen körväg, utan huset kunde ligga här mitt i skogen. Byggmaterialet, timret fanns ju redan på platsen.

Stigen tycks inte ha varit nyttjad på många år, och plötsligt kan vi inte längre finna den. Det dröjer en liten stund innan Arne lyckas leta reda på den igen och vi fortsätter vår vandring. Arne

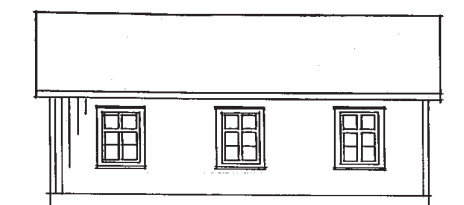
berättar att han i sin barndom ofta följde far till missionshuset. Han berättar om hur man på vinterkvällarna kom vandrande genom skogen från olika håll på stigar in mot missionshuset. Man kom med fotogenlyktor i händerna för att kunna hitta fram.

Till slut glesnar träden och vi står vid en glänta i skogen, och där ligger ett rött litet hus. Missionshuset finns kvar men är nu ombyggt till fritidshus, och karaktären av missionshus har försvunnit. Uthuset finns också kvar, och på vedbacken finner vi ett vittnesbörd om den forna verksamheten här: en kyrkbänk av den gamla modellen med smal sittbräda och ännu smalare ryggbräda. Bänkarna stod tätt i missionshuset, och på en golvyta av cirka 90 kvadratmeter kunde man ge sittplats för över 150 personer.

Genom fönstren kan vi se pelarna, som bar upp taket i salen. Arne berättar att de tillkommit några år efter det huset byggdes. Antagligen visade det sig att takkonstruktionen var för klen för att bära vintrarnas snölast, och det blev nödvändigt att sätta upp pelarna för att hindra taket att svikta.

- Många härliga möten, bönesamlingar och söndagsskolektioner har hållits i det här huset under årens lopp berättar Arne, men 1953 höll vi sista mötet här och flyttade till vår nybyggda kyrka i Lindveden.

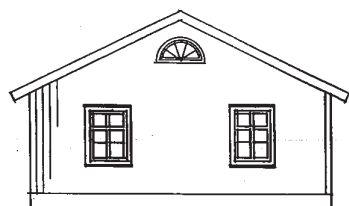
Jag tycker att jag hör en liten suck från Arne, när vi tankfulla återvänder genom skogen till vår bil.

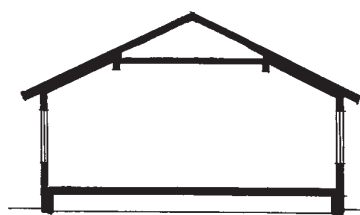
LÅNGFASAD

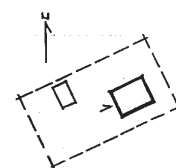
FASAD MOT SYDVÄST

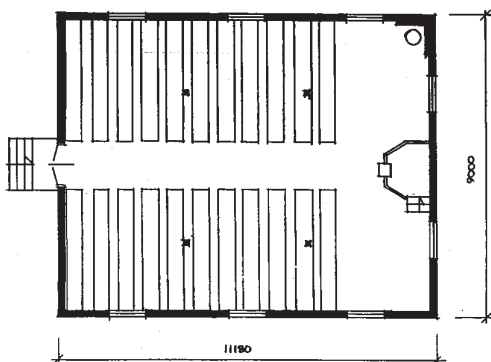
FASAD MOT NÖRDÖST

SEKTION

SITUATIONSPLAN

PLAN

FLUNDREVALLA
MISSIONSHUS

REKONSTRUKTION
1997-10-20
STIG FLOBE/N

LINDVEDENS MISSIONSHUS

Lindvedens Missionskyrka sedd från nordost.

Läge: Trollhättans kommun, Gärdhems socken, omedelbart väster om vägen mellan Sjuntorp och Trollhättan, cirka 4 km från Sjuntorp.

Fastighetsbeteckning: Lindveden 12:6.

Ägare: Lindvedens Missionsförsamling.

Besök: 1998 02 02, uppmätning, foto och intervju.

Trakten norr om Sjuntorp, Lindvedens Missionshus markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Ingemar Fast, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Församlingens ursprungliga kyrka var Flundrevalla Missionshus. Vid slutet av 1940-talet fann församlingen att det var nödvändigt att flytta verksamheten från det otillgängligt liggande Flundrevalla,

Från nordväst.

varför man inköpte en tomt i Lindveden, där Lindvedens Missionskyrka uppfördes 1953. Byggandet planerades och leddes av Henry och Valter Fast. Församlingen gjorde en omfattande egen arbetsinsats på cirka 7000 timmar. Byggnadens tillkomst-historia skildras i församlingens 100-års-skrift, som utgavs 1977. Kyrktomten utvidgades både 1958 och 1967 för att ge plats för lekplan och parkeringsplats. 1976 -77 byggdes kyrkan till genom att kyrksalen förlängdes 6 meter. Även denna gång skedde arbetena med en stor arbetsinsats från församlingsmedlemmarna. Ritningarna utarbetades av S Erlandsson, Trollhättan. Idégivare och arbetsledare var församlingsmedlemmen Ingemar Svantes-son. Senare ombyggdes vaktmästarbostaden till församlingslokaler.

Kyrksalen.

Byggnadsmaterial:

Källargrundmurar är uppförda av betonghålstén. Över grundmuren är huset uppfört av trä med en bärande regelstomme. Utvändigt var huset ursprungligen klätt med asbestcementplattor (Sidiplattor) som 1997 byttes ut mot fasadskivor av plast (Steniskivor).

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster har varit den grundläggande verksamheten. Söndagsskola har bedrivits i församlingen sedan 1876, och när den nya kyrkan stod färdig flyttades verksamheten dit. Ungdomsförening bildades 1918 och juniorförening startades 1954. Scoutarbete har vuxit fram under 1960-talet. Syförening startades redan 1912 och har sedan dess varit verksam. Sång- och musikgrupper i form av musikförening, ungdomskör och lovsångsgrupp har funnits i församlingen och har haft en betydelsefull uppgift. Andra exempel på verksamheter är bönegrupper och lärjungaskola.

Källor:

100 år 1877-1977, *Lindvedens Missionsförsamling*. Församlingens jubileumsskrift.

Estraden.

Rum i källarvåningen.

Ungdomsrum i källarplanet.

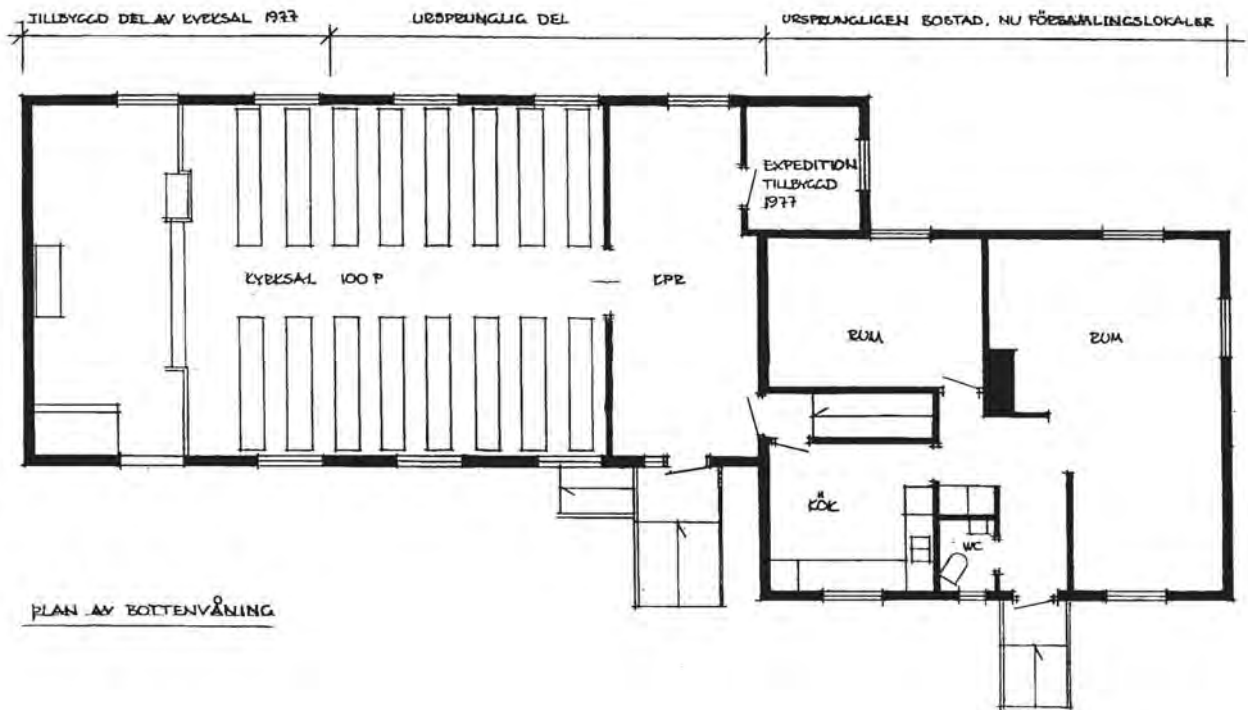
Grupprum

Öppen spis.

Köket.

Plan av bottenvåningen.

SLÄTTHULTS FÖRSTA MISSIONSHUS

Möte i Slätthults första missionshus.

Gammal teckning av missionshuset.

Läge:

Trollhättans kommun, Gärdhems socken, vid gården Slätthult c:a 4,5 km väster om Gärdhems kyrka. En minnessten markerar platsen.

Besök: 2000 03 01.

Slätthult, sydväst om Skoftebyn, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Arne Frick, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Gärdhems missionsförening bildades 1875 och året därpå uppfördes ett missionshus. Om detta sägs i församlingens minnesskrift från 1976:

"På en för oss till synes avlägsen plats i skogen byggde den nybildade Gärdhems missionsförening sitt första missionshus. Och den byggnaden var inte väldigt men märklig. Man tänkte först lägga beslag på torpet Brunnarlidens boningshus och där inreda en möteslokal med stengolv. Men Kristina Pettersson i Slätthult kom med ett annat förslag. Det var att bygga ett enkelt timmerhus som, om det framledes inte kunde användas till bönehus, kunde flyttas fram till gården och bli magasin. Hennes förslag antogs. Platsen som valdes hade

många fördelar. Man fick ungefär lika långt från flera gårdar runt omkring. Och skogen att bygga med hade man på platsen.

Så kunde man börja. Aron Pettersson i Slätthult skänkte timret. Johan Johansson lovade att göra allt träarbete för 100 kronor. Men han dog innan huset var färdigt och arbetslönerna blev därför 179 kronor. När huset stod klart hade det kostat 358 kronor."

1883 när Vägens och Holms Missionsförsamling bildats, ändrade församlingen namnet till Slätthults Missionsförening. 1888 flyttades verksamheten till ett nytt större missionshus, Slätthult 2. Det gamla missionshuset revs. Byggnaden beskrivs i minnesskrifterna från 1936 och 1976.

Byggnadsmaterial:

Stomme av timmer, huset saknade uppvärmningsanordning.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster.

Källor:

- Trollhättans Södra Missionsförsamling 1876-1936, minnesskrift vid 50-årsjubileet

- Ljus och kraft, minnesskrift vid 100-årsjubileet 1976.

Vid minnesstenen 1976.

SLÄTTHULTS ANDRA MISSIONSHUS

Församlingsmedlemmarna framför Slätthults andra missionshus.

Läge:

Trollhättans kommun, Gärdhems socken, vid gården Slätthult, ca 5 km väster om Gärdhems kyrka. En minnestavla utmärker platsen.

Besök: 2000 03 01.

Slätthults andra missionshus markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Arne Frick, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Gärdhems Missionsförening bildades 1875. 1876 stod det första missionshuset färdigt i

Slätthult. Byggnaden var enkel och blev snart för liten för församlingens behov. 1883 ändrade församlingen namn till Slätthults Missionsförening. 1888 flyttades verksamheten till ett nybyggt större missionshus i Slätthult, och det gamla missionshuset revs. Det nya Missionshuset fungerade fram till 1922 då det flyttades till området Kasen, något hundratal meter sydost om nedre slussarna och fick namnet Linnékyrkan. I Slätthult finns i dag endast rester av grundmurarna kvar av missionshuset.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av timmer.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola fester och högtider.

Källor:

- *Trollhättans Södra Missionsförsamling 1876 - 1936*, minnesskrift.
- *Ljus och kraft*, minnesskrift vid 100-årsjubileet 1976.

Teckning av missionshuset.

Endast delar av stenfoten finns kvar av missionshuset.

LOKALEN I KASEN

Söndagsskolan samlad utanför lokalen i Kasen 1917.

Läge:

Trollhättans kommun, Gärdhems socken, området Kasen, belägen c:a 5 km VNV Gärdhems kyrka.

Besök: 2000 03 01.

Skoftebyn, Linnékyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Arne Frick, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Den söndagsskola som 1890 hade startats i Holmen fick 1910 nya utrymmen i en lokal som uppfördes av Slätthults Missionsförening i området Kasen.

1922 flyttades Slätthults missionshus till samma tomt och sammanbyggdes med lokalen och fick namnet Linnékyrkan. Sedan Andreaskyrkan uppförts 1925 minskade användningen av Linnékyrkan och den revs 1953.

Lilla salen, den ursprungliga samlingslokalen, lämnades dock kvar, rustades upp och användes som scoutlokal. Senare revs även denna byggnad, och tomten är nu en privatägd villatomt.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av timmer, utvändigt klädd av träpanel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsarbete och syförening.

Källor:

- *Trollhättans Södra Missionsförsamling 1876 - 1936*, minnesskrift.

- *Ljus och kraft*, minnesskrift från 100-årsjubileet 1976.

LINNEAKYRKAN, TROLLHÄTTAN

Gammal teckning.

Läge:

Trollhättans kommun, Gärdhems socken, området Kasen, belägen c:a 5 km VNV Gärdhems kyrka.

Besök: 2000 03 01.

Skoftebyn, Linnékyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Arne Frick, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Det andra missionshuset i Slätthult fungerade fram till 1922, då det flyttades till

Kasen, där det byggdes samman med den 1910 uppförda samlingslokalen för söndagsskolan. Byggnaden gavs namnet Linnékyrkan. De första åren användes kyrkan flitigt, men när den nya Andreas kyrkan strax intill stod färdig 1925 minskade verksamheten i Linnékyrkan väsentligt. Byggnaden förföll så småningom och 1953 revs den.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av timmer, utvändig klädsel av träpanel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsarbete och syförening.

Källor:

- *Trollhättans Södra Missionsförsamling 1876 - 1936*, minnesskrift.

- *Ljus och kraft*, minnesskrift från 100-årsjubileet 1976.

VP-kåren framför Linnékyrkan.

SKOFTEBYNS MISSIONSHUS

Gammalt foto av missionshuset.

Läge:

Trollhättans kommun, Gärdhems socken, Skoftebyn ca 5 km NV Gärdhems kyrka. Besök: 1999 08 06 på Vänersnäs.

Södra Skoftebyn, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Arne Frick, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Slätthults Missionsförening ägde ett missionshus i Slätthult (Slätthults andra missionshus), men många av föreningens medlemmar var bosatta i Skoftebyn, och man började med mötesverksamhet och söndagsskola i sina hem i Skoftebyn. En av de ledande var Manne Olsson. Många möten och söndagsskolesamlingar ägde rum i hans hem. Det berättas att trängseln

ibland blev så stor att fotogenlamporna slocknade av syrebrist. För att lösa lokalfrågan uppfördes 1898 ett missionshus med plats för cirka 100 personer.

1899 delades församlingen, och den nya församlingen i Skoftebyn antog namnet Skoftebyns Evangeliska Missionsförening. 1924 gick de båda församlingarna åter samman och antog namnet Trollhättans Södra Missionsförsamling. Då hade redan arbetet med en ny stor kyrka, Andreakyrkan, påbörjats. Den stod färdig 1925. Skoftebyns missionshus såldes 1930 och flyttades till Vänersnäs. Tomten där missionshuset låg är numera bebyggd med en villa.

Byggnadsmaterial:

Stomme av timmer, utvändig klädsel av stående lockläktpanel, taktegel på taket.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola och ungdomsarbete.

Källor:

- *Trollhättans Södra Missionsförsamling 1876 - 1936*, minnesskrift vid 50-årsjubileet 1936.
- *Ljus och kraft*, minnesskrift vid 100-årsjubileet 1976.

Söndagsskolan samlad framför missionshuset 1916.

Gammal teckning visande missionshuset.

ANDREASKYRKAN, SKOFTEBYN

Andreaskyrkans utseende före inputsningen av fasaderna 1948.

Läge:

Nysättersvägen 42, 46154 Trollhättan
Fastighetsbeteckning: Röllekan 9,
Ägare: Trollhättans Södra Missionsförsamling.
Besök: 1998, foto, intervju.

Skoftebyn, Andreaskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Arne Frick, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Föregångare till Andreaskyrkan var Skoftebyns missionshus med plats för c:a 100 personer. När församlingen ökade, började missionshuset bli för trångt. 1924 skedde ett samgående mellan Skoftebyns och Slätthults missionsförsamlingar. Den nya församlingen antog namnet Trollhättans Södra Missionsförsamling. Skoftebyns Missionsförsamling hade då redan påbörjat byggandet av en ny kyrka, Andreaskyrkan. Den nybildade församlingen kunde

Gammal bild av kyrkan från väster.

Arbetslag vid kyrkbygget.

Kyrkan 2003.

Kyrkan från söder 2003.

med förenade krafter driva bygget vidare, och 1925 stod den nya kyrkan klar.

Kyrksalen rymde cirka 350 personer, byggnadskostnaden var 62.032 kronor. Byggnaden ritades av arkitekt J Jarlén. Byggmästaren hette Sven Johansson. Arbetet skedde med stor insats av frivilliga .

1938 byggdes estraden om. 1948 reverterades (putsades) träfasaderna. 1953 utvidgades estraden ånyo. 1962 anordnades

ungdomslokaler i bottenplanet. 1963 installerades en piporgel i kyrksalen. En genomgripande ombyggnad skedde 1972-73, som omfattade både kyrksalen, entréutrymmen, kök och serveringsutrymmen. Arkitekt var Janne Feldt, Karlstad.

Församlingen i Andreaskyrkan gick samman med Trollhättans missionsförsamling 1986. 1994 flyttades verksamheten från Andreaskyrkan till den nybyggda Missionskyrkan i Trollhättan, och Andreaskyrkan försålles till Smyrnaförsamlingen i Göteborg. Byggnaden har därefter bl a används som skola.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten. Stomme av trä. Fasaderna som ursprungligen var klädda med stående träpanel blev 1948 putsade. Taket är belagt med rött tegel. Invändigt är byggnaden i stor utsträckning klädd med träpanel med omfattande dekorationsmålning.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, pensionärsverksamhet, barn- och ungdomsverksamhet omfattande söndagsskola, nyingar, scouter, juniorer, ungdomsförening och konfirmandundervisning, sång- och musikverksamhet med hornmusikkår, musikförening, blandad kör, ungdomskör, manskör, stråkkapell och mandolinkapell.

Källor:

- Trollhättans Södra Missionsförsamling 1876-1936, minnesskrift från 50-årsjubileet 1936.
- *Ljus och kraft*, minnesskrift vid 100-årsjubileet 1976.

Kyrksalen 1931.

Kyrksalen 1998.

Nattvardsbordet.

Kyrksalen från estraden.

Läktaren.

Slinga vid takfoten.

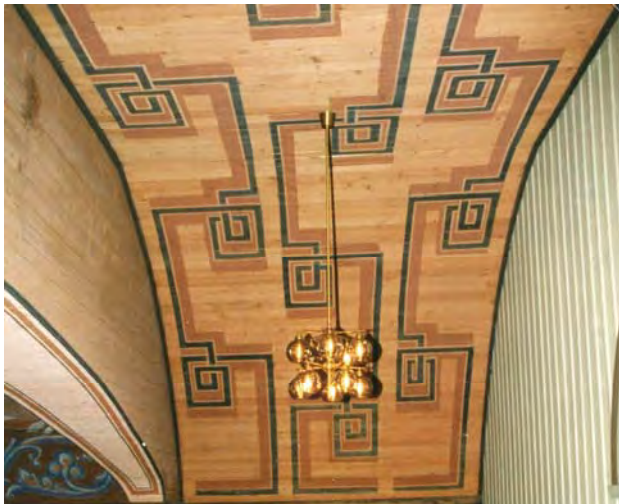
Målning över estraden.

Läktaren.

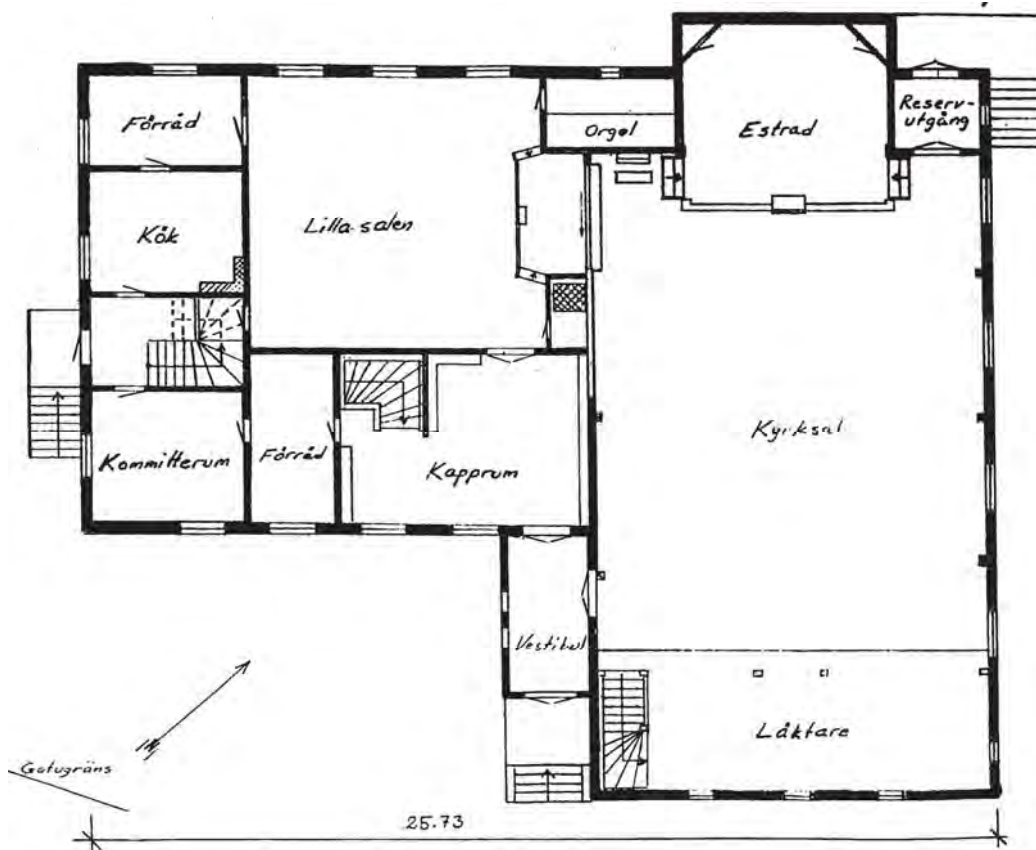
Lilla salen.

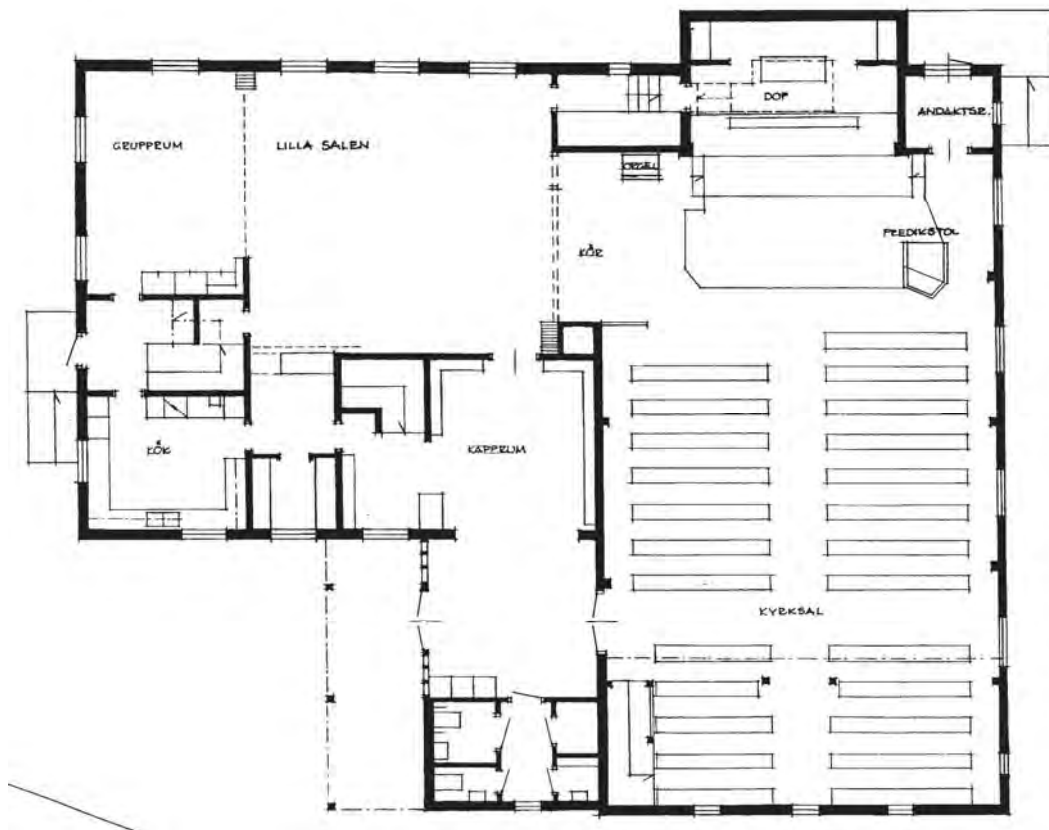
Läktartaket.

Kapprummet.

Ursprunglig utformning

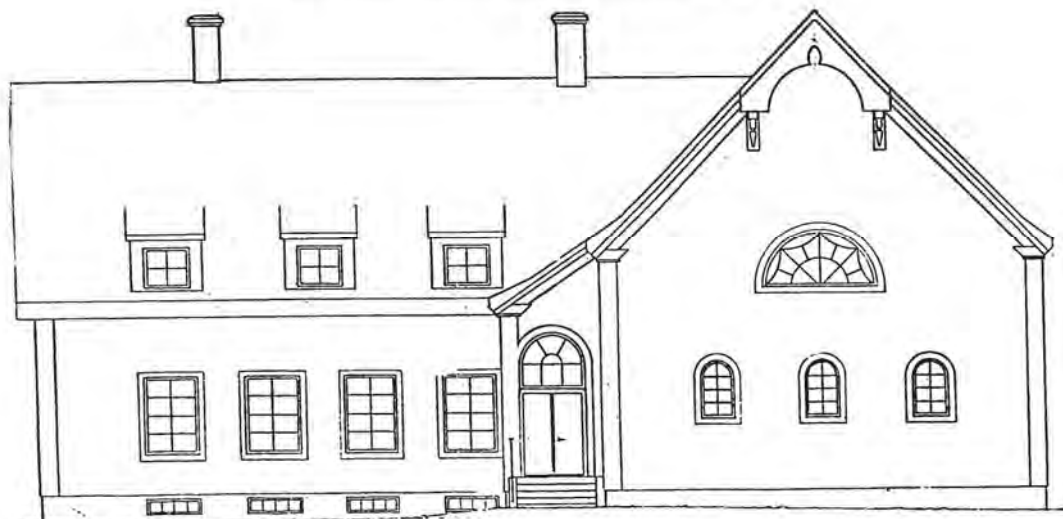

Efter 1973 års ombyggnad

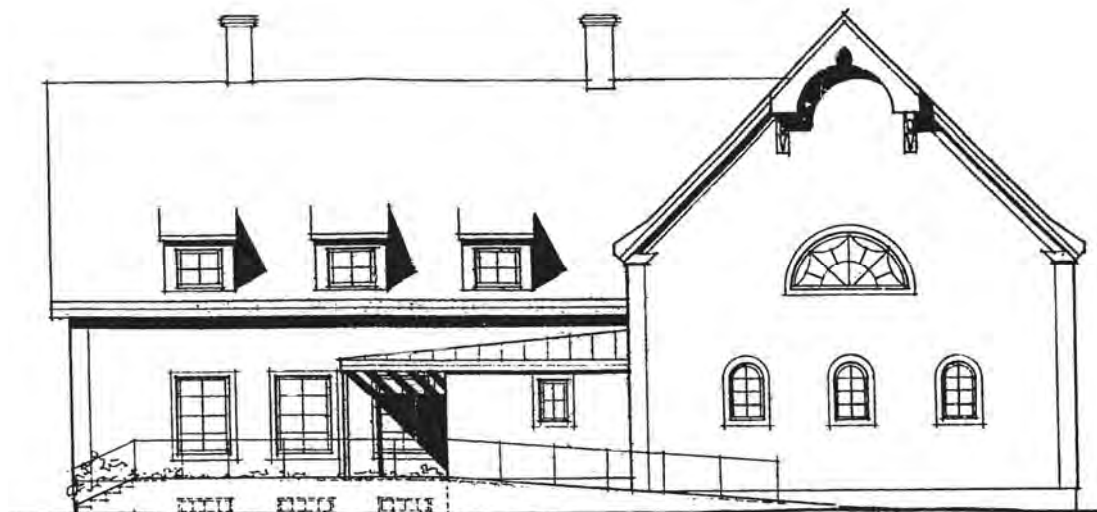
Andreaskyrkan Trollhättan

ANDREASKYRKAN, TROLLHÄTTAN, SYDOST, 1744

Ursprunglig utformning av fasaden mot sydost

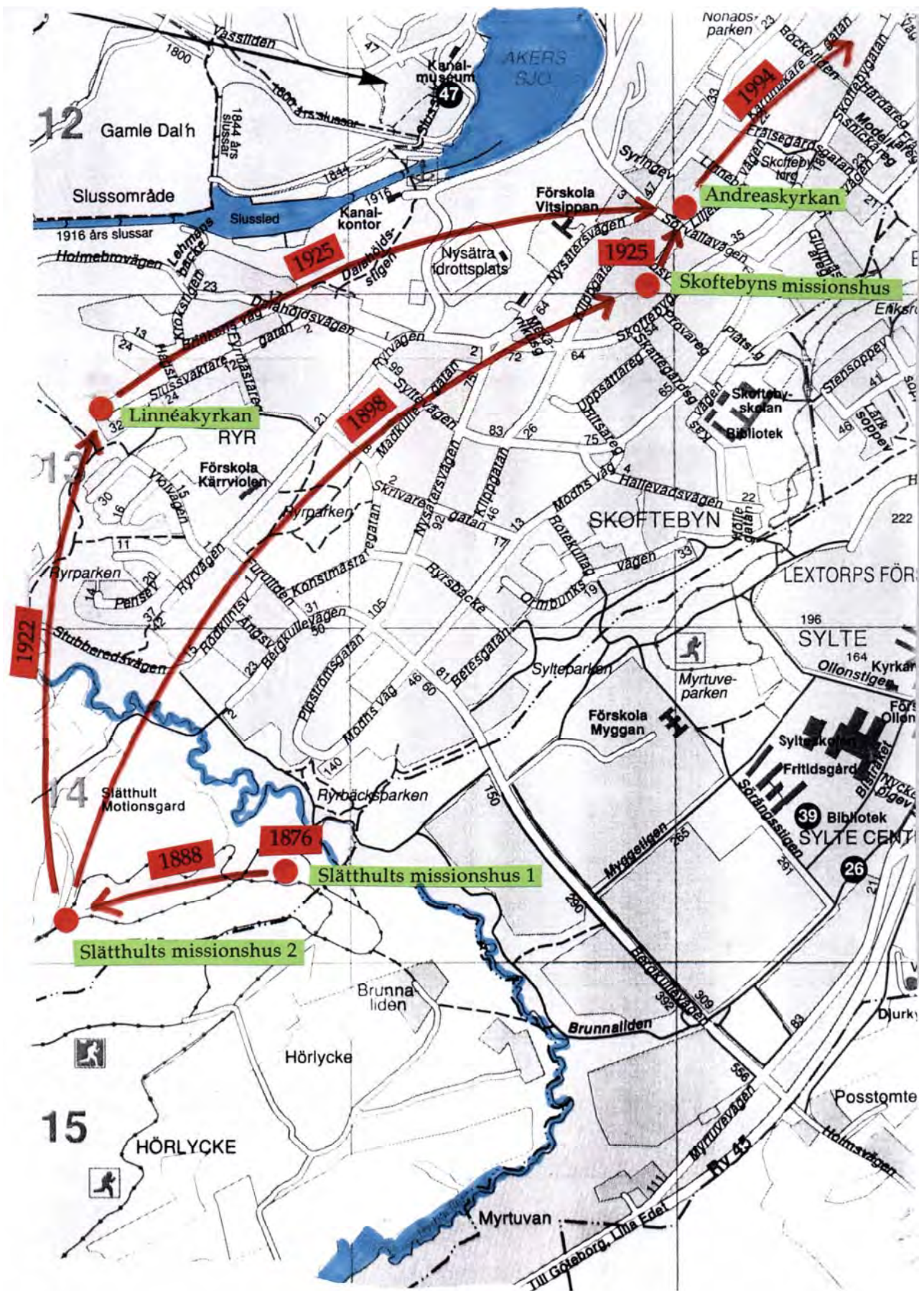
Fasaden efter 1973 års ombyggnad

Fasad mot sydväst efter 1973 års ombyggnad

Andreaskyrkan Trollhättan

Placering och flyttningar av missionshus i södra Trollhättan.

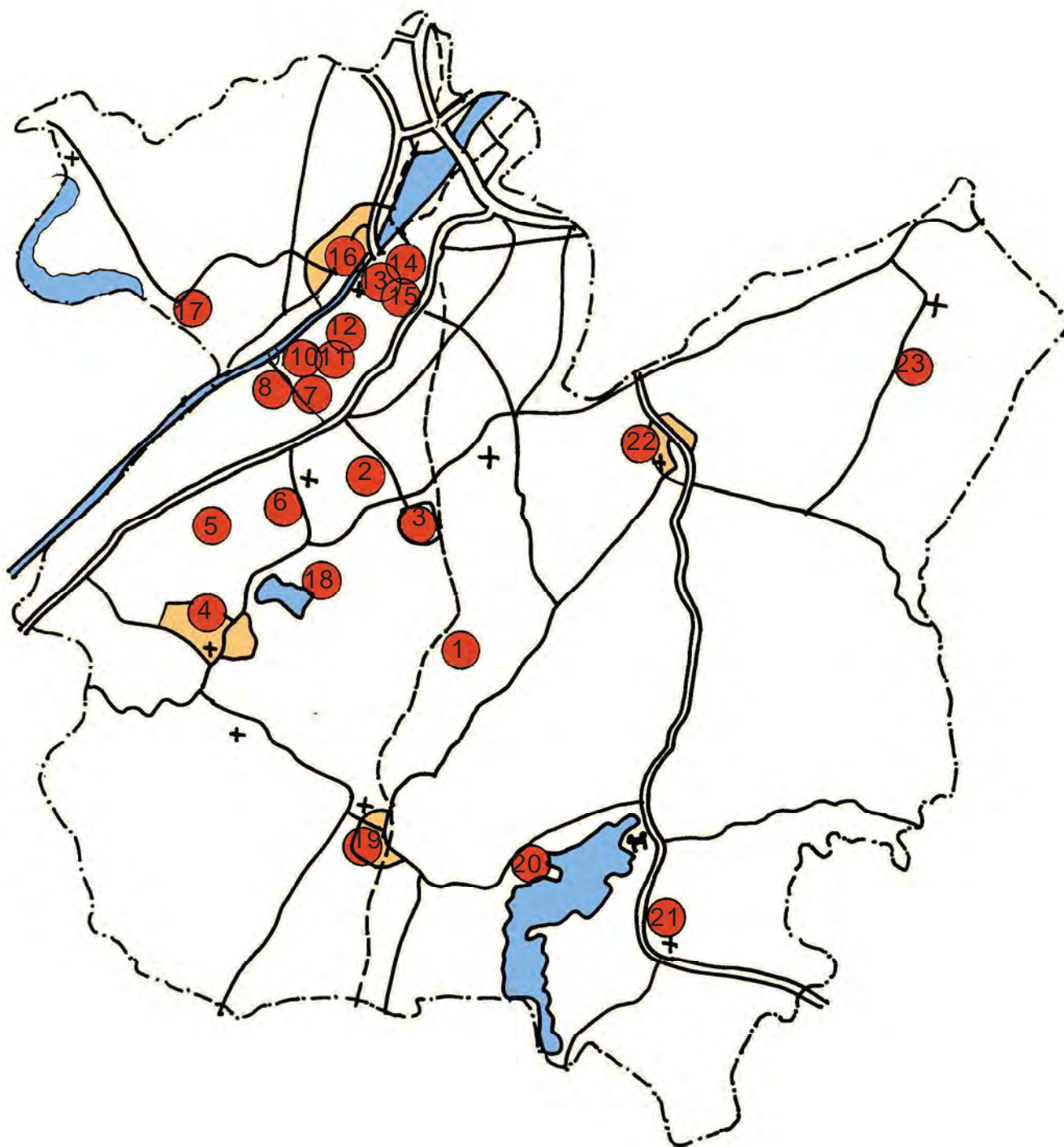

MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKOR I TROLLHÄTTAN

DEL 2

Trollhättans Missionshus
Trollhättans Gamla Missionskyrka
Trollhättans Nya Missionskyrka
Immanuelskyrkan, Strömslund
Öresjö Sommarhem
Vårhaga Sommarhem
Upphärads Missionshus
Betelshöjdens Missionshus
Lagmansereds Missionshus
Väne-Åsaka Missionskyrka
Norra Björke Missionskyrka

*Missionshusinventering inom SMK i Västra Götaland
Stig Florén 1997 - 2009*

TROLLHÄTTANS KOMMUN
 Missionshus och missionskyrkor som är eller har varit anslutna till SMF - SMK

TROLLHÄTTANS KOMMUN

Nr	Missionshus och -kyrkor	Byggt år	Nedlagd år	Ursprungligt antal platser	Nuvarande status
1	Vägens Missionshus	1884	1934	50	Riven
2	Holms Missionshus	1899	1932	100	Flyttad, bostad
3	Velanda Missionskyrka	1932	-	147	I funktion
4	Sjuntorps Missionskyrka	1932	1995	60	Bostad
5	Flundrevalla Missionshus	1877	1953	154	Sommarbostad
6	Lindvedens Missionskyrka	1953	-	85	I funktion
7	Slätthults Missionshus 1	1876	1888	50	Riven
8	Slätthults Missionshus 2	1888	1921	100	Riven, grunden kvar
9	Kasenlokalen	1910	1950-t?		Riven
10	Linnékyrkan, Skoftebyn	1922	1953	100	Riven
11	Skoftebyns Missionshus	1898	1930	100	Flyttad till Vänersnäs
12	Andreaskyrkan, Skoftebyn	1925	1994	350	Skola
13	Trollhättans Missionshus	1876	1926		Riven
14	Gamla Missionskyrkan Trollhättan	1929	1994	400	Katolsk kyrka
15	Nya Missionskyrkan Trollhättan	1994	-	540	I funktion
16	Immanuelskyrkan, Strömslund	1900	1994	126	Metodistkyrka
17	Öresjö sommarhem	1942	1970-talet		Pingstförsamlingens sommargård
18	Vårhaga sommarhem	1939	-		I funktion
19	Upphärads Missionshus	1950-t	1980-t	100	Bostad
20	Betelhöjdens Missionshus	1943	1998	40	Lokal
21	Lagmansereds Missionshus	1925	1970-talet		Bostad
22	Väne- Åsaka Missionskyrka	1921	1991	100	Bostad
23	Norra Björke Missionskyrka	1921	1990	100	Riven

1 - 12 redovisas i del 1   13 - 23 redovisas i del 2

TROLLHÄTTANS MISSIONSHUS

Missionshuset efter ombyggnaden 1891.

Läge:

Trollhättans kommun, Kungsgatan 44,
Trollhättan.
Fastighetsbeteckning : kv Toppön 5.

Trollhättans centrum, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Stig Emanuelsson, Trollhättan.

Byggnadens historia:

1876 uppförde den nybildade missionsföreningen på 15 personer det första missionshuset i kvarteret Toppön. Det byggdes på ofri grund och i stor utsträckning för lånade pengar. Om detta berättas i minneskriften som utgavs vid 100-årsjubileet 1976.

1891 skedde en genomgripande reparation av missionshuset, och 1912 inköptes tomten där missionshuset låg.

Församlingen växte och krävde större och mer ändamålsenliga lokaler. 1926 revs därför missionshuset för att ge plats för den nya missionskyrkan.

Byggnadsmaterial:

Missionshuset hade en grund av natursten och stomme av trä. Utvändigt var huset beklätt med stående locklistpanel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola.

Källor:

-*Ljus och kraft*, minnesskrift vid församlingens 100-årsjubileum 1976.

-*Trollhättans Evangeliska Missionsförsamling 1876 - 1936*, minnesskrift från 1936.

Interiör av missionshuset.

TROLLHÄTTANS GAMLA MISSIONSKYRKA

Missionskyrkan på 1970-talet.

Läge:

Trollhättans kommun, Kungsgatan 44, Trollhättan.

Fastighetsbeteckning : kv Toppön 5.

Ägare:Trollhättans Missionsförsamling.

Besök:1998, foto.

Trollhättans centrum, missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Stig Emanuelsson, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Trollhättans Missionshus uppfört 1876 hade blivit för litet för den växande församlingen och 1926 påbörjades byggandet av en ny

Kyrkobyggnaden år 2004.

missionskyrka på samma tomt som missionshuset. Den stod klar 1929. Ritningarna utarbetades av arkitekt A Brattberg från Uddevalla. Kyrkobyggnaden innehöll även bostäder för pastor och vaktmästare. 1958 fick pastorn en bostad i ett närliggande hyreshus, och den gamla pastorsbostaden byggdes om till ungdomslokaler.

1960 förnyades kyrkan invändigt. Arkitekt var Johannes Olivegren. 1969 anordnades scoutlokaler i källarvåningen.

Kyrksalen i ursprungligt skick.

Filip Wallin och sångare på estraden.

1976 gjordes en renovering av kyrksalen då bl a talarstolen flyttades.

1987 gick församlingen samman med de två övriga missionsförsamlingarna i staden, och en ny missionskyrka uppfördes i kv

Jordsten. Den gamla missionskyrkan såldes till den katolska församlingen och fick namnet St Petri kyrka.

Byggnadsmaterial:

Kyrkan är uppförd i stenmaterial med putsad fasad och tak av rött tegel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, barn- och ungdomsverksamhet, sång- och musikgrupper, syförening, pensionärsverksamhet.

Källor:

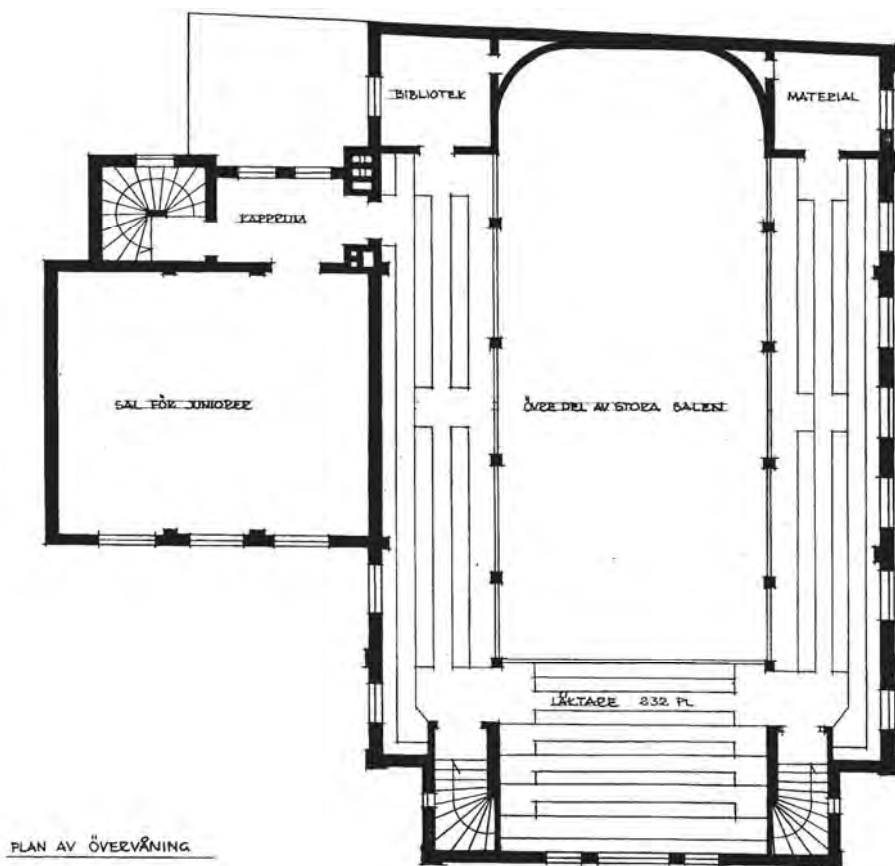
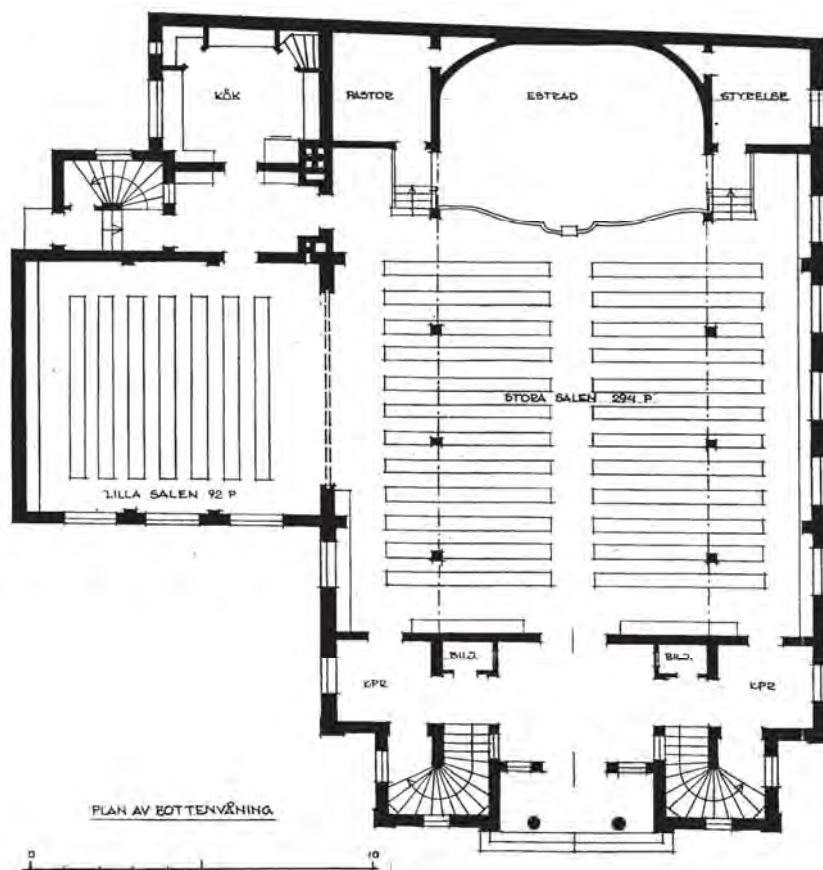
-*Ljus och kraft*, minnesskrift vid församlingens 100-årsjubileum 1976.

-*Trollhättans Evangeliska Missionsförsamling 1876 - 1936* minnesskrift.

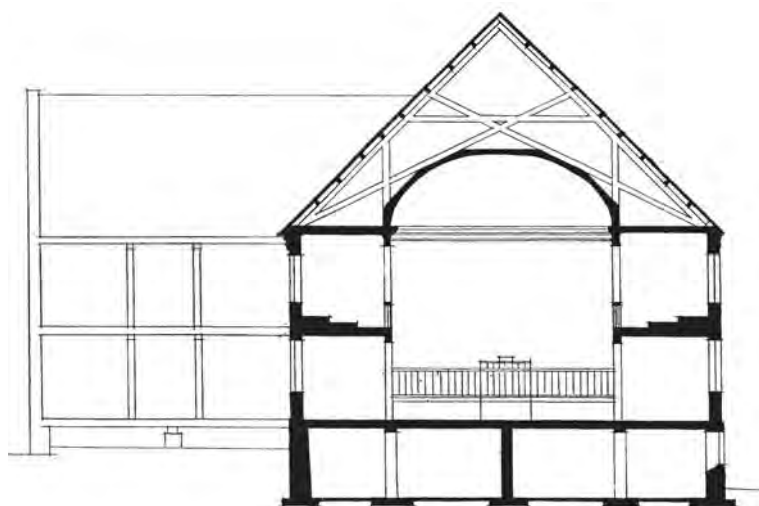

Kyrksalen 1998.

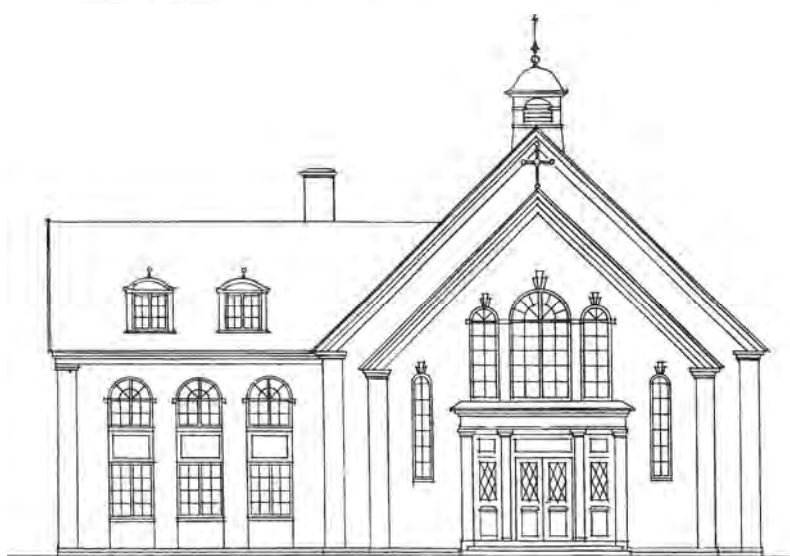

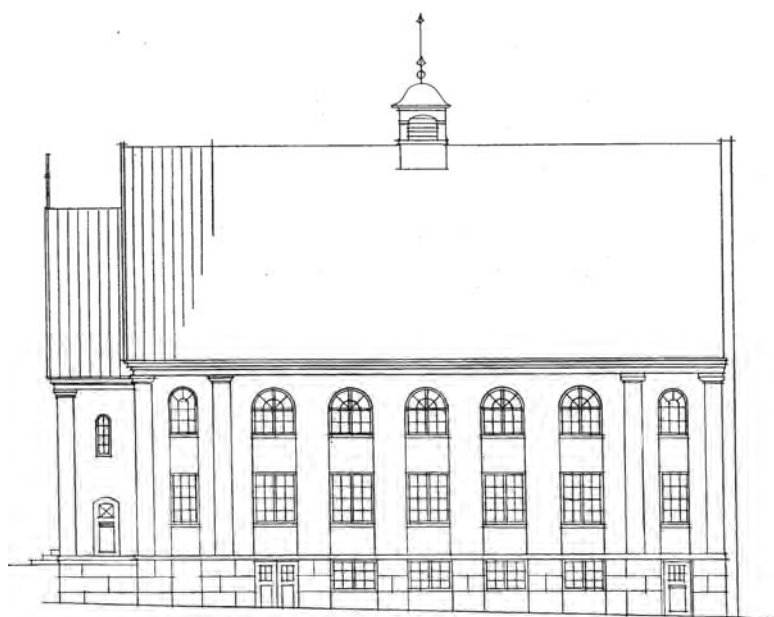
*Gamla Missionskyrkan, Trollhättan
 efter originalritningar från 1926 /SF*

TVÄRSSEKTION

FASAD MOT EUKINGSGATAN

FASAD MOT TROLLGATAN

*Gamla Missionskyrkan, Trollhättan
efter originalritningar från 1926/ SF*

TROLLHÄTTANS NYA MISSIONSKYRKA

Kyrkan sedd från sydväst.

Läge:

Trollhättans kommun, Klintv 4, 46150
Trollhättan.

Fastighetsbeteckning: kv Jordsten 6.

Ägare: Trollhättans Missionsförsamling.

Besök: 1999, foto, intervju.

Trollhättans centrum, Nya Missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Stig Emanuelsson, Trollhättan.

Byggnadens historia:

I april 1987 gick de tre missionsförsamlingarna i Trollhättan, Trollhättans Södra Missionsförsamling, Strömlunds Missionsförsamling och Trollhättans Missionsförsamling samman till en gemensam för-

Kyrkan sedd från sydost.

samling, som antog namnet Trollhättans Missionsförsamling. Efter omfattande utredningsarbete beslöt församlingen att uppföra en ny kyrkobyggnad för församlingens verksamhet på en centralt belägen tomt i staden. Kyrkan projekterades av arkitekt Peter Erséus och stod klar den 1 mars 1994.

Byggnadsmaterial:

Betong, gult tegel, trä.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, bönesamlingar, pensionärsverksamhet, syförening, studie- och hobbyverksamhet, barn- och ungdomsverksamhet omfattande söndagsskola, nying-scout, scout, tonårsscout och tonår, sång-

Kyrksalen.

och musikgrupper omfattande blandad kör, gospelkör, barnkör, musikkår och ungdomsmusikkår. Församlingen bedriver också kaféverksamhet och hyr ut lokaler till möten och konferenser.

Källor:

Missionskyrkan Trollhättan, informations-skrift utgiven av församlingen vid kyrkans invigning 1994.

Estraden.

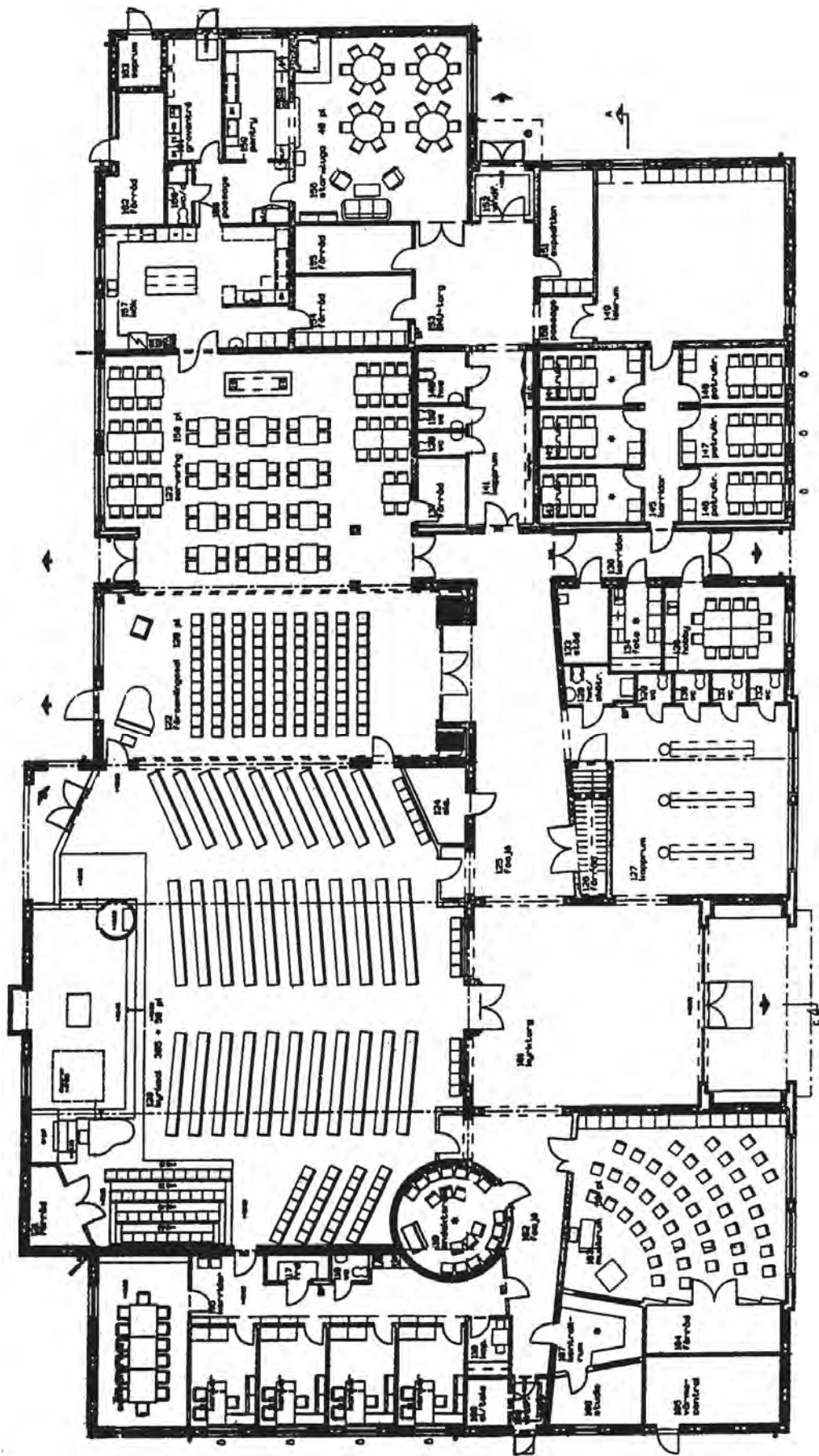

Predikstolen.

Bönerummet.

Trollhättans Nya Missionskyrka
 Arkitekt: Peter Erséus

IMMANUELSKYRKAN STRÖMSLUND

Församlingen framför sin kyrka 1910. Kyrkans huvudingång var då på norra gaveln.

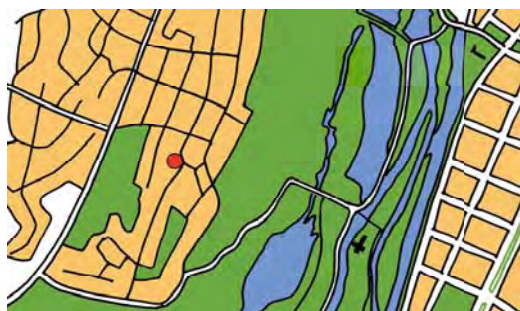
Läge:

Trollhättans kommun, Kapellgatan 35,
Strömslund, Trollhättan.

Fastighetsbeteckning : kv Ran 7.

Ägare: Ursprungligen Strömslunds Mis-
sionsförsamling, numera Metodistförsam-
lingen i Trollhättan.

Besök: 1997 10 27, foto, intervju och delvis
uppmätning.

*Västra delen av Trollhättan, Immanuelskyrkan
markerad med rött.*

Uppgiftslämnare:

Stig Emanuelsson, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Byggnaden uppfördes 1900, då även för-
samlingen bildades och antog namnet

Kyrkan 1997.

Kyrkan från sydost.

Gammalt bröllopsfoto som visar kyrksalen från tiden när kaminerna fortfarande fanns kvar.

Strömslunds Missionsförsamling. Ägaren av Strömsberg, den tyske ingenjören E. L. Albert, stödde församlingen i arbetet med den nya kyrkan. Ledare för arbetet var byggmästare August Andersson.

1913 byggdes kyrkan till, även nu var August Andersson ledare för arbetet. 1950 utfördes en invändig reparation. 1975 utfördes den nuvarande tillbyggnaden i två plan. Samtidigt revs en separat byggnad innehållande ett ungdomshem, och två tomter slogs samman. Elvärme installerades i kyrkan, och nya fönster sattes in.

1984 reparerades byggnaden, varvid den tilläggsisolerades och försågs med ny utvändig panel. Ett förråd byggdes till på baksidan, tornet reparerades och taket lades om. 1985 byttes golvet i kyrksalen, och en ny skjutdörr sattes in mellan kyrksal och församlingssal. 1989-90 ljudisolerades församlingssalen av byggnaden och 1992 byttes en del av den utvändiga panelen.

Strömslunds Missionsförsamling gick 1987 samman med Trollhättans Missionsförsamling, och 1994 flyttades verksamheten till den gemensamma nya Missionskyrkan i Trollhättan. Immanuelskyrkan försåldes 1998 till Trollhättans Metodistförsamling, som renoverade kyrksalen invändigt och tog den i anspråk för sin

Kyrksalen 1997.

Predikstolen.

verksamhet. Namnet Immanuelskyrkan bibehålles av Metodistförsamlingen.

Byggnadsmaterial:

Den ursprungliga byggnaden har en grund av natursten och överbyggnad av trä. Fasaden är klädd med träpanel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, ungdomsförening, juniorförening, söndagsskola, bibelskola, scouter, syförening samt sång- och musikgrupper. Numera församlingskyrka för metodistförsamlingen.

Kyrksalen från estraden.

Källor:

Minneskrift vid Strömslunds Missionsförsamlings 50-års högtid 1950.

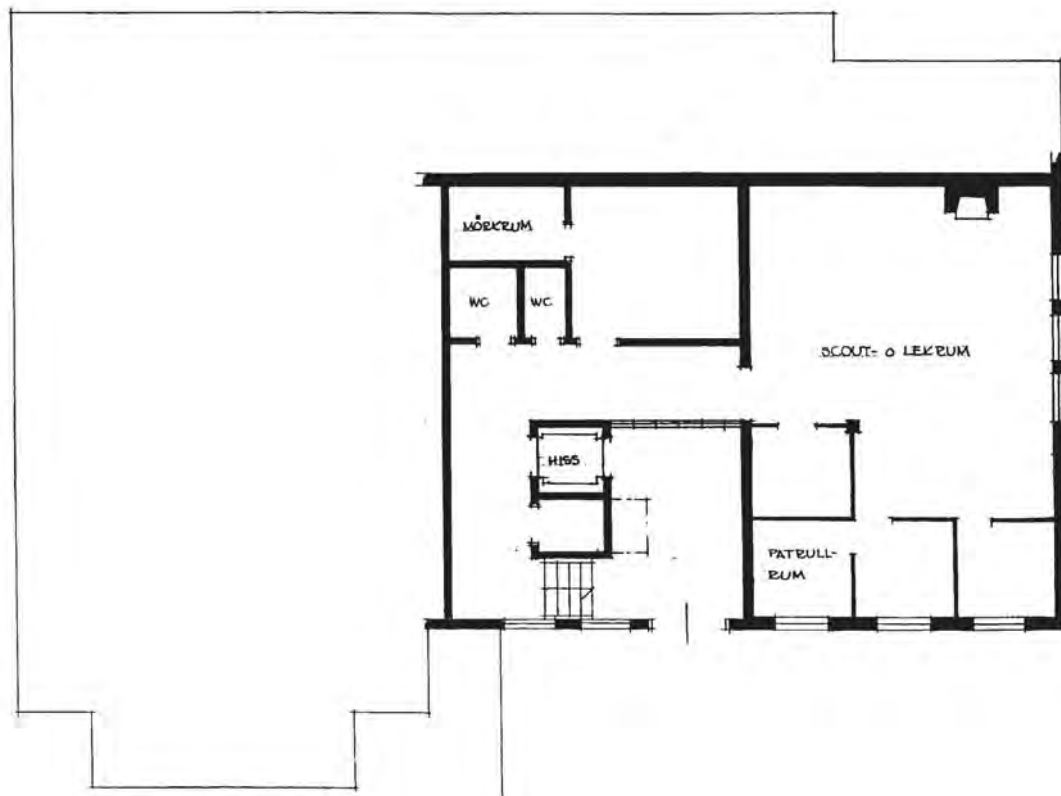

Immanuelskyrkan dominerar Kapellgatan i Strömslund. Bild från 2004.

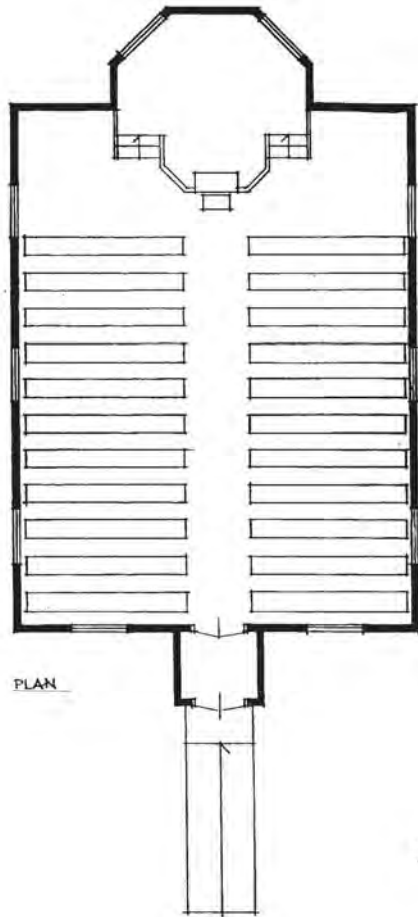

Bottenvåningen

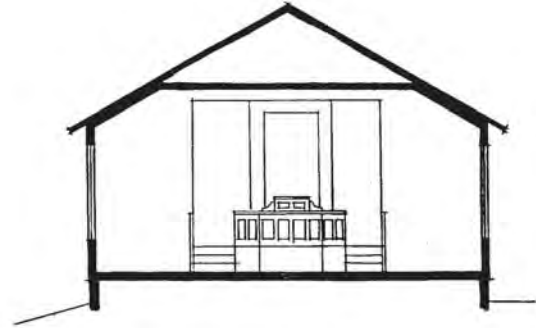

Källarvåningen

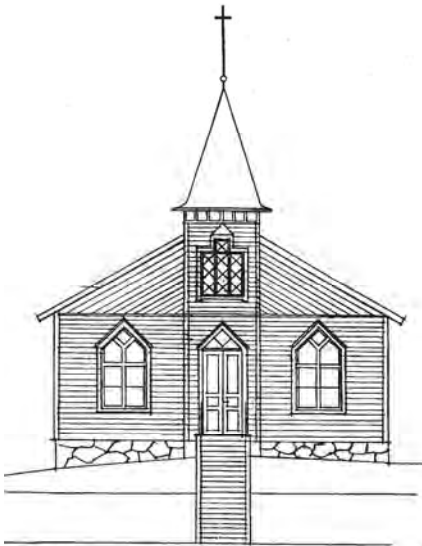
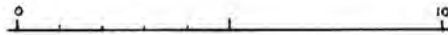
*Immanuelskyrkan, Strömslund
Uppmättningsritning 1998 / SF*

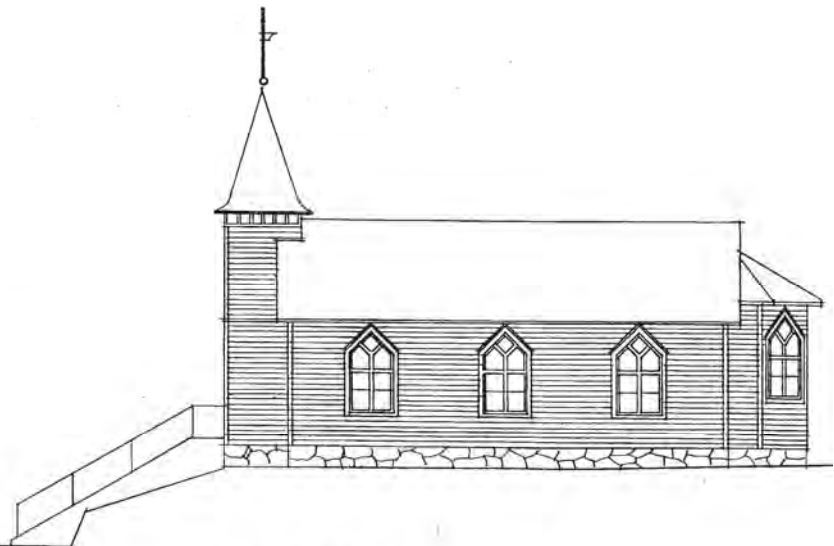
PLAN

BEKTION

FASAD MOT NÖRRE

FASAD MOT VÄSTER

Immanuelskyrkan Strömslund
 Rekonstruktionsritning av den
 ursprungliga kyrkan. 1998 / SF

ÖRESJÖ SOMMARHEM

Gammal bild av sommarhemmet.

Läge:

Trollhättans kommun, cirka 5 km väster om Trollhättans centrum, Torpet Hästhagen inom Edsvids-Munkebo 2:1.

Ägare: Ursprungligen Strömslunds Missionsförsamling, numera Pingstförsamlingen, Trollhättan.

Besök: 2000 08 28, foto, uppmätning och intervju.

Uppgiftslämnare:

Uno Hårsmar, Trollhättan

Byggnadens historia:

Strömslunds Missionsförsamlings Ungdomsförening hyrde 1942 en stuga vid Öresjö, kallad Hästhagen och iordning-

Sommarhemmet år 2000.

stälde stugan till ett sommarhem för ungdomsverksamheten i församlingen. Tillsammans med ungdomsföreningen i Trollhättans Missionsförsamling inköptes byggnaden 1946, men på ofri grund. Under 1940-talet gjordes en om- och tillbyggnad av huset, varvid bl a den ursprungliga förstukvisten ersattes med en veranda. Verksamheten pågick fram till mitten av 1960-talet. I början av 1970-talet försålles stället till Pingstförsamlingen i Trollhättan, som nu bedriver barn- och ungdomsarbete där. Huset har byggts om och till på senare år.

Juniorerna samlade i storstugan.

Byggnadsmaterial:

Grunden till den ursprungliga byggnaden är av natursten. Stommen är av trä, som ursprungligen var klädd på utsidan med stående träpanel, numera med hårda träfiberskivor. Taket var ursprungligen belagt med tegelpannor, men är numera belagt med släta asbestcementplattor.

Verksamhet i byggnaden:

Verksamheten har bedrivits enbart sommartid och omfattat juniorförening, scouter, ungdomsförening, söndagsskolfester, friluftsgudstjänster och lägerverksamhet.

Efter nedläggningen av verksamheten vid Öresjö sommarhem flyttades scouternas lägerverksamhet över till en halvö i sjön Nyckelvattnet, där det finns en stuga och en ladugårdsbyggnad. Stället hyrs gemensamt av SMU-scoutkåren i Trollhättan, Vänersborg och Veland.

Källor:

Strömslunds Missionsförsamling 1900-1950, minnesskrift vid 50-årshögtiden 1950 av Viking Sjöberg m fl.

Samling framför ingången.

Öppna spisen i storstugan.

VÅRHAGA SOMMARGÅRD

Vårhaga vid invigningen 1939.

Läge:

Trollhättans kommun, Gärdhems socken, vid sjön Trehörningen nordost om samhället Sjuntorp.

Fastighetsbeteckning: Baggeryr 2:15.

Ägare: Trollhättans Missionsförsamling.

Besök: 1999 08 10, foto.

Trakten kring Sjuntorp, Vårhaga Sommargård markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Arne Frick och Stig Emanuelsson, Trollhättan.

Byggnadens historia:

Andreaskyrkans SMU började redan 1935 söka efter en lämplig plats för ett sommar-

hem. 1937 inköptes ett markområde vid sjön Trehörningen. Byggandet av sommarhemmet påbörjas med stor entusiasm under ledning av byggmästare Nils Olsson, Velande. Sommaren 1939 var byggnaden klar och invigdes. Den totala kostnaden uppgick till 9548 kronor varav 636 för tomten. Till detta kommer många frivilliga arbetstimmar. 1941 installeras elektriskt ljus. 1955-57 byggdes huset till med gästrum, logement och badhytter. 1959 inköptes ytterligare mark, där en idrottsplats anlades. 2007 byggdes en terrass framför fasaden mot sydost och huset gjordes mer tillgängligt för rörelsehindrade.

Byggnadsmaterial:

Grund av stenmaterial, stomme av trä, fasad av liggande träpanel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, ungdomssamlingar, läger.

Källor:

Ljus och kraft, minnesskrift vid 100-årsjubileet 1976.

Vårhaga 1999.

Från väster.

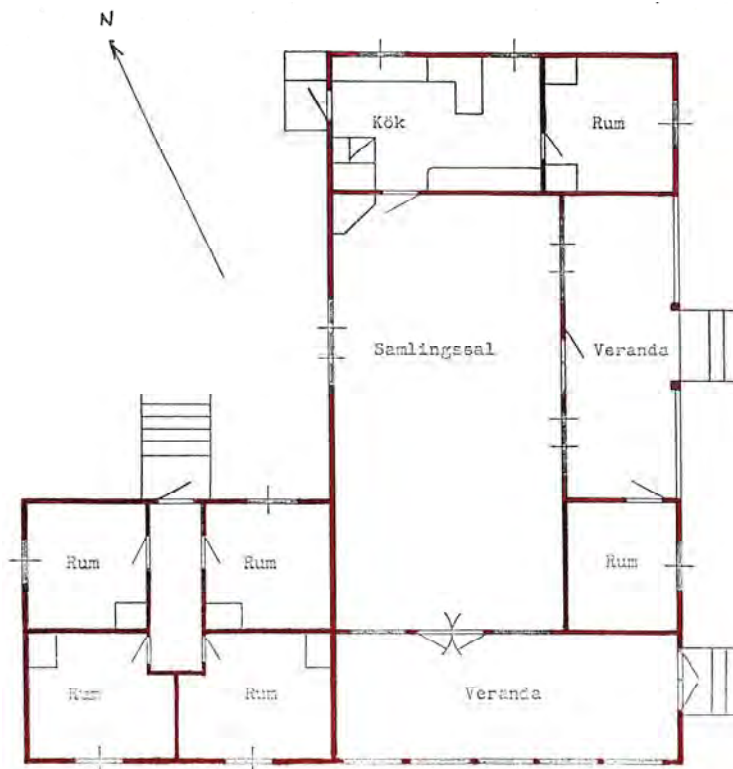

Samlingsalen.

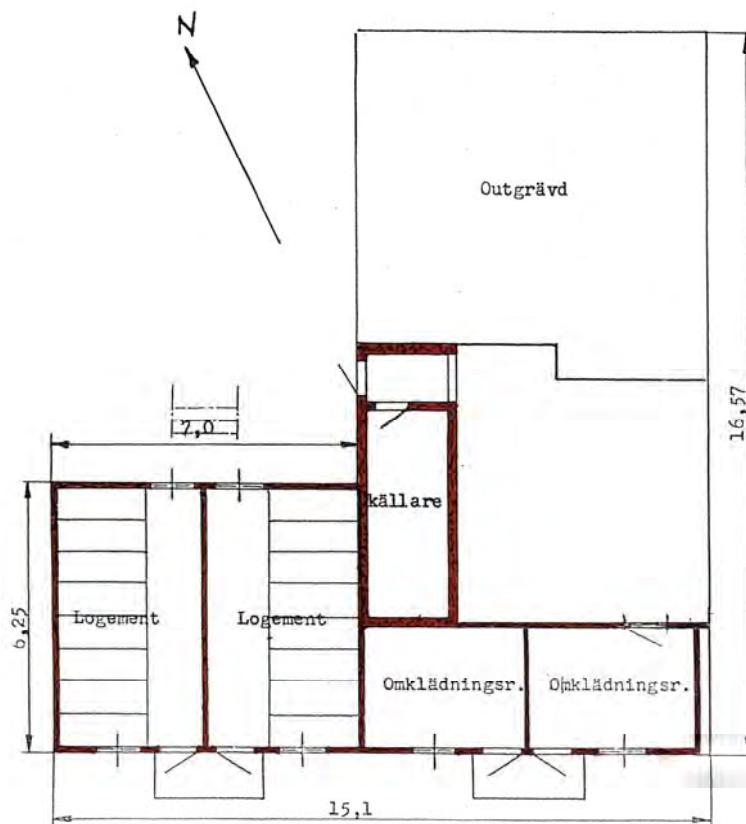

Stranden.

Bottenvåning

Källarvåning

*Holger Andreassons ritningar
inför tillbyggnaden 1955*

UPPHÄRADS MISSIONSKYRKA

Den nybyggda missionskyrkan.

Läge:

Trollhättans kommun, Häftängsv 7, Upphärad.

Fastighetsbeteckning: Ingelsängen 1:160.

Besök: 1999 08 10.

Upphärad, missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Bertil Bjerkevik, Sjuntorp.

Byggnadens historia:

Skomakaren Sven Hellström var föreståndare för missionsförsamlingen i Upphärad, när han på 1950-talet tog initiativ till uppförande av missionskyrkan.

Församlingen är sedan 1970-talet nedlagd och kyrkan såld till bostad.

Byggnadsmaterial:

Grund av betongsten, stomme av trä, fasad av puts, tak av tegel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster.

Möte i missionshuset.

BETELHÖJDENS MISSIONSHUS

Gammal bild av missionshuset.

Läge:

Trollhättans kommun, Upphärads socken, söder om vägen mellan Upphärad och Koberg, sydväst om bron över Vannerydsvattnet.

Fastighetsbeteckning: Finneviken 1:5.

Nuvarande ägare: Rodney Sjöberg, Trollhättan.

Besök: 1999 07 06, uppmätning, foto, intervju.

Finneviken vid Vanneryds vatten, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Henning Fällberg, Sollebrunn och Rodney Sjöberg, Trollhättan.

Missionshuset efter tillbyggnad.

Byggnadens historia:

Byggnaden uppfördes 1943 på initiativ av Daniel Sjöberg. Byggnaden överlämnades senare som gåva till Lagmansereds missionsförsamling. 1970 gjordes en liten tillbyggnad innehållande kapprum och kök. Senare förenades Lagmansereds missionsförsamling med Sollebrunns Missionsförsamling, som drev verksamheten vidare tills denna lades ner och byggnaden såldes till Daniel Sjöbergs sonson, Rodney Sjöberg. Han har senare uppfört ett litet kapell på tomten. Detta står öppet för

allmänheten och användes vid vigslar, barndop m m. Den gamla missionshusbyggnaden har iordningställt som lokal och nyttjas i samband med besök i kapellet och vid sammanträden.

Byggnadsmaterial:

Grund av stenmaterial, stomme av trä, fasaderna klädda med stående träpanel. Taket var ursprungligen belagt med skivor

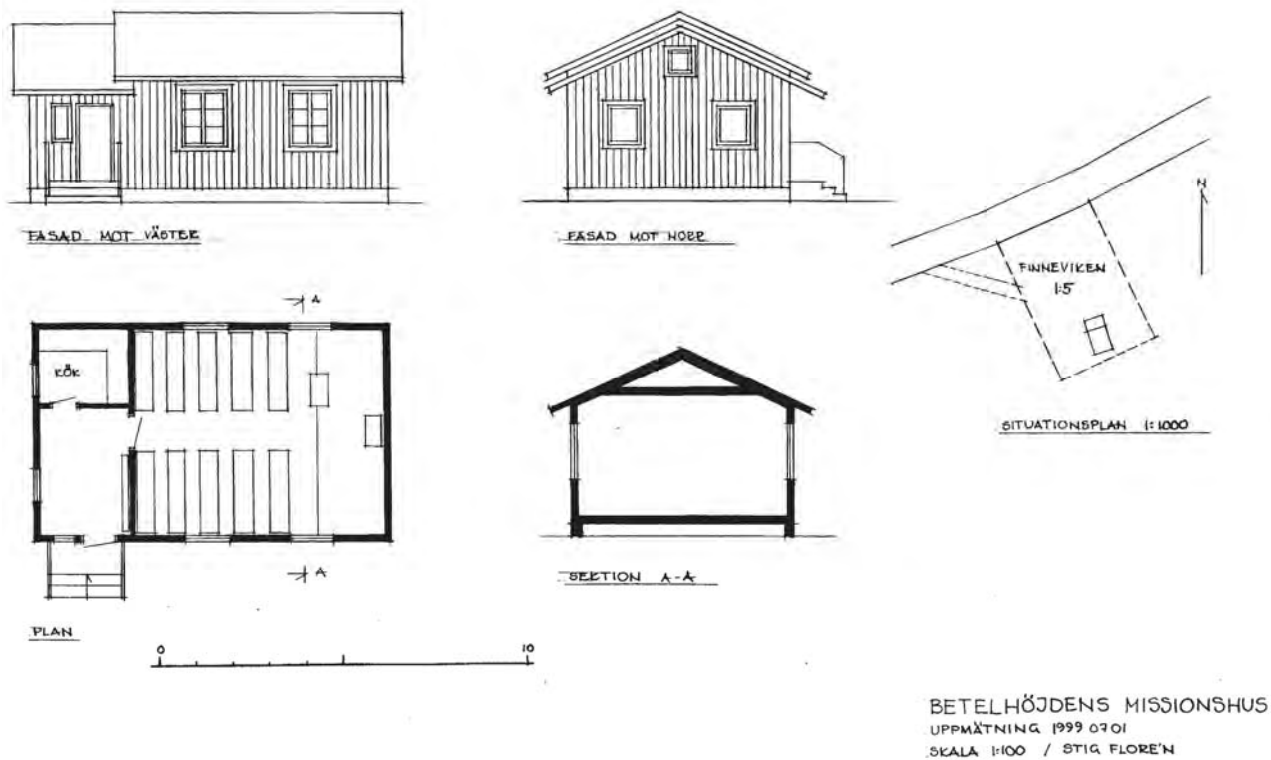
av asbestcement, men är nu klätt med trapetskorrugerad, lackerad plåt.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, ungdomsverksamhet.

Källor:

- *I gärningar vilka Gud berett*, minnesskrift utgiven vid Sollebrunns Missionsförsamlings 100-årsjubileum 1975.

Nuvarande ägaren har uppfört ett litet kapell på tomten

LAGMANSEREDS MISSIONSHUS

Lagmansereds Missionshus på 1970-talet.

Läge:

Trollhättans kommun, Lagmansereds socken, c:a 200 m väster om Lagmansereds kyrka. Fastighetsbeteckning: Boryd 1:3. Besök: 1999 07 06 foto.

Trakten kring Lagmansereds kyrka, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftlämnare:

Henning Fällberg, Sollebrunn.

Byggnadens historia:

Lagmansereds missionsförsamling har sin upprinnelse i en väckelserörelse i bygden 1877. I början av 1880-talet bildades en nattvardsförening som 1924 antog namnet missionsförsamling. Verksamheten bedrevs i hemmen, men år 1925 vände man sig till friherre Silfverschiöld, ägare till

Missionshuset ombyggt till bostad.

Kobergs fideikomiss, med en begäran om att få använda ett hus, som uppförts som epidemisjukstuga. Församlingen fick löfte att använda lokalen utan att betala hyra. Byggnaden reparerades och kostnaden delades mellan kommunen och församlingen. 1951 köpte församlingen byggnaden för 8000 kronor. 1957 reparerades lokalen på nytt och fick därvid en altartavla målad av Henning Viktorsson. Under en följd av år minskade församlingens medlemstal, församlingen upplöstes, och medlemmarna anslöt sig till Erska, numera Sollebrunns, Missionsförsamling. Verksamheten i missionshuset lades ner, och huset såldes till en privatperson. Huset används numera som bostad.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten. Stomme av timmer. Fasaden som ursprungligen torde haft en klädsel av stående träpanel kläddes 1957 med skivor av asbestcement. Taket är klätt med tegelpannor.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, juniorverksamhet, syförening. Från 1942 anordnade församlingen varje sommar ett stort möte i parken vid Kobergs slott.

Källor:

I gärningar vilka Gud berett, minneskrift utgiven vid Sollebrunns missionsförsamlings 100-årsjubileum 1975.

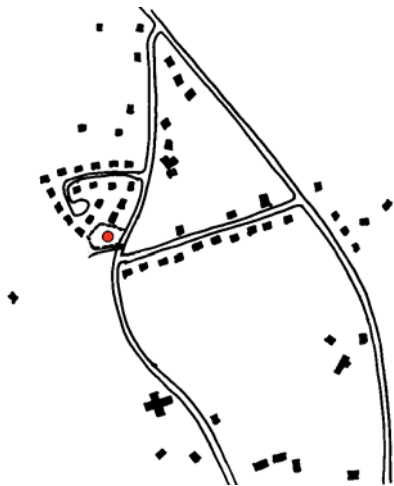
ÅSAKA MISSIONSKYRKA

Missionskyrkan från sydost.

Läge:

Trollhättans kommun, Väne-Åsaka samhälle, cirka 300 meter norr om Väne-Åsaka kyrka. Fastighetsbeteckning: Åsaka Skulegården 9:15 (Ekeberg).

Åsaka, missionshuset markerat med rött.

Gammalt foto från sydväst.

Besök: 1998 04 22, uppmätning, fotografiering och intervju.

Uppgiftslämnare:

Lennart Danielsson, Åsaka.

Gammalt foto från öster.

Altartavlan.

Kyrksalen som vardagsrum.

Estraden med predikstolen.

Byggnadens historia:

Åsaka Kristliga Missionsförsamling bildades 1921. Samma år köpte församlingen tomten där kyrkan sedan uppfördes. Eftersom markägaren inte var beredd att sälja direkt till församlingen, skedde köpet via en mellanhand som därefter överlät köpet på församlingen. Tomtpriset var 700 kronor. 1922 byggdes kyrkan. Den projekterades av byggmästare Alfred Andersson från Åsaka. Han ledde också uppförandet av kyrkan. Församlingsmedlemmarna gjorde en stor egen insats i byggnadsarbetet. För att täcka kostnaderna togs ett banklån 1923 på 4000 kronor.

Under 50-talet byttes den ursprungliga, utvändiga beklädnaden av stående träpanel ut mot plattor av asbestcement (sidiplattor), och järnkaminen i kyrksalen byttes ut mot elradiatorer. 1973 installerades vatten och avlopp, och ett toaletterum anordnades på bekostnad av en del av köket.

Byggnadsmaterial:

Grunden är av natursten tagen från kyrk-tomten. Stommen är av trä med stående plank i väggarna, som invändigt är klädda med hyvlad panel. Även invändiga takytor

Lilla salen som bostadsrum.

Vaktmästarens kök.

Vaktmästarens tvättställ i trapphuset.

är panelklädda. Golvet är också av trä. Yttertaket är belagt med slätplåt. Den ursprungliga estraden med predikstol och ballustrad av målat trä finns kvar.

Verksamhet i byggnaden:

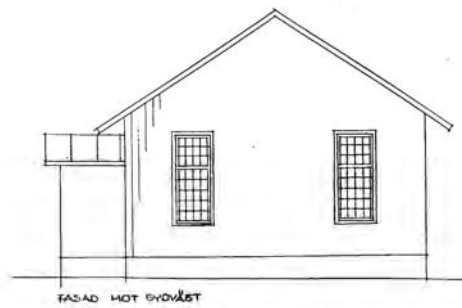
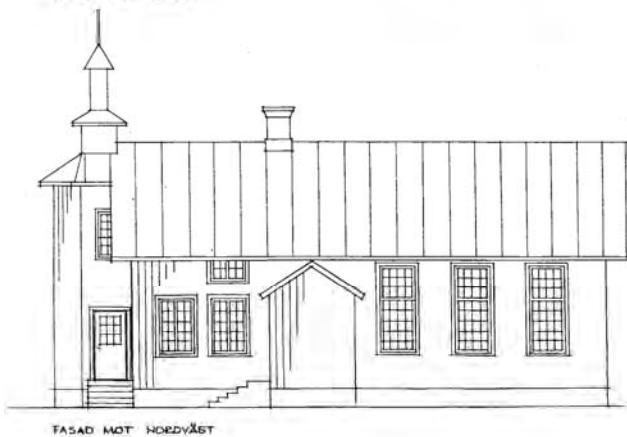
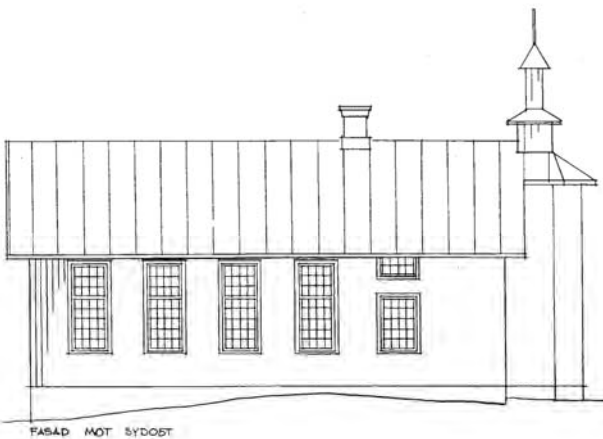
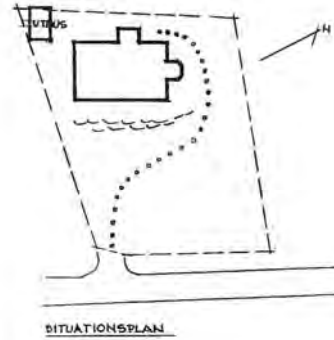
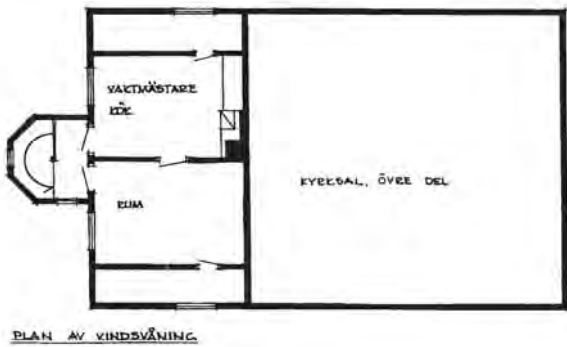
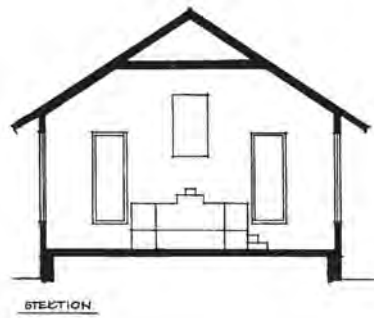
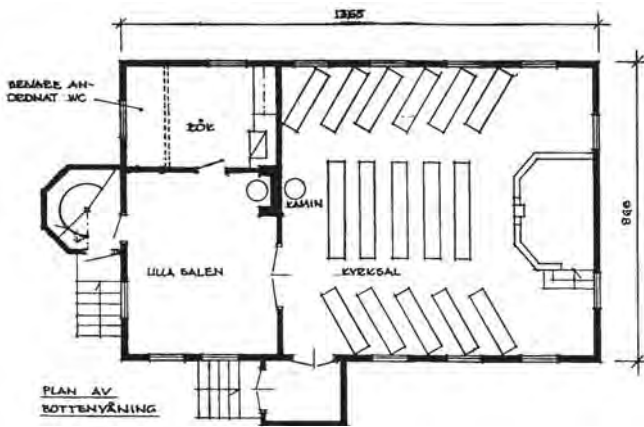
Gudstjänster, söndagsskola, strängmusik. 1951 anslöt sig församlingen till Örebro Missionsförening. 1976 hade medlemsantalet sjunkit, församlingen anslöt sig till Vargöns Salemförsamling, och verksamheten i Åsaka Missionskyrka lades i stort sett ned. Enstaka möten och barnmöten hölls dock fram till 1991, då kyrkan såldes till nuvarande ägaren Lennart Danielsson, dotterson till den ursprunglige markäga-

ren. Även efter försäljningen har enstaka möten hållits i kyrkan arrangerade av Salemförsamlingen och Danielsson. Några ytterligare möten torde dock inte vara aktuella, och Danielsson avser att iordningställa byggnaden till bostad.

Källor:

- Stadgar för Åsaka Kristliga Missionsförsamling.
- Köpekontrakt, gåvobrev, protokollsutdrag.
- Tidningsartikel i Göteborgs-Posten 1995 12 15.

ÅSÅKA MISSIONSKYRKA
 REKONSTRUKTION AV URSprunglig UTÖRNING
 SKALA 1998 06 08 / STIG FLOREN

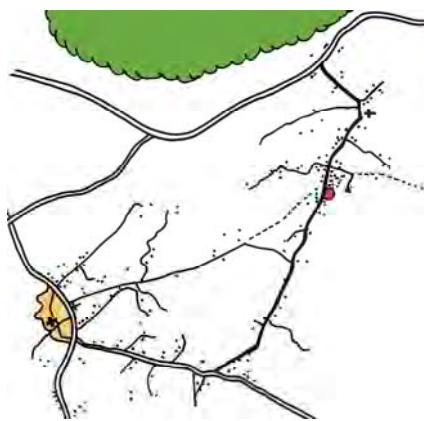
NORRA BJÖRKE MISSIONSKYRKA

Missionskyrkan från norr.

Läge:

Trollhättans kommun, Norra Björke socken, c:a 2 km söder om N Björke kyrka omedelbart öster om väg 1044.
Fastighetsbeteckning: Västbjörke 2:22.

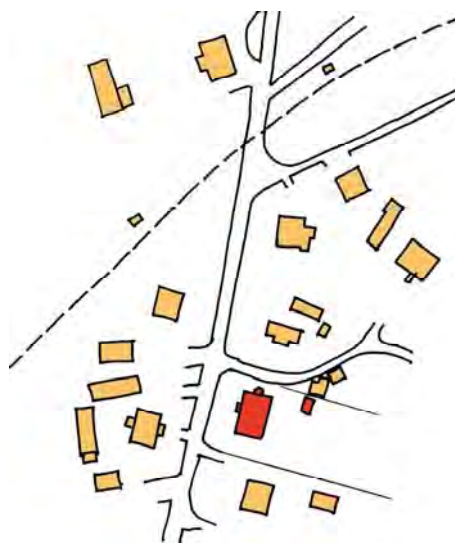
Åsaka och trakten öster därom. N Björke missionskyrka markerad med rött.

Uppgiftslämnare och foton:

Gunnel Bergstrand, Göteborg

Byggnadens historia:

Församlingen bildades 1886. Stugmöten hölls i gården Fridhem fram till 1921 då missionskyrkan invigdes. Byggnaden stod

N Björke, missionshuset markerat med rött

färdig redan 1919, men av brist på pengar kunde inte församlingen måla och inreda den förrän 1921. (Ungefär samtidigt och efter samma ritningar byggdes missionskyrkan i Väne-Åsaka.) Smärre ombyggnader har skett genom att övervåningens vaktmästarbostad försetts med takkupor både mot öster och väster. I övrigt har inga ombyggnader skett.

Byggnaden såldes för rivning 1990 och revs därefter.

Byggnadsmaterial:

Stomme av trä, utvändigt var huset klätt med en stående locklistpanel av trä och taket var täckt med slätplåt.

Verksamhet i byggnaden:

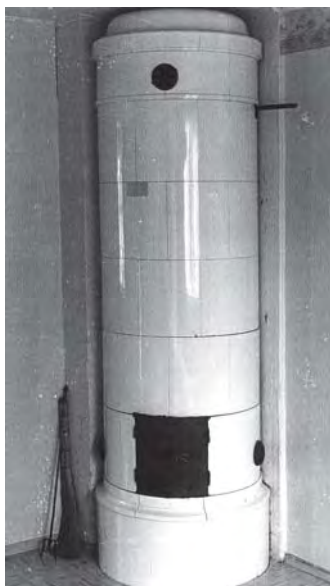
Gudstjänster, söndagsskola, juniorförening.

Kyrkans entré.

Kyrksalens estrad.

Kakelugnen.

Kaminen.

Spisen.

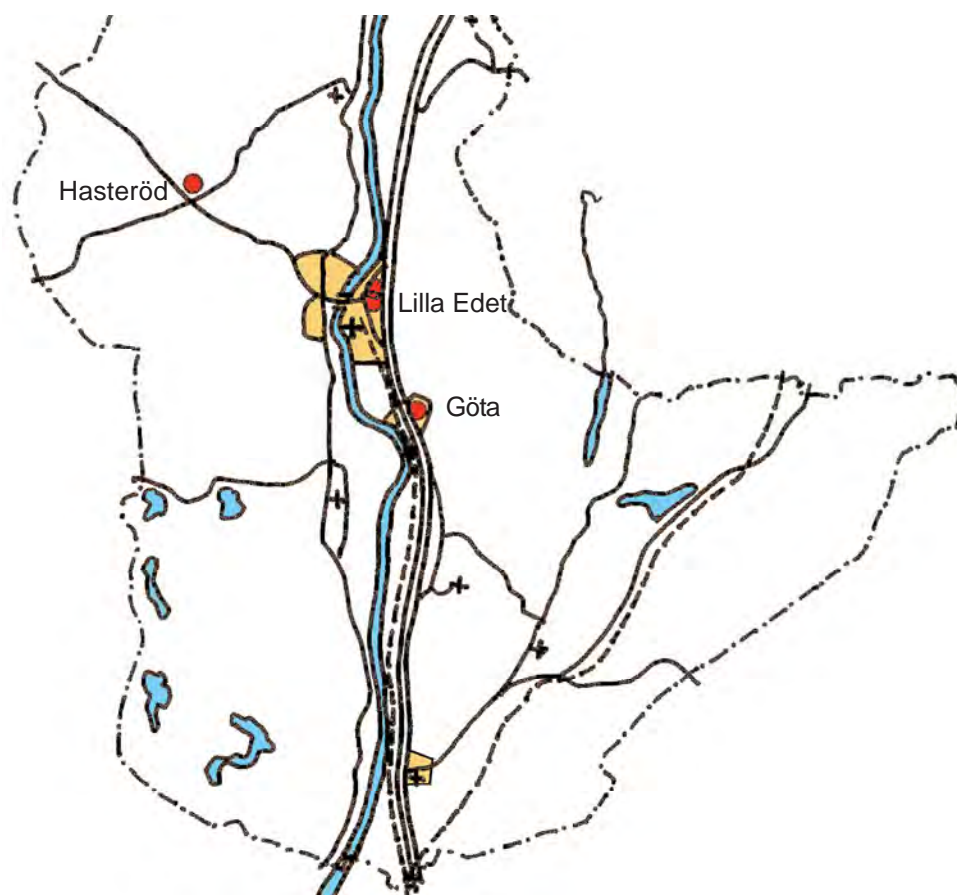

MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKOR I **LILLA EDETS** KOMMUN

Lilla Edets Missionshus
Lilla Edets 1a Missionskyrka
Lilla Edets 2a Missionskyrka
Göta Missionskyrka
Hasteröds Missionshus

*Missionshusinventering inom SMK i Västra Götaland
Stig Florén 1996 - 2009*

Missionshus och missionskyrkor i Lilla Edets kommun

Nr	Missionshus och -kyrkor	Byggd år	Nedlagd år	Ursprungligt antal platser	Nuvarande status
1	Lilla Edets Missionshus	1870	1984	100	rivet
2	Lilla Edets 1a Missionskyrka	1984	2002	96	nedbrunnen
3	Lilla Edets 2a Missionskyrka	2002	-	88	i funktion
4	Göta Missionskyrka	1937	1965	70?	bostad
5	Hasteröds Missionshus	1920-t	1996	70	förråd

LILLA EDETS MISSIONSHUS, BETANIA

Missionshuset Betania Foto: Fred Cadbro.

Läge:

Lilla Edets kommun, Fuxernas socken, Lilla Edets samhälle, Göteborgsvägen
Fastighetsbeteckning: Kv Vävaren stg 28.
Ägare: Lilla Edets Missionsförsamling.
Besök: 2009 06 02.

Lilla Edet, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Matz Ivarsson, Lilla Edet.

Byggnadens historia:

1870 hölls det första stora missionsmötet i Lilla Edet. Någon gång på 1870-talet (enligt en uppgift 1871 enligt andra 1872 eller 1876) bildades Lilla Edets Evangeliska Missionsförening.

Ett gammalt skolhus från 1769 inköptes från Fuxernas församling i början av 1870-

talet. (Enligt en uppgift 1870 enligt en annan 1872). En åkare, G Nilsson, ropade in huset för 300 kronor och avsikten var att den lilla gruppen troende i Lilla Edet skulle överta byggnaden och ställa den i ordning till predikolokal. Köpet höll dock på att gå om intet eftersom det saknades pengar, men en mamsell Lidbeck förskottrade medel och köpet kunde genomföras. Huset togs i anspråk som missionshus och fick namnet Betania.

1889 renoverades huset grundligt och ett vindsrum togs bort, vilket möjliggjorde att predikolokalen kunde ges en större takhöjd. Kostnaderna för arbetena uppgick till 1.300 kronor, en avsevärd summa på den tiden.

Samling framför missionshusets port.

Interiör av missionshuset med församlingens pastor Wiking Sjöberg i predikstolen 1927.

Interiör efter senare ombyggnad. Foto: Fred Cadbro.

Missionshuset låg på ofri grund, men 1919 blev det möjligt för församlingen att köpa in tomten för 600 kronor.

1924 gjordes en ny ombyggnad av lokalen. Förstugan och det intilliggande köket togs bort, vilket gjorde det möjligt att förlänga predikolokalen och bygga en läktare för cirka 50 personer. Totalt rymde då lokalen 200 personer mot 100 personer före ombyggnaden. Kostnaden för ombyggnaden uppgick till 2.496 kronor.

Församlingen var verksam i missionshuset fram till 1984 när den nya missionskyrkan i Lilla Edet togs i bruk. Missionshuset såldes därefter och revs för att ge utrymme för nybebyggelse.

Byggnadsmaterial:

Grund av sten, stomme av trä, utvändigt klädd av stående locklistpanel som i ett senare skede ersattes med asbestcement-skivor, tak av tegel.

Verksamhet:

Gudstjänster, bönemöten, bibelsamtal, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening, sång- och musikförening, symöten.

Källor:

- *En överblick på Lilla Edets Evangeliska Missionsförenings verksamhet under åren 1871 - 1926* av församlingens ordförande Fritjof Thörnqvist 1926.
- Tidningsartiklar av F Thörnqvist 1932.
- *Uppgifter om församlingens historia* av pastor Gunnar Götberg 1957.

LILLA EDETS MISSIONSKYRKA

Missionskyrkan från sydväst 2009.

Läge:

Lilla Edets kommun, Fuxernas socken, Lilla Edets samhälle, Göteborgsvägen 11.
Fastighetsbeteckning: Kv Nol 1.
Ägare: Lilla Edets Missionsförsamling.
Besök: 2009 06 02, foto, intervju.

Lilla Edet, missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Kerstin Ek, församlingens pastor.

Byggnadens historia:

Missionskyrkan uppfördes 1983 -84 som en ersättning för Lilla Edets Missionshus som inte längre fyllde de krav som församlingen ställde. AB Nordiska Trähus svarade för projektering och material, byggfirman GEAB från Göteborg byggde huset. Församlingsmedlemmarna svarade för en stor

egen arbetsinsats. Byggekostnaden uppgick till 2.650.000 kronor.

År 2002 blev kyrkan utsatt för mordbrand och brann ner. Tack vare brandförsäkringen kunde den byggas upp igen till i stort sett samma utformning som den ursprungliga kyrkan.

Byggnadsmaterial:

Grund bestående av betongplatta på mark, stomme av limträ, utvändig klädsel av stående locklistpanel, tak av betongtak-tegel.

Verksamhet:

Gudstjänster, söndagsskola, scouter, tonår, barnkör, kör, syförening, studieverksamhet, uthyrning till studieförbund.

Missionskyrkan före branden. Foto F Cadbro.

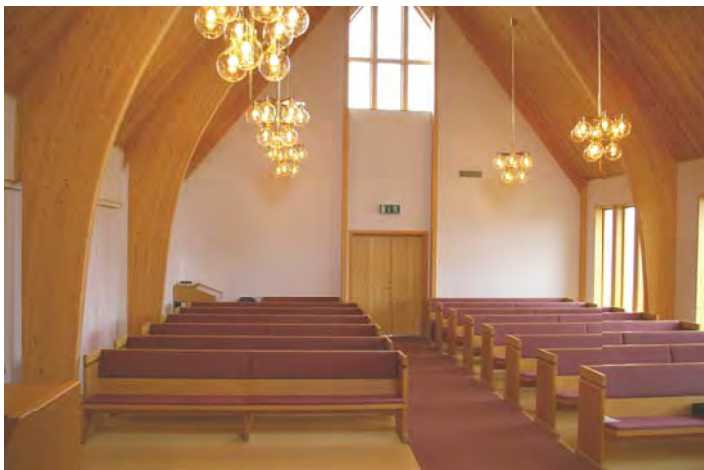

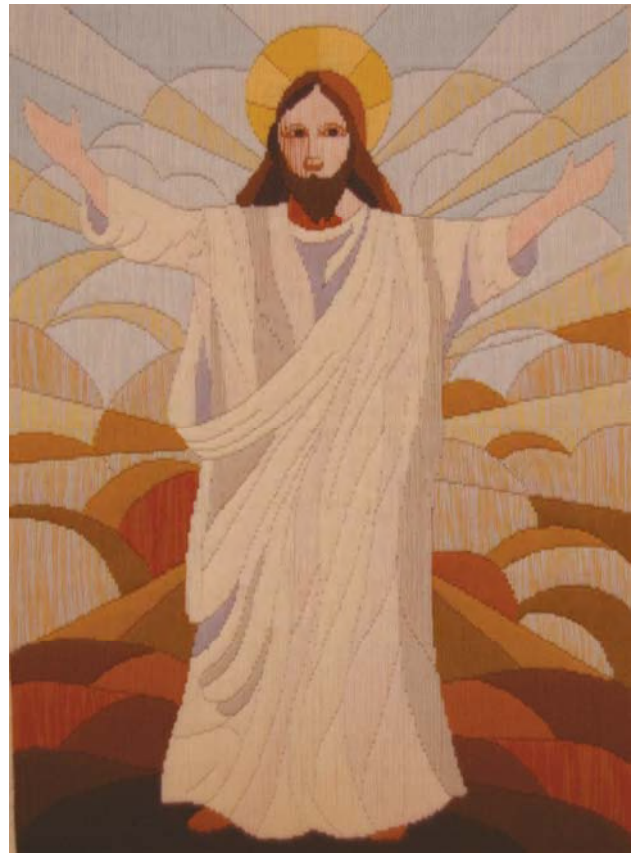
Kyrksalen 2009.

Kyrksalen före branden.

Kyrksalen från estraden.

Broderad tavla ovanför nattoardsbordet.

Estraden.

Samtalsrummet.

Kapprummet.

Köket.

Tonårsrummet.

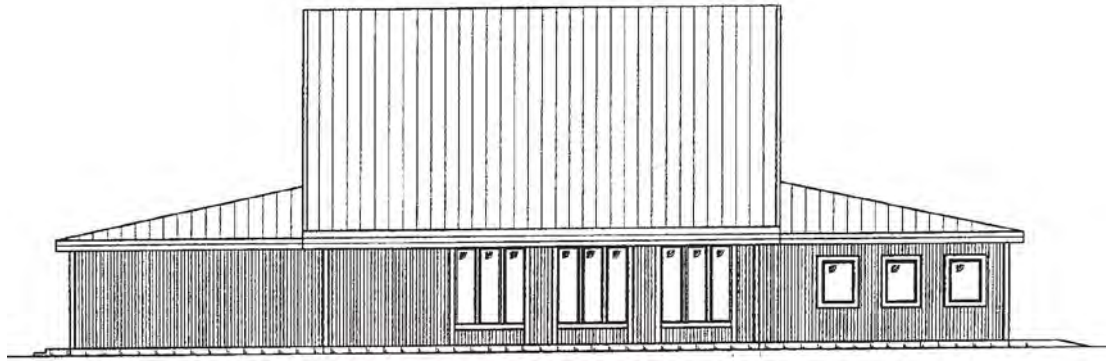

Grupprummet.

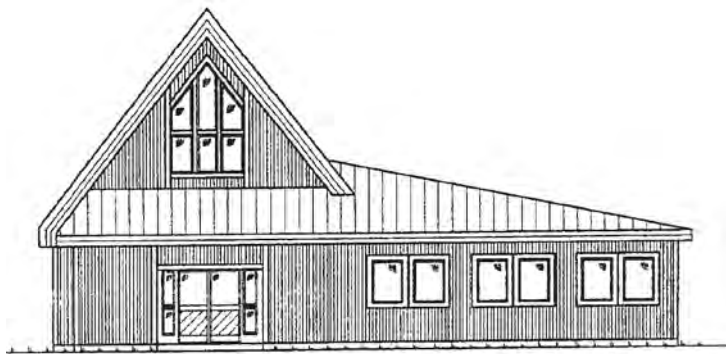

Hobbyrummet och serveringen.

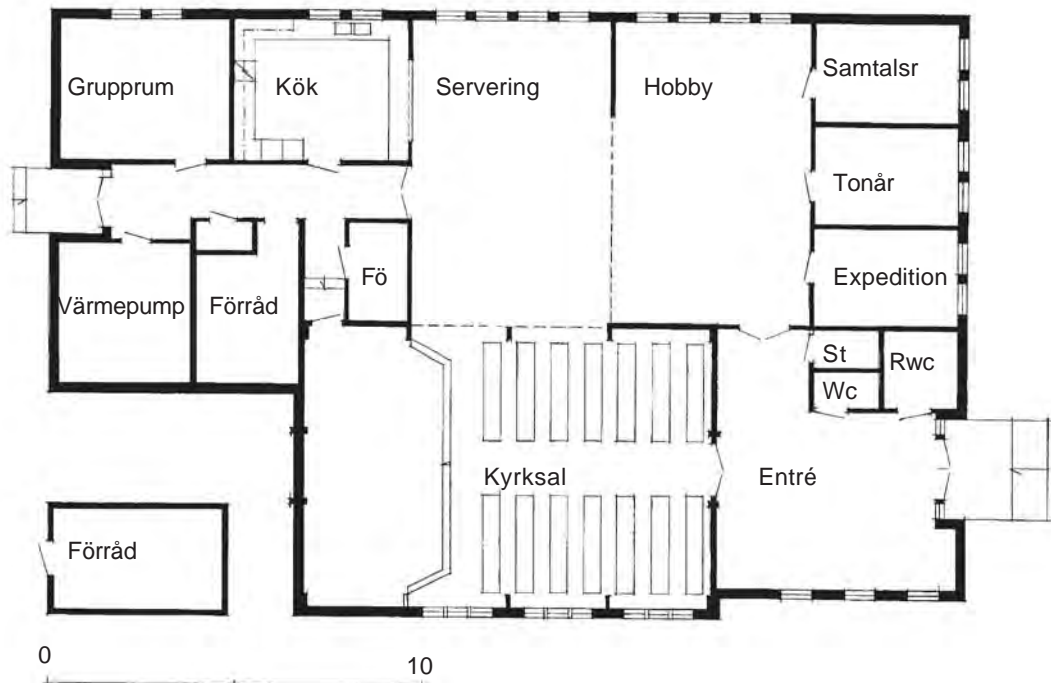

Fasad mot väster

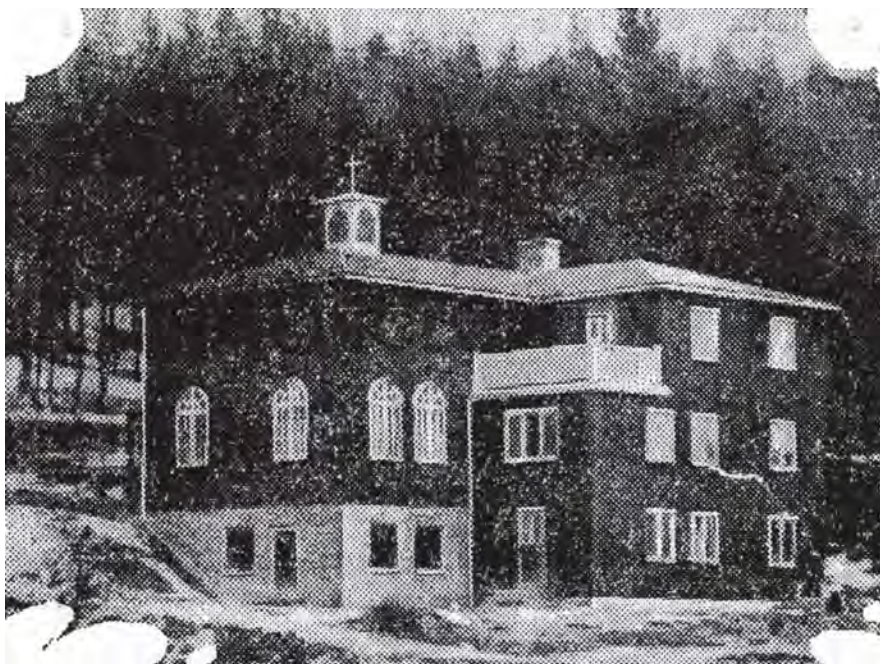
Fasad mot söder

Plan

Missionskyrkan Lilla Edet
 Från ritning från Flygfältsbyrå Vbg 2002
 Skala 1:200

GÖTA MISSIONSKYRKA

Missionshuset sett från nordväst 1937.

Läge:

Lilla Edets kommun, Fuxernas socken,
Göta samhälle, Missionsvägen 4.

Fastighetsbeteckning: Hanström 2:57.

Ägare: Tunge-Göta Friförsamling.

Besök: 2009 06 02, foto.

Göta, missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Matz Iwarsson, Lilla Edet.

Byggnadens historia:

Missionskyrkan uppfördes 1936 -37 som en ersättning för ett äldre missionshus placerat på berget ovanför Göta samhälle på fastigheten Fuxerna Storegården nr 3 sedan början av 1900-talet.

Missionskyrkan innehöll förutom kyrksal och övriga lokaler för församling-

ens verksamhet även bostäder och ett bageri. Församlingen var verksam i byggnaden fram till 1965. Byggnaden övertogs då av Lilla Edets Missionsförsamling som drev verksamhet där fram till år 1980 då verksamheten lades ner och kyrkan såldes. Huset är numera ombyggt till bostad.

Verksamhet:

Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsverksamhet.

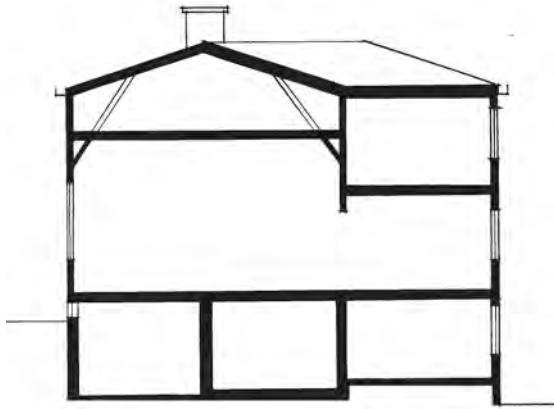
Källa:

- Tidningsartikel i Svenska Morgonbladet 1937-04-26.

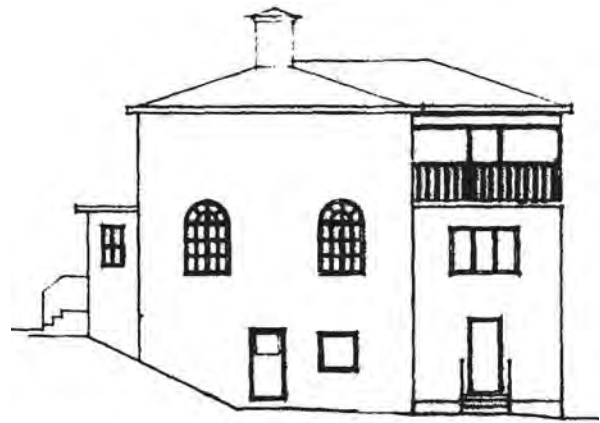

Missionskyrkan ombyggd till bostad.

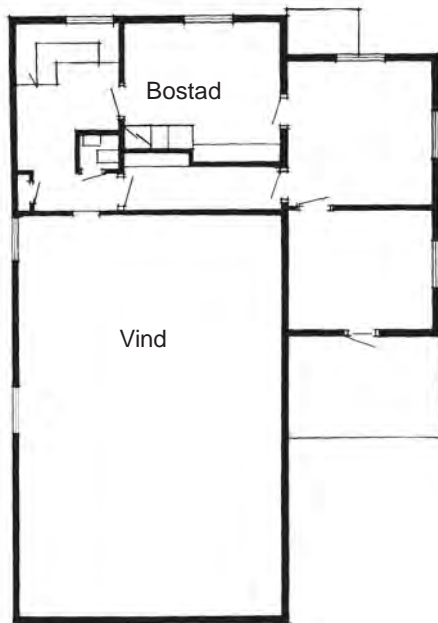

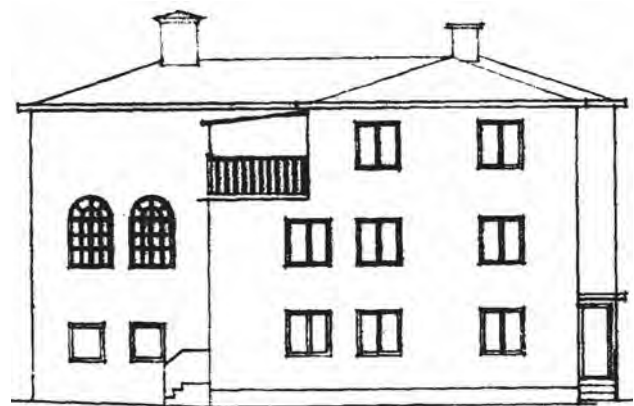
Sektion

Fasad mot norr

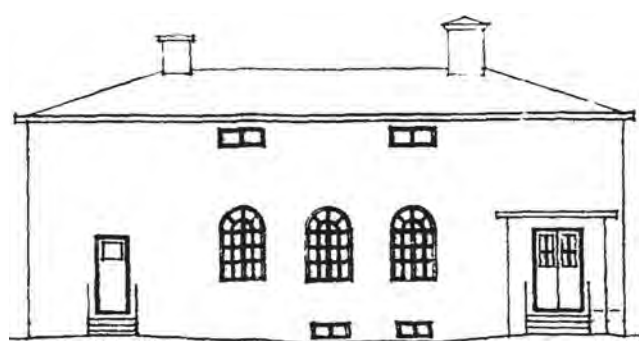
Plan av övervåning

Fasad mot väster

Plan av mellanvåning

Fasad mot öster

*Göta Missionskyrka
Efter bygglovritningar
Skala 1:200*

HASTERÖDS MISSIONSHUS

Missionshuset, Hasteröd.

Cadbro Foto.

Missionshuset från nordväst. Foto: Fred Cadbro.

Läge:

Lilla Edets kommun, Hjärtums socken, 5 km nordväst om Lilla Edet, c:a 100 meter nordväst om vägkorsningen i Hasteröd, på toppen av en kulle.

Ägare: Hasteröds Missionsförsamling.

Besök: November 1996, uppmätning, foto och intervju.

Hasteröd, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Ingrid och Josef Norin, Hasteröd.

Byggnadens historia:

Församlingen bildades 1913. Byggnaden uppfördes på 1920-talet av församlingens medlemmar. Några år tidigare hade Ucklums Missionskyrka uppförts med en liknande utformning. Vindfånget på nordöstra gaveln och te-utrymmet har

tillkommit senare. Entrédörren är utbytt.

Verksamheten lades ned 1996. Byggnaden såldes till en privatperson och användes numera som förråd.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme sannolikt av timmer, fasaden klädd med träpanel, liggande och stående.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster och söndagsskola.

Kyrkan ligger på en höjd nära vägkorset i Hasteröd.

Kyrksalen.

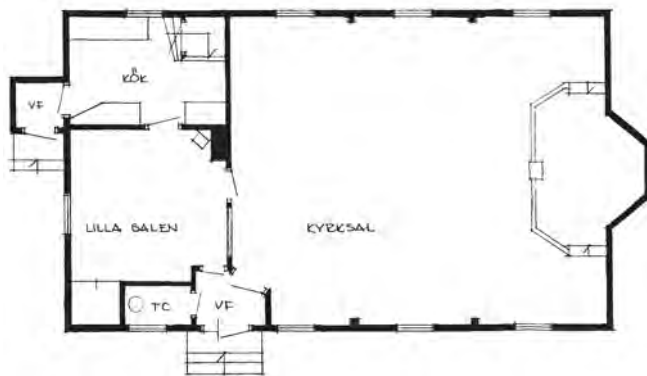

Tornet.

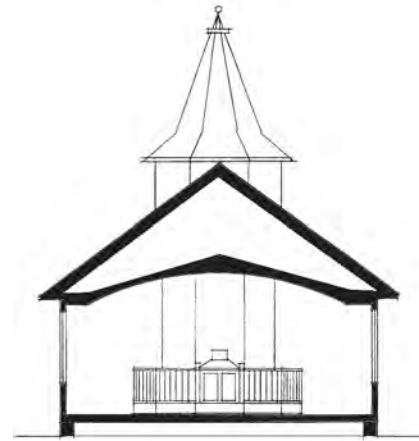

Fasaden mot nordväst.

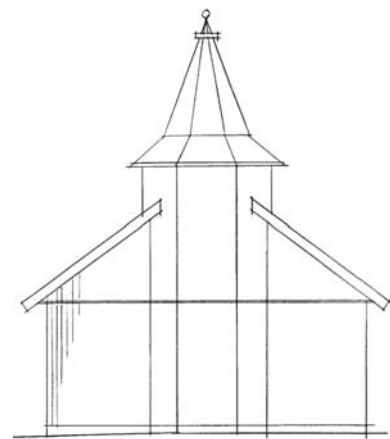
Plan av bottenvåningen

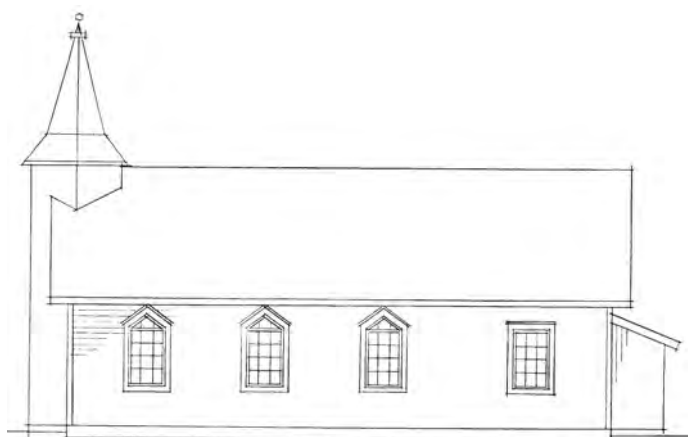
Sektion

Fasad mot nordväst

Fasad mot sydväst

Fasad mot sydost

Fasad mot nordost

Hasteröds Missionskyrka
 Uppmättningsritning skala 1:200
 1996 Stig Florén

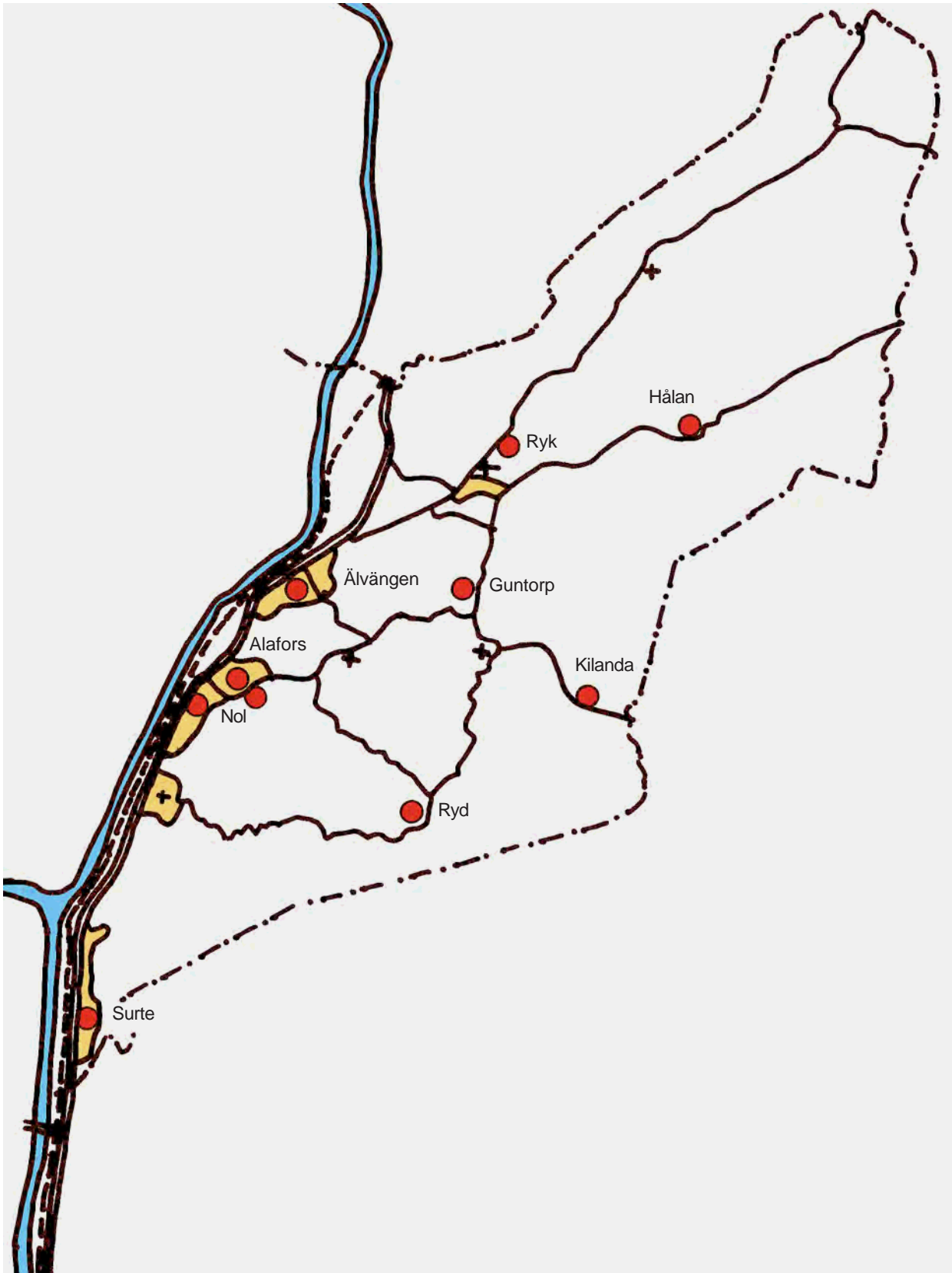

MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKOR I **ALE** KOMMUN

Älvängens Missionshus
Klippans Missionskyrka
Älvängens gamla Missionskyrka
Älvängens nya Missionskyrka
Risheds Missionshus
Alafors Missionshus
Nols Missionshus
Ryks Missionshus
Hålans Missionshus
Guntorps Missionshus
Guntorps Missionskyrka
Kilanda Missionshus
Ryds Missionshus
Surte Missionshus
Surte Missionskyrka
Vallarnas Sommarhem

*Missionshusinventering inom SMK i Västra Götaland
Stig Florén 1997 - 2009*

Ale kommun missionshus och missionskyrkor

Missionshus och missionskyrkor i Ale kommun

Nr	Missionshus och -kyrkor	Byggd år	Nedlagd år	Ursprungligt antal platser	Nuvarande status
1	Älvängens mh	1881	1901	40	Rivet
2	Klippans mk	1901	1921	100	Riven
3	Älvängens gamla mk	1921	1974	300	Riven
4	Älvängens nya mk	1974	-	170	I bruk
5	Risheds mh	1896	ca 1920	50	Rivet
6	Alafors mh	ca 1920	ca 1976	100	Skola
7	Nols mh	1937	1987	80	Kyrka
8	Ryks mh	1910	1966	80	Bostad
9	Hålans mh	1925	1965	30	Bostad
10	Guntorps mh	1895	1957	70	Rivet
11	Guntorps mk	1957	-	70	I bruk
12	Kilanda mh	1905	1988	70	Bostad
13	Ryds mh	1883	2001	70	Samlingslokal
14	Surte mh	1902	1964	350	Rivet
15	Surte mk	1964	-	150	I bruk
16	Vallarnas sh	1943	2000	-	Nedbrunnet

ÄLVÄNGENS MISSIONSHUS

Läge:

Ale kommun, Starrkärrs socken, Älvängens centrum, väster om korsningen mellan Göteborgsvägen och Kapellvägen.

Ägare: Älvängens Missionsförsamling.

Besök: 2009 06 02, intervju.

Älvängen, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Inga-Britt Holgersson, Skår.

Byggnadens historia:

Den 26 november 1877 samlades 24 troende hemma hos Edvard Olsson i Eskekärr

och bildade Eskekärrens Missionsförening. 1907 delades denna församling i två, Älvängens och Alafors Missionsföreningar. Namnet missionsförening ändrades senare till missionsförsamling.

1880 inköpte församlingen ett hus på den plats där Supermarket i Älvängen numera ligger. 1881 reparerades huset för 578:86 kronor och församlingen hade sin verksamhet där. Så småningom blev det emellertid för trångt och 1901 byggde man en betydligt rymligare missionskyrka cirka 100 meter mot sydost. Missionkyrkan fick namnet Klippan. Det gamla missionshuset är numera rivet.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola.

Källor:

- *Anteckningar inför församlingens 130-årsjubileum* av Inga-Britt Holgersson 2007.
- *Frikyrkan i Skepplanda*, artikel i Skepplanda sockenbok av Evert Hansegren.

KLIPPANS MISSIONSKYRKA, ÄLVÄNGEN

Klippans Missionskyrka.

Läge:

Ale kommun, Starrkärrs socken,
Bankbacken, Älvängens centrum.
Ägare: Älvängens Missionsförsamling.
Besök: 2009 06 02, intervju.

Älvängen, Klippans Missionskyrka markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Inga-Britt Holgersson, Skår.

Byggnadens historia:

Missionskyrkan Klippan uppfördes 1901 som en ersättning för Älvängens missionshus som blivit för trångt för församlingen. Tomten inköptes för 150 kronor och byggkostnaden uppgick till 4019:09 kronor. Efter 20 år, 1921, uppförde församlingen en missionskyrka på den tomt där den nuva-

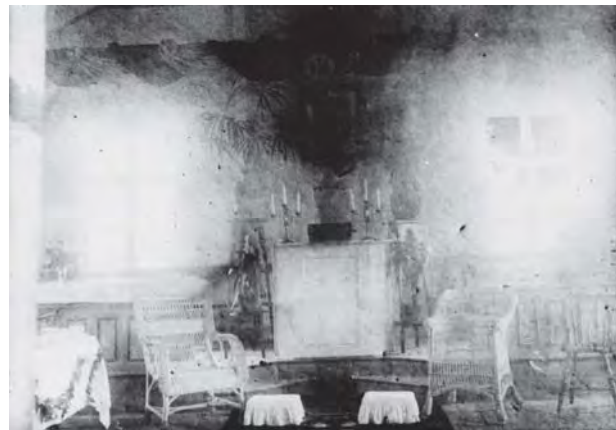
rande missionskyrkan ligger, och Klippans Missionskyrka såldes. Den är numera riven och tomten är bebyggd med ett hyreshus.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola.

Källor:

- *Anteckningar inför församlingens 130-årsjubileum* av Inga-Britt Holgersson 2007.
- *Frikyrkan i Skepplanda*, artikel i Skepplanda sockenbok av Evert Hansegren.

Interiör av Klippans Missionskyrka.

GAMLA MISSIONSKYRKAN, ÄLVÄNGEN

Missionskyrkan från norr.

Läge:

Ale kommun, Starrkärrs socken, Gamla vägen 1, Älvängen.

Fastighetsbeteckning: Utby Nordgården 1:40.

Ägare: Älvängens Missionsförsamling.

Besök: 2009 06 02, intervju.

Älvängen, missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Inga-Britt Holgersson, Skår.

Byggnadens historia:

Missionskyrkan uppfördes 1921 som en ersättning för Missionskyrkan Klippan. Byggnadskostnaden uppgick till 15.222:33 kronor. 1924 utfördes en stor väggmålning på kyrkans fondvägg. Då målningen var gjord direkt på väggen gick den inte att rätta när kyrkan revs 1974. Kyrkan var utformad med läktare på tre sidor av kyrksalen och rymde cirka 300 personer. Den var belägen på den plats som nu utgör parkeringsplats framför nuvarande kyrka.

Byggnaden innehöll även bostäder för pastor och vaktmästare. 1956 kompletterades kyrkan med en ungdomsgård på den plats där den nuvarande kyrkan ligger. Ungdomsgården revs när den nya missionskyrkan skulle byggas. När den var klar 1974 revs även den gamla missionskyrkan.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, seriemöten, söndagsskola, juniorer, ungdomsförening, sånggrupp, syförening, evangelistkurs, bibelstudier.

Källor:

- *Anteckningar inför församlingens 130-årsjubileum* av Inga-Britt Holgersson 2007.
- *Frikyrkan i Skepplanda*, artikel i Skepplanda sockenbok av Evert Hansegren.

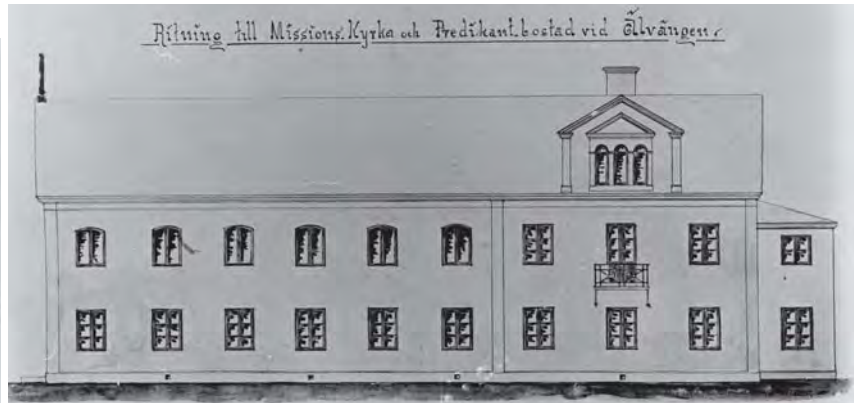

Interiör av missionskyrkan.

Missionskyrkan från öster.

Gamla ritningar på missionskyrkan.

Estraden med fondmålningen.

NYA MISSIONSKYRKAN, ÄLVÄNGEN

Missionskyrkan från söder.

Läge:

Ale kommun, Starrkärrs socken, Gamla Vägen 1, Älvängen.

Fastighetsbeteckning: Utby Nordgården 1:40.

Ägare: Älvängens Missionsförsamling.

Besök: 2009 06 02, foto, intervju.

Älvängen, missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Inga-Britt Holgersson, Skår.

Byggnadens historia:

Kyrkan uppfördes 1974 som en ersättning för den gamla missionskyrkan på samma tomt. Byggnaden är projekterad av arkitekt John Högberg, Örebro. Byggnadskostnaden uppgick till 1.000.000 kronor. På kyrksalens fondvägg finns ett jerusalemskors som symboliserar att troende från alla fyra väderstrecken förenas i korset. 1984 installerades en ny piporgel i kyrkan. Den är tillverkad av Lindegrens i Göteborg och kostade 240.000 kronor.

I byggnaden finns även en bostad avsedd för församlingens pastor.

Kyrkan från norr.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, nyingar, scouter, tonårsgrupp, ungdomskör, kör, konfirmandundervisning, träffar för daglediga, bönegrupper, studiegrupper, syförening, ekumeniska samlingar.

Byggnadsmaterial:

Grund och undervåning av betongmaterial, övrig stomme av trä och limträ, fasad av kalksandsten, tak av svarta betongtakpannor.

Källor:

- Anteckningar inför församlingens 130-årsjubileum av Inga-Britt Holgersson 2007.

Interiör av kyrksalen.

Kyrksalen från estraden.

Lilla salen.

Predikstolens antependium.

Tavla som tidigare hängt i Nols Missionshus.

Bordtennisrummet i undervoåningen.

Ungdomsrummet i undervåningen.

Kristustaöla.

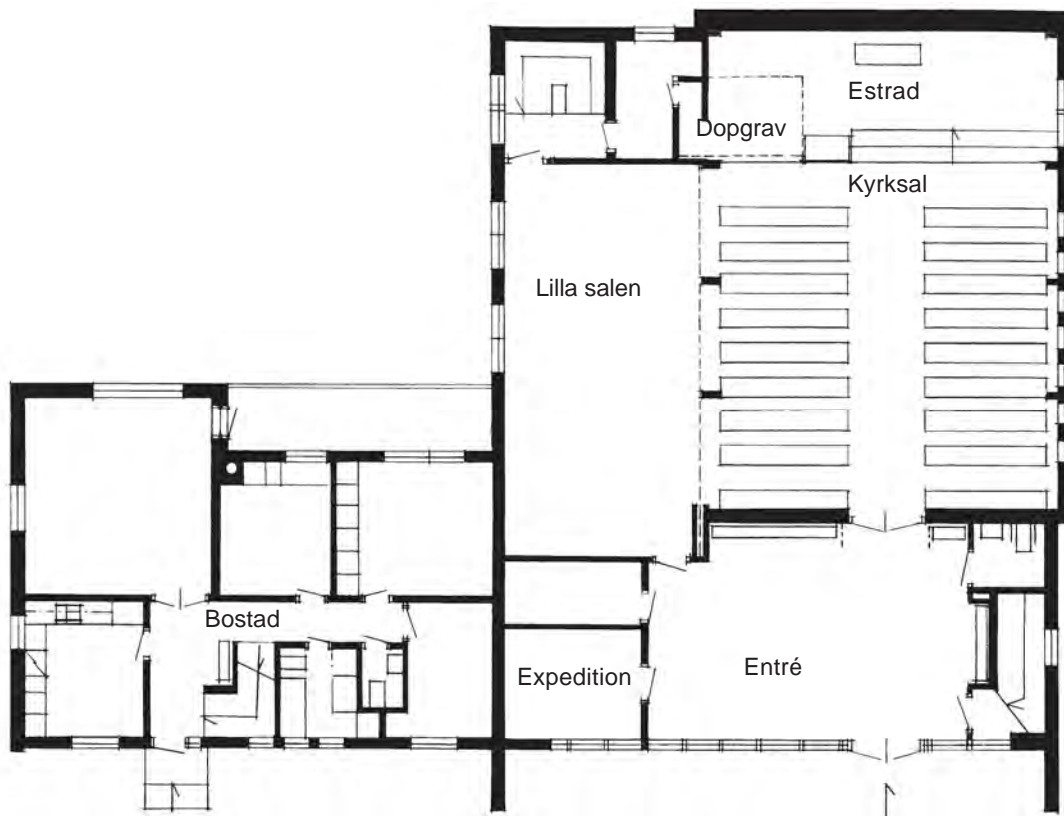

Köket.

Grupprum.

Plan av bottenvåning

Plan av undervåning

*Älvängens nya Missionskyrka
 efter ritning av ark John Högberg
 skala 1:200*

RISHEDS MISSIONSHUS-

Risheds Missionshus.

Läge:

Ale kommun, Starrkärrs Socken, Rished i östra delen av Alafors samhälle.

Ägare: Alafors Missionsförsamling.

Alafors, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Inga-Britt Holgersson, Skår.

Byggnadens historia:

Församlingen bildades 1877. Missionshuset uppfördes 1896 i Rished. Byggnadskostnaden uppgick till 1.232:75 kronor.

Omkring 1920 uppförde församlingen en betydligt rymligare missionskyrka i Alafors centrala del och verksamheten flyttades dit. Det gamla missionshuset i Rished revs senare.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola.

Källor:

- *Anteckningar inför församlingens 130-årsjubileum* av Inga-Britt Holgersson 2007.

ALAFORS MISSIONSKYRKA

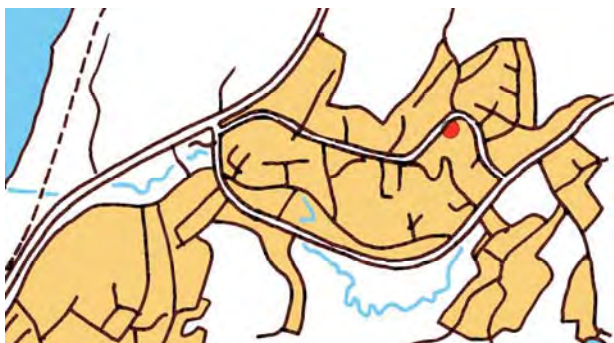
Alafors Missionskyrka.

Läge:

Ale kommun, Starrkärrs Socken, Ledetvägen i Alafors samhälle.

Fastighetsbeteckning: Målje 15:1

Ägare: Ursprungligen Alafors Missionsförsamling, numera Ale kommun.

Alafors, missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Inga-Britt Holgersson, Skår.

Lennart och Märta Hansson, Älvängen.

Byggnadens historia:

Byggnaden uppfördes omkring 1920 som en ersättning för Risheds missionshus. Församlingen var verksam i missionskyrkan fram till 1976 då verksamheten lades ner och huset såldes till kommunen. Efter ombyggnad har det använts som förskola.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola.

Källor:

Anteckningar inför församlingens 130-årsjubileum av Inga-Britt Holgersson 2007.

Estraden.

Kyrksalen.

Kyrksalen från estraden.

NOLS MISSIONSHUS

Nols kyrka. Den högra delen av byggnaden utgörs av det gamla missionshuset.

Läge:

Ale kommun, Starrkärrs Socken, Nordängsvägen 11, Nol.

Fastighetsbeteckning: Nol 3:98.

Ägare: Ursprungligen Alafors Missionsförsamling, numera Svenska Kyrkan.

Besök: 2009 08 11, foto.

Nol, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Lennart och Märta Hansson, Älvängen.

Byggnadens historia:

Missionshuset byggdes på initiativ av Alfred Andersson från Guntorp. Han köpte en lämplig tomt i Nol och skänkte byggnadsvirke. 1937 stod missionshuset klart. Missionshuset hade en kyrksal som rymde cirka 80 personer. I huset fanns också en bostadslägenhet för vaktmästare eller pastor.

1940 bildades en församling, som var verksam fram till 1976. Då lades verksamheten ner och huset togs över av Älvängens Missionsförsamling. Senare såldes det till Starrkärr-Kilanda församlingar inom Svenska Kyrkan. Efter om- och tillbyggnad invigdes det 1987 som kyrka under namnet Nols Kyrka.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, scouter, juniorer, seniorer, sångkör, ungdomskör, syförening, missionsauktioner.

Källor:

Anteckningar inför församlingens 130-årsjubileum av Inga-Britt Holgersson 2007.

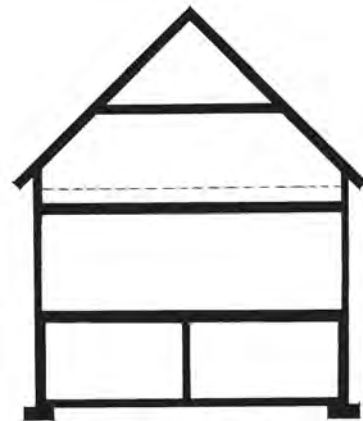

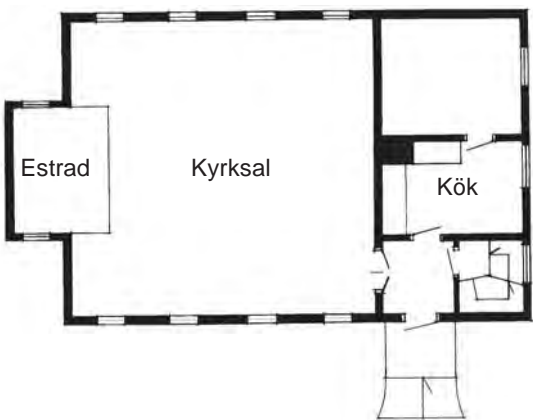
Den gamla kyrksalen i missionshuset är numera församlingssal.

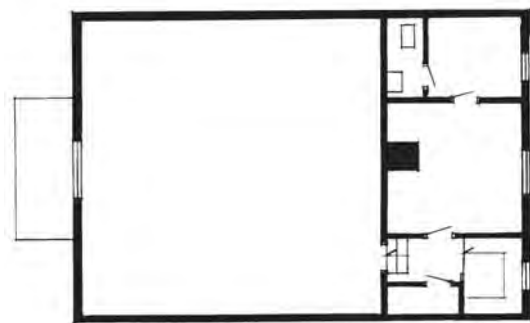
Fasad mot norr

Sektion

Bottenvåning

Övervåning

Nols Missionshus
Efter uppmätning 1986   Skala 1:200

RYKS MISSIONSHUS

Gammal bild på Ryks Missionshus.

Läge:

Ale kommun, Skepplanda socken, Ryk, norr om Skepplanda samhälle.

Fastighetsbeteckning: Ryk 3:8

Ägare: Ursprungligen Älvängens Missionsförsamling, numera en privatperson.

Besök: 2009 08 11.

Byggnadens historia:

Missionshuset uppfördes 1910 som en utpost till Älvängens Missionsförsamling. 1927 klagades det över att Ryk var svårarbetat. Verksamheten pågick fram till 1966 då missionshuset såldes för 15.000 kronor. Det byggdes senare om till privatbostad.

Verksamhet i byggnaden:

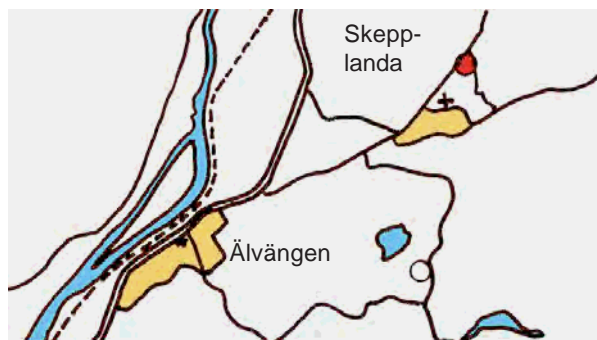
Gudstjänster, söndagsskola, juniorförening.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, utvändig beklädnad av stående locklistpanel, tak av betongtakpannor.

Källor:

- *Anteckningar inför församlingens 130-årsjubileum* av Inga-Britt Holgersson 2007.
- *Frikyrkan i Skepplanda*, artikel i Skepplanda sockenbok av Evert Hansegren.

Ryks Missionshus markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Inga-Britt Holgersson, Skår.

HÅLANS MISSIONSHUS

Hålan Missionshus efter ombyggnad till fritidshus.

Läge:

Ale kommun, Skepplanda socken, byn Hålan, 7 km öster om Skepplanda på vägen mot Kvarnabo.

Fastighetsbeteckning:

Ägare: Älvängens Missionsförsamling.

Trakten kring Skepplanda. Hålan Missionshus markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Inga-Britt Holgersson, Skår.

Byggnadens historia:

Missionshuset var från början ett litet hus som smeden i Hålan hade byggt. 1920 ställdes det i ordning som ett missionshus.

Älvängens missionsförsamling köpte huset, tog bort en invändig vägg och lyfte taket. Missionshuset var en utpost till Älvängens Missionsförsamling och användes för mötesverksamheten. Det berättas att orgelpallen var en margarinklåda ovanpå en fast bänk, och predikstolen stod flera trappsteg upp så det blev lågt i tak för långa predikanter. Missionshuset var i funktion till 1965. Huset såldes sedan för 1.000 kronor. Det användes i dag som fritidshus.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola.

Byggnadsmaterial:

Grund av sten, stomme av trä, utvändigt beklädnad av stående locklistpanel, tak av tegelpannor.

Källor:

- *Anteckningar inför församlingens 130-årsjubileum* av Inga-Britt Holgersson 2007.
- *Frikyrkan i Skepplanda*, artikel i Skepplanda sockenbok av Evert Hansegren.

GUNTORPS MISSIONSHUS

Guntorps Missionshus.

Läge:

Ale kommun, Skepplanda socken, c:a 2 km norr om Kilanda kyrka och omedelbart väster om vägen mellan Kilanda och Skepplanda.

Ägare: Guntorps Missionsförsamling.

Trakten kring Älvängen, Guntorps Missionshus markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Gunnar Hansson, Krokstorp.

Byggnadens historia:

Regelbunden predikoverksamhet förekom i Guntorp från år 1887 eller 1888.

Stallet för gudstjänstbesökarnas hästar.

Börje Andersson hette en man som upplät sitt hus för mötena fram till sin död 1895, varefter församlingen fick överta huset. Det var emellertid i dåligt skick och behövde renoveras. En byggmästare Jansson från Dalåns kvarn hade en hustru som var troende och han kom en dag och frågade om han fick "låna" huset över sommaren och lovade att renovera det utan kostnad och inreda det till samlingslokal. Församlingen tog tacksamt emot erbjudandet, och till hösten överlämnade byggmästaren huset i nytt skick till församlingen. Detta skedde 1902.

Församlingens ordförande Birger Karlsson i missionshusets predikstol.

1893 hade en missionsförsamling bildats tillsammans med missionsvännerna från Kollanda. Församlingens namn var Evangeliska Friförsamlingen Kollanda - Guntorp. 1905 delades denna och Guntorp blev en egen församling med Börje Anderssons hus som samlingslokal.

1914 gjordes en renovering av huset varvid taket höjdes och kök och läktare byggdes till.

1957 var huset i dåligt skick och församlingen rev huset och byggde ett nytt på samma tomt.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, scoutverksamhet och ungdomsarbete.

Källor:

- Jubileumsskrift för Guntorps Missionsförsamlings jubileum 1958 av Josef Arnstrand.
- Missionskyrkan 10 år, jubileumsskrift 1968 av Evert Hansson
- Historik över Guntorps Missionsförsamling

1983.

- Jubileumshögtid i Guntorp, Missionskyrkan 50 år 2008

- Frikyrkan i Skepplanda, artikel i Skepplanda sockenbok av Evert Hansegren.

- Guntorps Missionsförsamling 115 år, bildspel.

Missionshusets altartavla, skapad av Elise Lundkvist, en av församlingens medlemmar.

GUNTORPS MISSIONSKYRKA

Missionskyrkan från sydost 1997.

Läge:

Ale kommun, Skepplanda socken, c:a 2 km norr om Kilanda kyrka och omedelbart väster om vägen mellan Kilanda och Skepplanda.

Fastighetsbeteckning:

Ägare: Guntorps Missionsförsamling.

Trakten kring Älvängen, Guntorps Missionskyrka markerad med rött.

Besök:

1997 05 21, uppmätning, foto och intervju.
2009 08 02, foto.

Uppgiftslämnare:

Gunnar Hansson, Krokstorp.

Byggnadens historia:

Missionskyrkan uppfördes 1957 - 58 som ersättning för ett äldre, förfallet missionshus på samma tomt. Byggnadskostnaden uppgick till 33.000 kronor samt en stor egen arbetsinsats från församlingsmedlemmarna.

Kyrkan renoverades 1978 invändigt och 1980 utvändigt. 1988 byggdes kyrkan till och försågs med vatten, avlopp, wc och elvärme. 2008 byggdes estraden om.

Byggnadsmaterial:

Grund av betonghålsten. Ovan grunden består byggnadsstommen av träreglar, utvändigt klädd av träpanel. Den ursprungliga takbeläggningen av tegel ersattes av plåt i tegelutseende 1984. Golv av trä i kyrksalen och lilla salen, i övrigt mattor av plast. Invändiga väggytor av målade skivor.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, scoutverksamhet och ungdomsarbete.

Källor:

- Jubileumshögtid i Guntorp, 2008.

Missionskyrkan från norr.

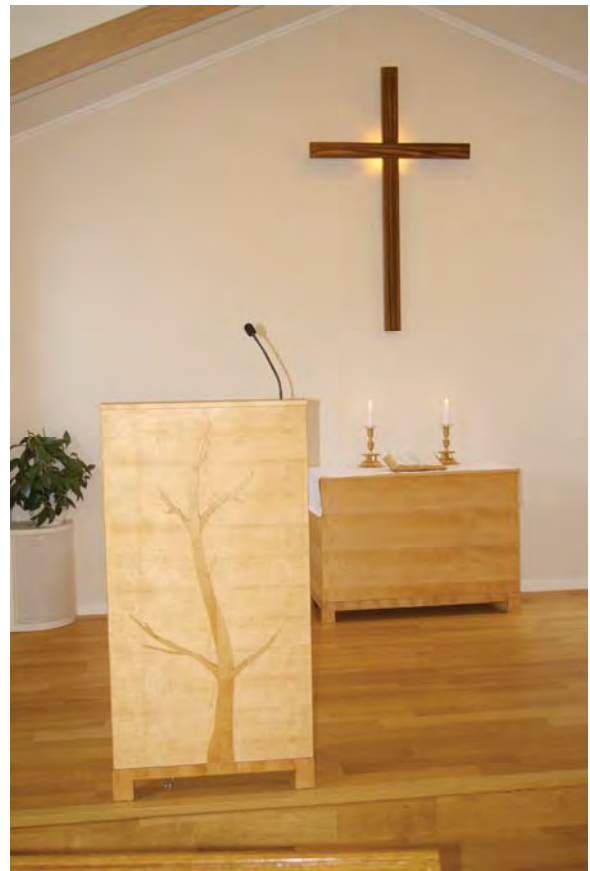
Kyrksalen 1997.

Kyrksalen 2009.

Kyrksalen från estraden.

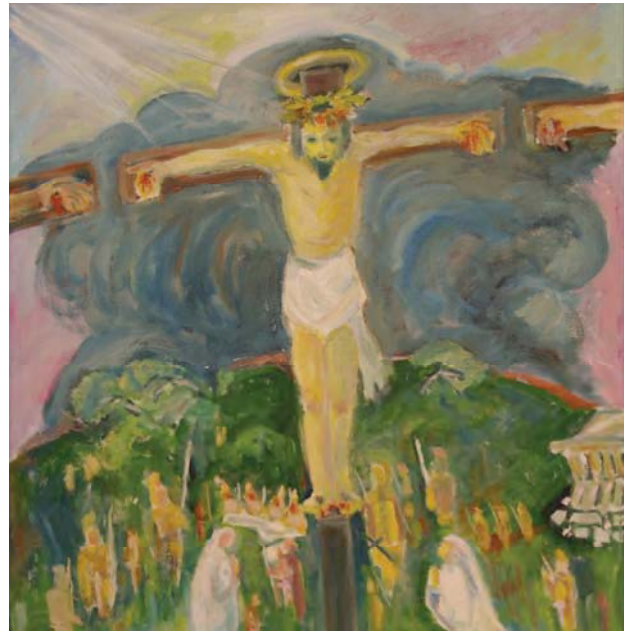

Predikstolen.

Servering med lucka till köket.

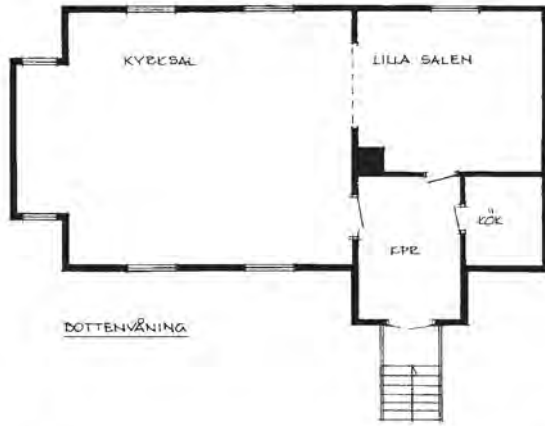
Målning i kyrksalen av Gösta Rybro.

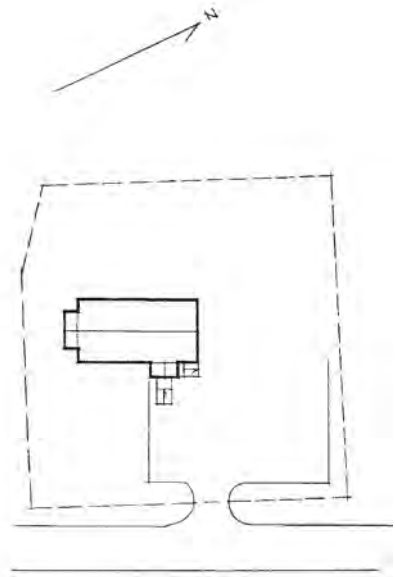
Storstugan i källaren.

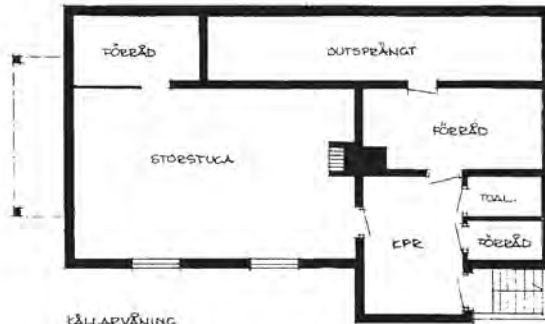

DOTTENVÄNING

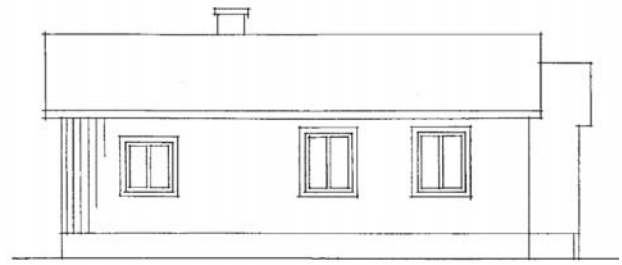
SITUATIONSPLAN

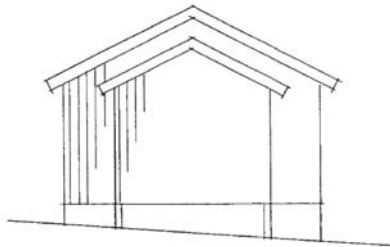
KÄLLARVÄNING

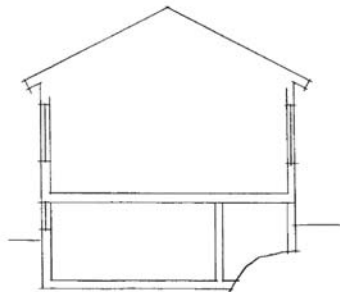
FASAD MOT ÖSTER

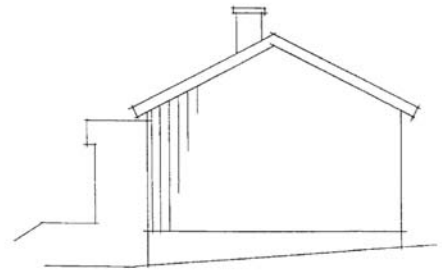
FASAD MOT VÄSTER

FASAD MOT SÖDER

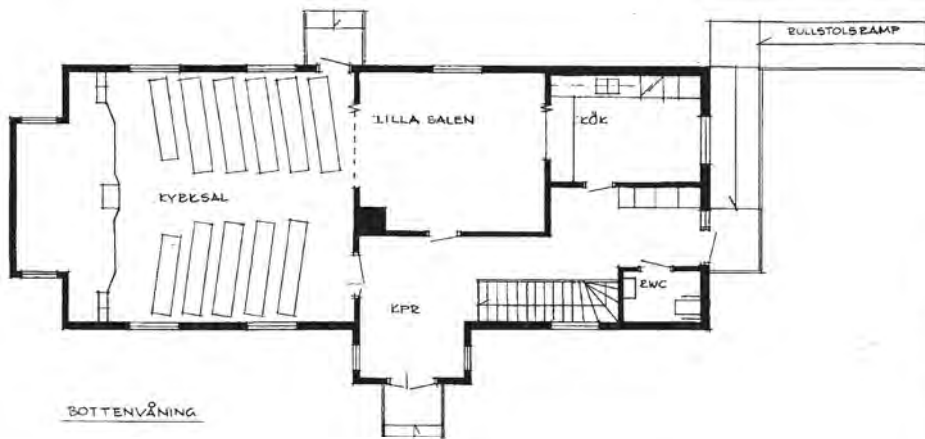

SEKTION

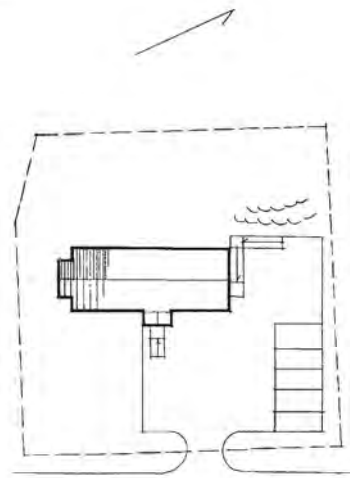

FASAD MOT NORR

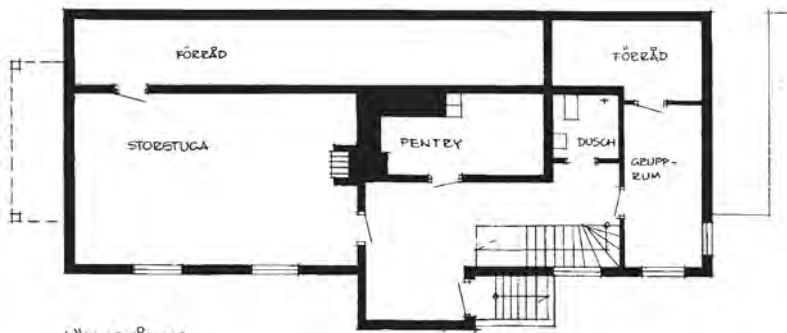
Guntorps missionshus före tillbyggnaden 1988.

BOTTENVÅNING

SITUATIONSPLAN

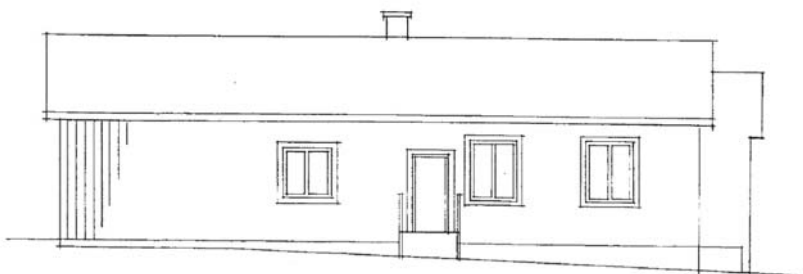
KÄLLARVÅNING

FASAD MOT ÖSTER

FASAD MOT NÖR

FASAD MOT VÄSTER

SEKTION

Guntorps missionshus, efter tillbyggnaden 1988.

KILANDA MISSIONSHUS

Gammal bild av Kilanda Missionshus.

Läge:

Ale kommun, Kilanda socken, c:a 3 km sydost om Kilanda kyrka, omedelbart norr om vägen mot Sjövik.

Fastighetsbeteckning: Kollanda 1:26

Ägare: Ursprungligen Kilanda Missionsförsamling, numera en privatperson.

Trakten kring Älvängen, Kilanda Missionshus markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Gunnar Hansson, Krokstorp.
Maja Karlsson, Sjövik.

Byggnadens historia:

Väckelsen nådde Kilandatrakten 1866. En missionsförsamling bildades på 1870-talet.

1893 anslöt sig missionsvännerna från Guntorp till församlingen som fick namnet Evangeliska Friförsamlingen Kollanda - Guntorp. 1905 bildade Guntorpborna en egen församling och Kollanda blev därigenom också en egen församling som

senare tog sig namnet Kilanda Missionsförsamling.

1904 uppfördes Kilanda Missionshus. På missionshusets tomt uppfördes också ett stall för gudstjänstbesökarnas hästar. Stallet byggdes senare om till samlingslokal.

På 1960-talet byggdes missionshuset till och renoverades. 1974 ersattes de gamla kyrkbänkarna med stolar. Så småningom minskade församlingen och 1984 upplöstes den. Östads Missionsförsamling tog då över huset och drev verksamhet där fram till 1995, varefter verksamheten lades ner och huset såldes till privatbostad.

Byggnadsmaterial:

Grund av sten, stomme av trä, utvändigt beklädnad av stående panel, tak av betongtakpannor.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening, syförening. Röda korset hade också sina samlingar i missionshuset.

Källor:

- *Minnesskrifter från Guntorps Missionsförsamling.*
- *Från Kilanda Missionsförening, Handskriven historik.*

RYDS MISSIONSHUS

Ryds Missionshus 1997.

Läge:

Ale kommun, Starrkärrs socken, Ryd c:a 5 km sydost om Starrkärrs kyrka.

Ägare: Ursprungligen Ryds Missionsförsamling, numera Ryds Idrottsförening.

Besök: 1997, foto.

Området söder om Kilanda kyrka, Ryds Missionshus markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Lennart och Märta Hansson, Älvängen.

Byggnadens historia:

1883 bildades en missionsförsamling i Ryd, som därefter uppförde ett missionshus.

1981 gjordes en tillbyggnad innehållande ett samlingsrum, kök och toaletter.

2001 upphörde verksamheten och missionshuset skänktes då till Ryds Idrottsförening för att användas som byns samlingslokal.

Byggnadsmaterial:

Grund av sten, stomme av trä, utvändigt beklädnad av stående panel, tak av tegel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, juniorförening, syförening, sånggrupp.

Före ombyggnaden 1981.

Bilder från 1997.

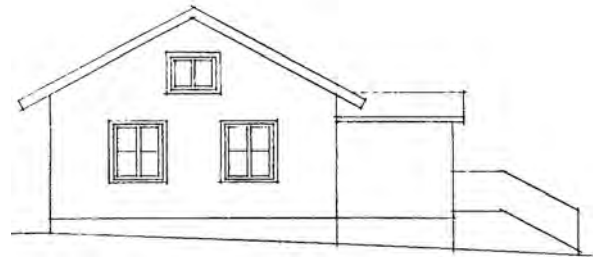
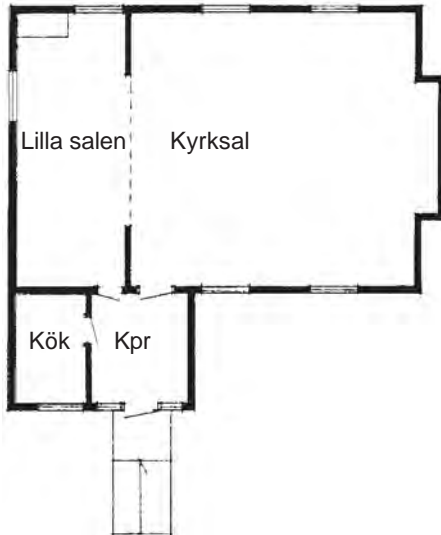
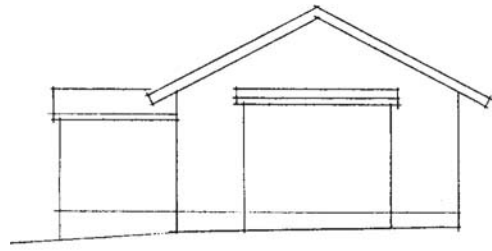

Interiörer från 1997.

Fasad mot vägen

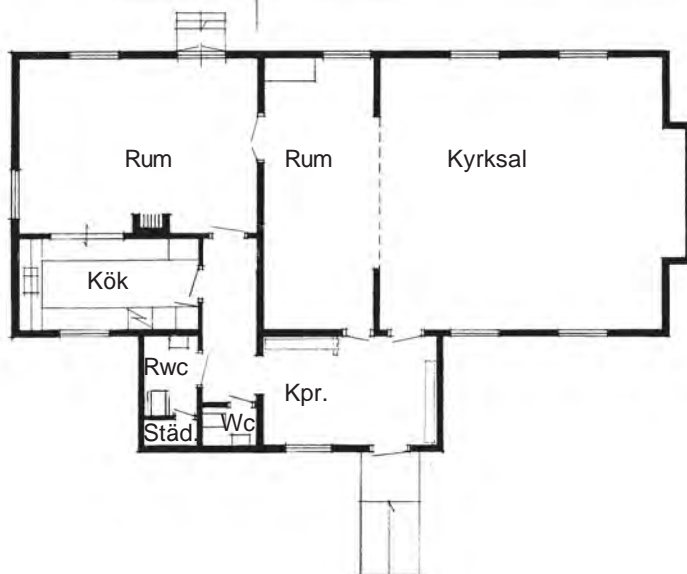

Ryds Missionshus
Uppmätningssritning från 1981
Skala 1:200 / SF

Fasad

Tillbyggnad   Ursprunglig byggnad

Efter 1981 års tillbyggnad.

SURTE MISSIONSHUS

Surte Missionshus 1903.

Läge:

Ale kommun, Nödinge socken, Industri-
vägen 4 Surte.

Ägare: Surte Missionsförsamling.

Besök 2009 08 11, foto, intervju.

Surte, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Marianne Johansson, Nödinge.

Byggnadens historia:

Den evangeliska väckelsen nådde Surte på 1870-talet. En liten grupp troende samlades till möten, dels i hemmen dels i lokaler som uppläts på Surte glasbruk. Sommartid hölls friluftsmöten i en park. 1883 bildade de troende "Guds församling i Surte".

Församlingen hade svårt att få någon lokal där de kunde hålla sina möten och började samla pengar till en byggnadskassa för att kunna bygga ett eget missionshus.

1889 tog man kontakt med ägaren till glasbruket, överste Melin, för att få en tomt till ett missionshus. Melin vill dock inte upplåta någon mark för församlingen för att inte komma i konflikt med prästerskapet, men lovade att uppföra ett skolhus där församlingen kunde hålla sina möten. 1891 stod skolhuset klart och där kunde församlingen ha sina sammankomster på söndagarna. Efter hand var andra föreningar och även svenska kyrkan intresserade av att hålla möten i skolhuset på söndagarna och det inträffade ofta att församlingen fick stå och vänta i timmar för att få komma in och hålla sitt möte. 1901 beslöt församlingen därför att försöka förverkliga tanken på ett eget missionshus, och efter att ha fått rätt att utse en tomt på brukets mark uppfördes ett missionshus som stod färdigt 1902. Den beräknade kostnaden på 9000 kronor hade då överskridits betydligt.

Missionshuset hade en kyrksal som rymde ca 350 personer. I huset fanns också en bostadslägenhet för vaktmästare.

1912 målades huset invändigt och estraden och läktarens räcke byggdes om.

1921 uppsattes på fondväggen i kyrksalen en kristusbild målad av G Wahlström från Lödöse.

1927, 1934, 1937 och 1938 renoverades

och moderniserades huset .

1940 kläddes väggarna i kyrksalens nedre del med masonit.

Församlingens ungdomsarbete växte och 1952 uppfördes en ungdomsgård bestående av tre militärbaracker på tomt.

1964 stod den nya missionskyrkan på Egnahemsvägen klar och församlingen flyttade sin verksamhet dit. Det gamla missionshuset revs senare.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, scouter, juniorer, seniorer, konfirmationsundervisning, sångkör, manskör, musikförening, blåsorkester, syförening, missionsauktioner.

Källor:

-Surte Missionsförsamling 1883 - 1933,

-Surte Missionsförsamling 1883 - 1943,

-Surte Missionsförsamling 1883 - 1983,

Minnesskrifter utgivna av församlingen.

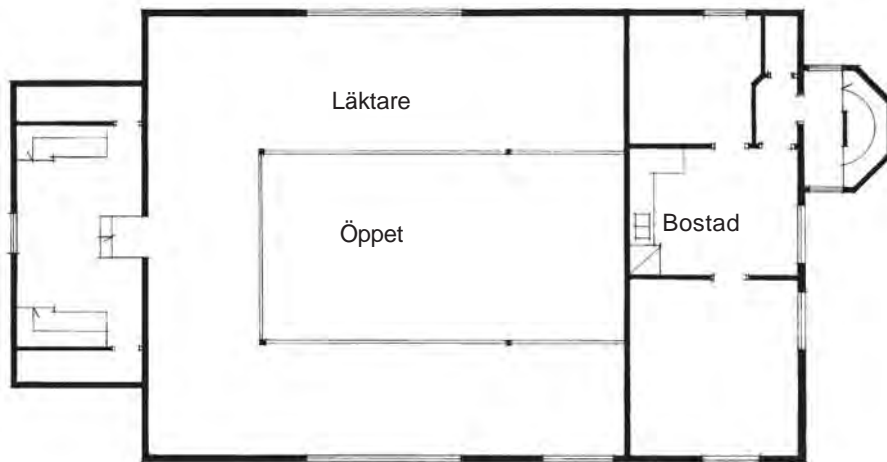

Hattparad utanför missionshuset.

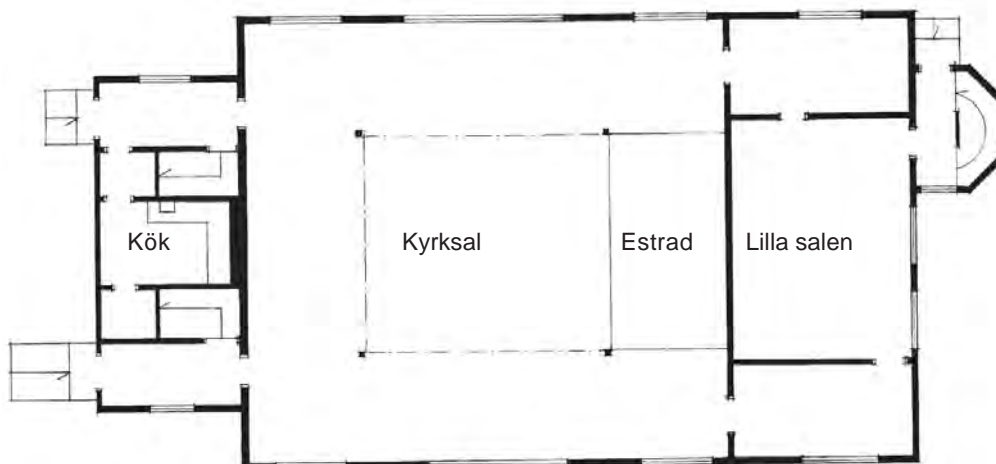

Interiör av missionshuset.

Plan av övervåningen

Plan av bottenvåningen

Surte Missionshus
efter gamla ritningar
skala 1:200 2009 08 14 / SF

SURTE MISSIONSKYRKA

Missionskyrkan från söder.

Läge:

Ale kommun, Nödinge socken,
Egnahemsv 35, Surte.
Fastighetsbeteckning: Surte 1:239.
Ägare: Surte Missionsförsamling.
Besök: 2009 08 11, foto, intervju.

Surte, missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Marianne Johansson, Nödinge.

Byggnadens historia:

Missionskyrkan uppfördes 1964 som ersättning för Surte Missionshus. Kyrkan projekterades av arkitekt Janne Feldt från Karlstad och uppfördes av församlingen i egen regi. Byggmästare var Sven-Gunnar Svensson från Pixbo. Församlingsmedlemmarna bidrog med en omfattande egen arbetsinsats.

Kostnaden för kyrkbygget inklusive inventarier uppgick till 947.000 kronor.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, nyningar, scouter, tonårsgrupp, konfirmationsundervisning, ungdomskör, sångkör, manskör, musikförening, blåsorkester, syförening, träffar för daglediga, missionsauktioner.

Byggnadsmaterial:

Grund av betong, stomme av betong och tegel, fasad av tegel, tak av papp.

Källor:

-Surte Missionsförsamling 1883 - 1983, Minnesskrift utgiven av församlingen.

Missionskyrkan från nordväst.

Interiör av kyrksalen.

På väggen bakom nattvardsbordet hänger ett textilt konstverk "Kvinnorna vid graven" av textilkonstnärinnan Ethel Andersson.

Kyrksalen från estraden.

Kyrksalen från lilla salen.

Madonnafigur från Columbia vid kyrksalens vägg.

Andaktsrummet.

Ungdomsrummet.

Lilla salen.

Barnrummet.

Entrén.

Pentry.

Samlingssalen i undervåningen.

Foajén.

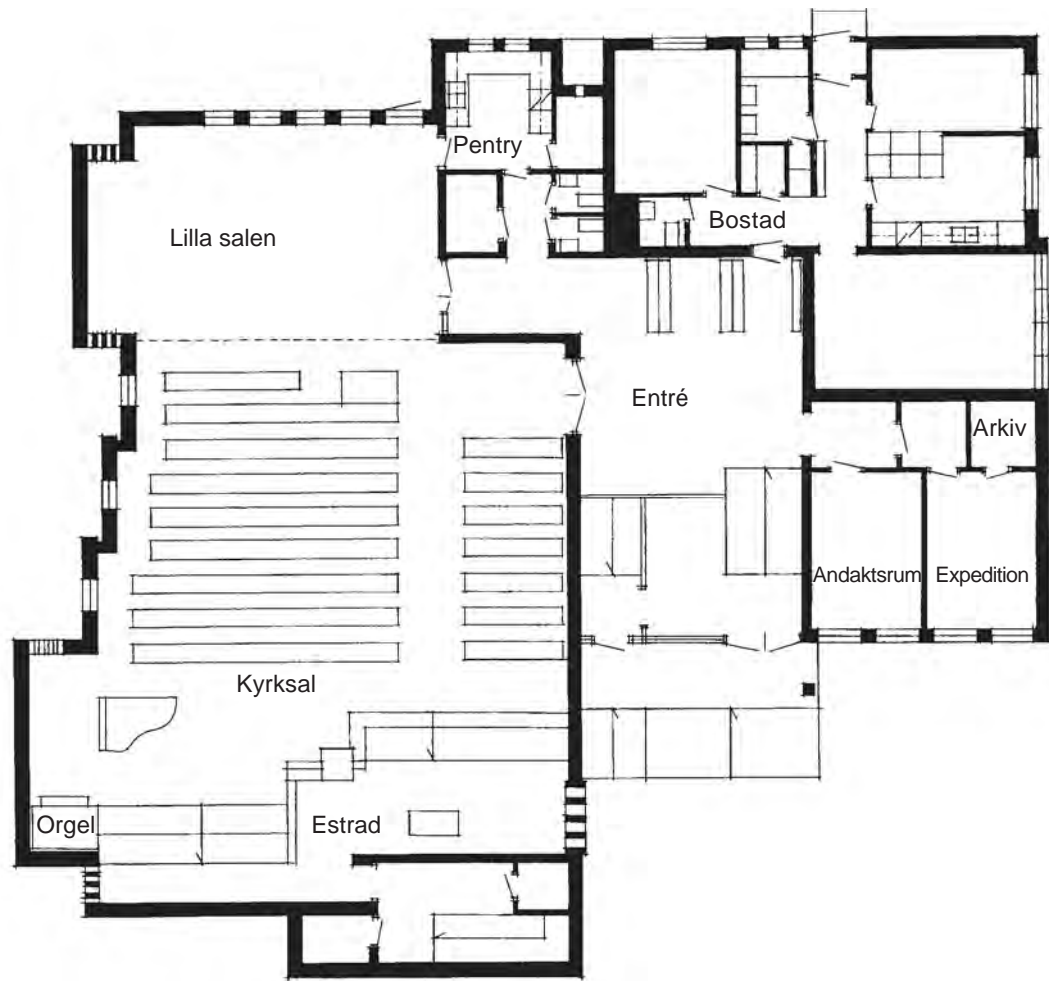
Köket.

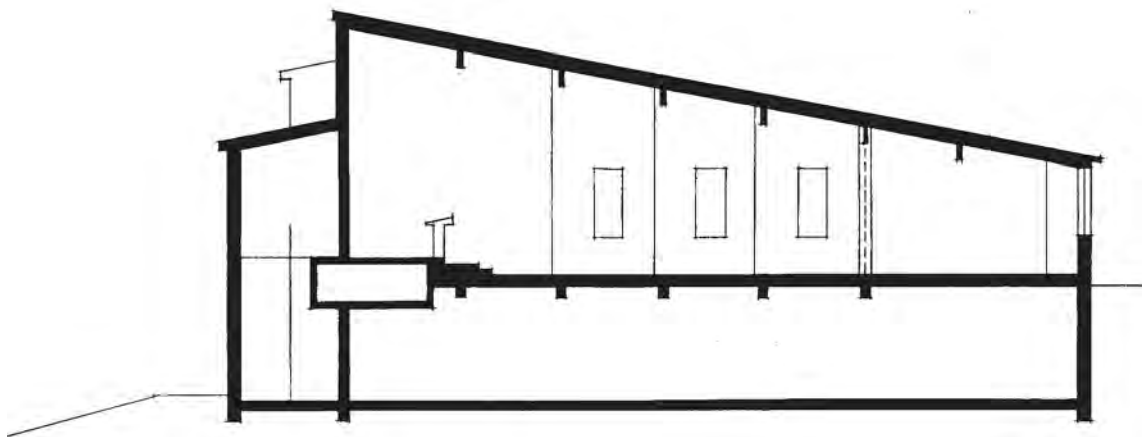
Scouternas rum.

Ungdomarnas rum i källarvåningen.

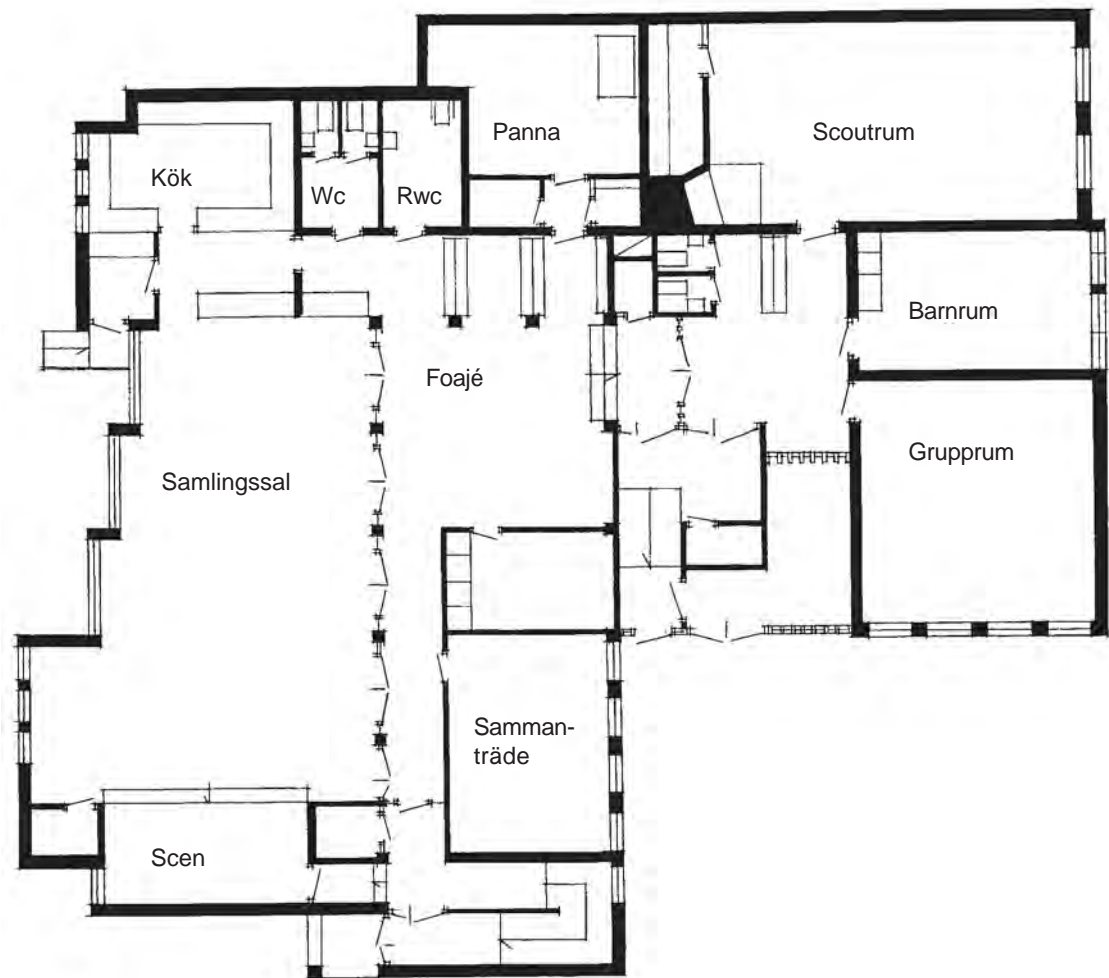
Plan av kyrkvåning

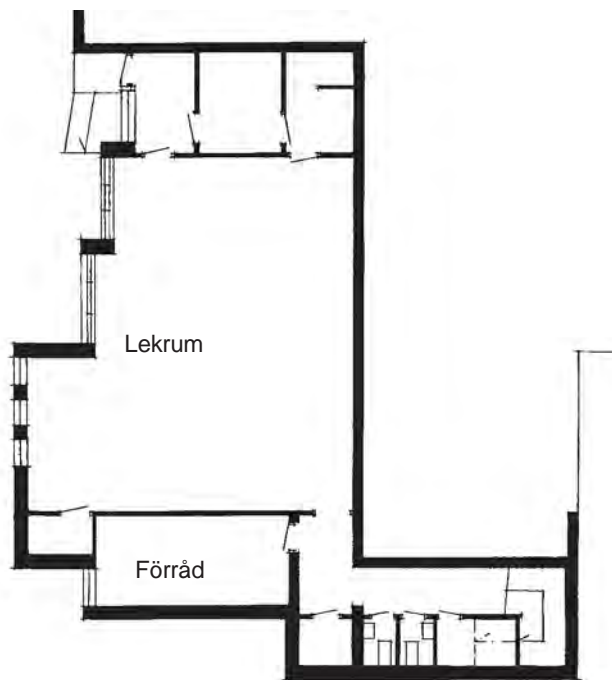
Sektion genom kyrksalen

Surte Missionskyrka
 efter ritningar av Janne Feldt
 skala 1:200 2009 08 14 / SF

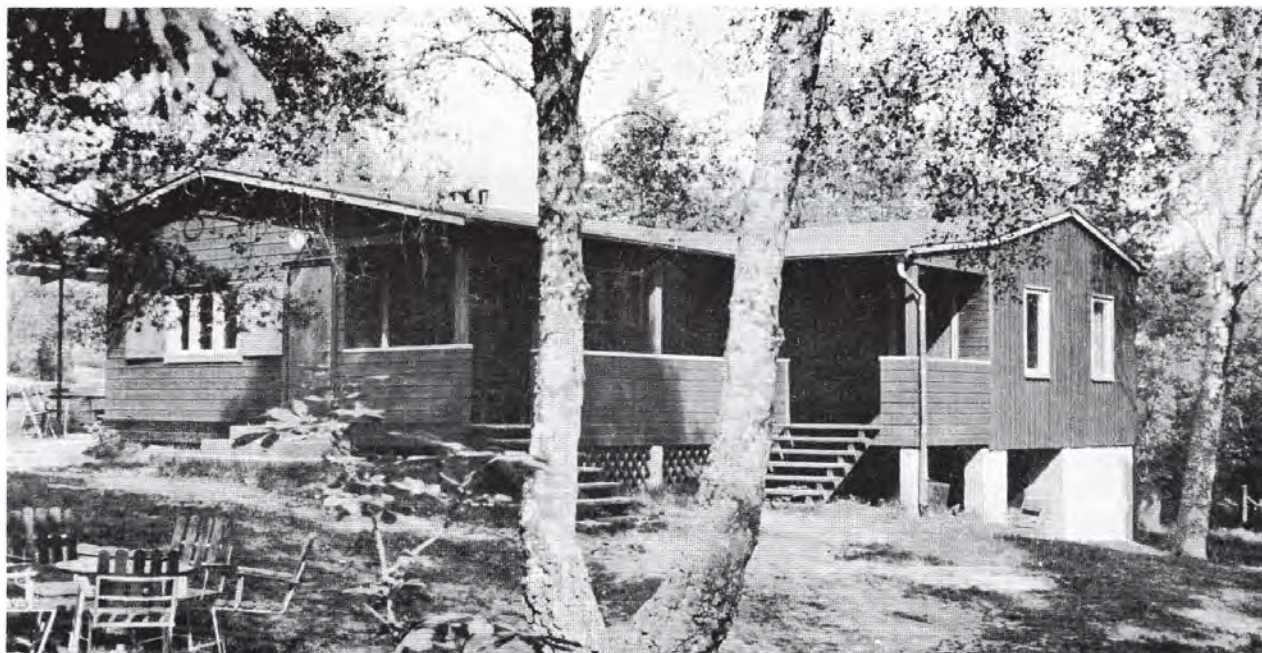
Plan av undervåning

Plan av källarvåning

Surte Missionskyrka
 efter ritningar av Janne Feldt
 skala 1:200 2009 08 14 / SF

VALLARNAS SOMMARHEM, SURTE

Vallarnas Sommarhem.

Läge:

Ale kommun, Nödinge Socken, Öster om samhället Surte.

Ägare: Surte SMU och Surte Missionsförsamling.

Surte, Sommarhemmet markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Marianne Johansson, Nödinge.

Byggnadens historia:

Sommarhemmet byggdes upp 1943. 1952 utökades lokalerna genom att en barack flyttades dit. År 2000 brändes sommarhemmet ner av en mordbrännare. Hemmet har inte byggts upp igen, men tomten ägs fortfarande av församlingen och utnyttjas av SMU-scouterna.

Verksamhet i byggnaden:

Eftermiddagsgudstjänster, servering, barn- och ungdomsarbete.

Källor:

-Surte Missionsförsamling 1883 - 1983, Minnesskrift utgiven av församlingen.

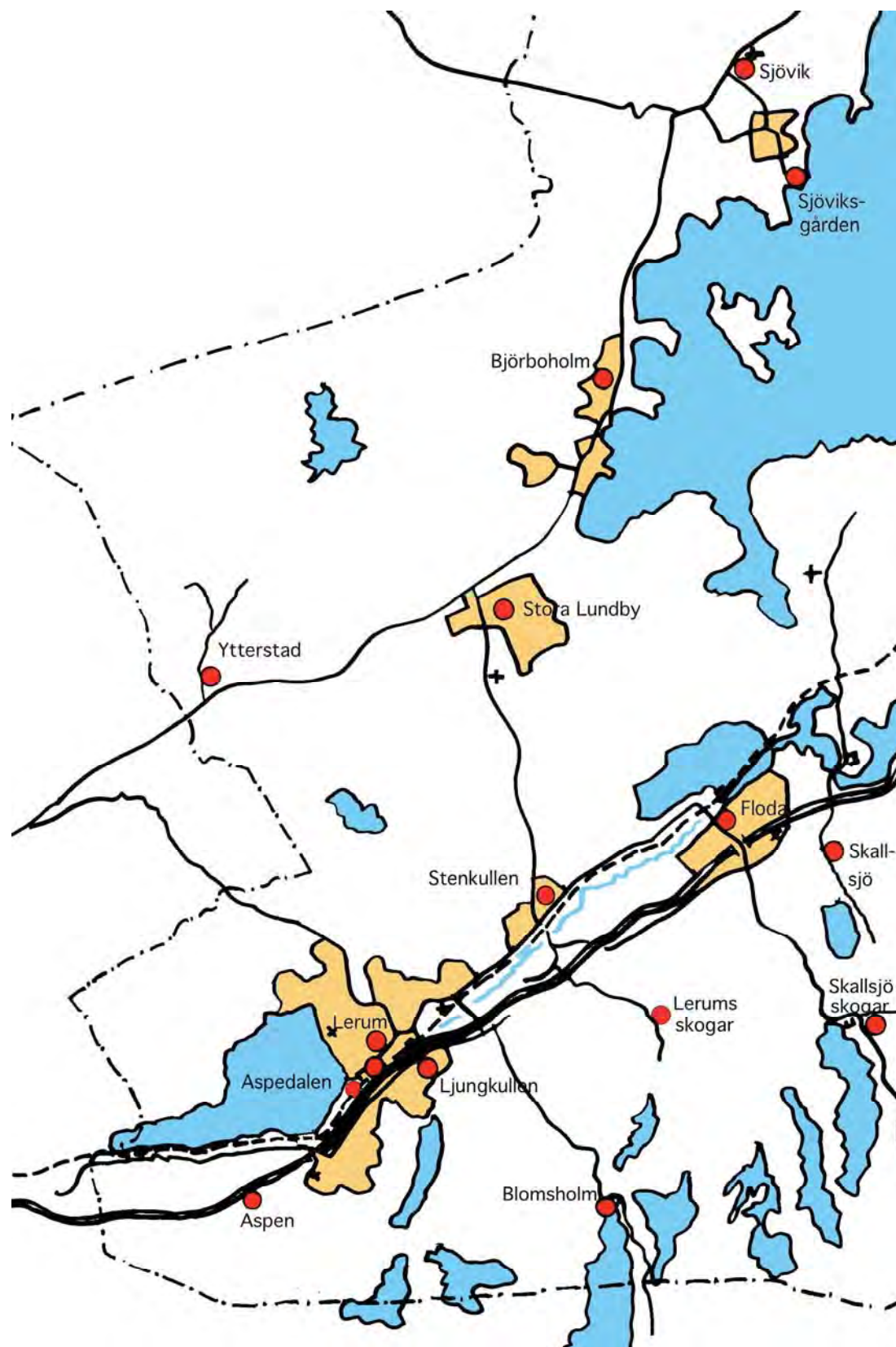

MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKOR I **LERUM** DEL 1

Gudhems mh, Ljungkullen
Missionshuset i Aspedalen
Lerums gamla Missionskyrka
Missionshyddan i Aspen

Stenhuset, Stenkullen
Lerums nya Missionskyrka
Lerums Skogars Missionshus
Blomsholms Friluftsgård

*Missionshusinventering inom SMK i Västra Götaland
Stig Florén 2010*

**Lerums kommun
missionshus och
missionskyrkor**

Missionshus och missionskyrkor i Lerums kommun

Nr	Missionshus och -kyrkor	Byggt år	Nedlagd år	Ursprungligt antal platser	Nuvarande status
1	Missionshuset Gudhem	1883	1960-t	?	Rivet
2	Aspedalens mh	1894	1923	?	Rivet
3	Lerums gamla mk	1923	1980	?	Riven
4	Missionshyddan i Aspen	1925	1968	?	Riven
5	Stenhuset Stenkullen	1941	?	?	Rivet
6	Lerums nya mk	1980	-	160	I bruk
7	Lerums Skogars mh	1912	1993	50	Bostad
8	Blomsholms Friluftsgård	?	-	-	I bruk
9	Skallsjö mk	1909	1971	80?	Riven
10	Floda mk	1940	-	130	I bruk
11	Skallsjö Skogars mh	1918	-	80	I bruk
12	Stora Lundby mk	1878	-	200	I bruk
13	Ytterstads mh	1915	1991	75	Bostad
14	Björboholms mh	1925	1991	140	Bostad
15	Sjöviks mk	1874	-	100	I bruk
16	Sjöviksgården	1941	-	300	I bruk.

Nr 1 - 8 redovisas i del 1, nr 9 - 16 i del 2

MISSIONSHUSET GUDHEM, LERUM

Gammal bild av missionshuset Gudhem, Ljungkullen, Lerum.

Läge:

Lerums kommun, Lerums socken, Tallbacken, Ljungkullen, Lerums samhälle.

Ägare: Lerums Missionsförening.

Besök: 2010 05 05 foto, intervju.

Lerum, missionshuset Gudhem markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Gunnar Cedergårdh, Sven-Erik Aljered och Sven Christenson, Lerum.

Byggnadens historia:

Lerums Missionsförening, föregångaren till Lerums Missionsförsamling, bildades 1881 vid en sammankomst i Adelstorpet, som låg där Lerums centrum nu ligger. Föreningen behövde lokaler för sin

verksamhet, och en tomt inköptes på Ljungkullen i södra delen av det nuvarande samhället. Tomten kostade 250 kronor, och ett lämpligt hus inköptes på auktion i Torp för 1030 kronor och flyttades dit. 1883 stod det nya missionshuset klart. Arbetet skedde med stor insats från församlingsmedlemmarna. Missionshuset fick namnet Gudhem.

Verksamheten i missionshuset var tydligen positiv, för redan efter 11 år beslöt man att bygga ett nytt och större missionshus vid Aspedalen. Missionshuset på Ljungkullen såldes och revs på 1960-talet.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola.

Källor:

- *Lerums Missionsförsamling 75 år*, minneskrift utgiven 1956.

- *Kyrkan som flyttade över vägen, bilder från Lerums gamla och nya missionskyrka* av Gert Andersson och Sven-Erik Aljered 1990.

- *Lerums Missionsförsamling 125 år* av Arnold Bernskiöld och Sven-Erik Aljered 2006.

- Lerums kommunarkiv.

MISSIONSHUSET VID ASPEDALEN, LERUM

Missionshuset vid Aspedalen 1906.

Läge:

Lerums kommun, Lerums socken, vid Aspedalens station cirka 1,2 km sydväst om Lerums nuvarande missionskyrka. Fastighetsbeteckning: Almekärr. Ägare: Lerums Missionsförening.

Lerum, missionshuset vid Aspedalen markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Gunnar Cedergårdh, Sven-Erik Aljered och Sven Christenson, Lerum.

Byggnadens historia:

Lerums Missionsförening, som 1883 byggt ett missionshus på Ljungkullen i Lerum, beslöt att bygga ett nytt större missionshus på en tomt som patron Fredrik Johansson på Almekärrs gård hade upplåtit. Tomten var belägen nära järnvägen intill nuvarande Aspedalens hållplats. Missionshuset stod färdigt 1894.

Yttermåttarna var 15 x 9 meter och byggnadskostnaden uppgick till cirka 4000 kronor. Det var i bruk fram till 1923, då församlingen flyttade till sin nybyggda missionskyrka vid Göteborgsvägen i Lerum. Missionshuset revs samma år.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening, musikförening, syförening.

Interiör av missionshuset 1922 när församlingens ungdomsförening firade 20-årsjubileum.

Källor:

- *Lerums Missionsförsamling 1881-1931. Minnesskrift* utgiven 1931.
- *Lerums Missionsförsamling 75 år, minnesskrift* utgiven 1956.
- *Kyrkan som flyttade över vägen, bilder från Lerums gamla och nya missionskyrka* av Gert Andersson och Sven-Erik Aljered 1990.
- *Lerums Missionsförsamling 125 år* av Arnold Bernskiöld och Sven-Erik Aljered 2006.
- *Bildgalleri ur Svenska missionsförbundet* av A Ohldén 1906.
- Lerums kommunarkiv.

LERUMS GAMLA MISSIONSKYRKA

Kyrkan sedd från nordost.

Läge:

Lerums kommun, Lerums socken, Göteborgsvägen 11-13, Lerum.

Fastighetsbeteckning: Torp 2:16.

Ägare: Lerums Missionsförening som 1925 ändrade namn till Lerums Missionsförsamling.

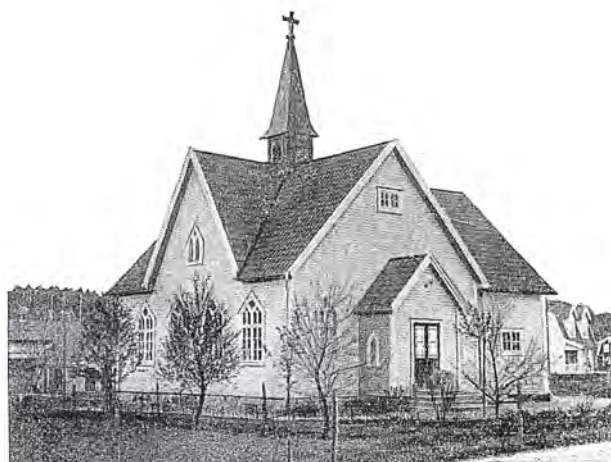
Besök: 2010 05 05 intervju.

Lerum, gamla missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Gunnar Cedergårdh, Sven-Erik Aljered och Sven Christenson, Lerum.

Kyrkan före utbyggnad av entrén.

Byggnadens historia:

Församlingen ägde och hade sin verksamhet i missionshuset vid Aspedalen, men huset hade förfallit och krävde reparationer. Huset låg på ofri grund och församlingen valde att i stället för att renovera, köpa en ny tomt för 1000 kronor vid Göteborgsvägen i Lerums stations-

samhälle. 1923 startade bygget av en ny missionskyrka på tomten. Församlingens pastor Wilhelm Carlsson utarbetade ett förslag till utformningen av kyrkan, och han åtog sig också att leda byggnadsarbetet.

Det gamla missionshuset revs i maj 1923, och i väntan på att den nya missionskyrkan skulle bli klar höll man friluftsmöten och möten i hemmen. I november stod missionskyrkan klar och kunde invigas.

Kyrkan från sydväst.

Kyrksalen, till vänster i fonden ses keramikserien Via Dolorosa av konstnären Stig Carlsson och till höger en Hammarbergsorgel.

Förutom en rymlig kyrksal innehöll byggnaden en mindre sal som under vardagarna uthyrdes till skolan. På söndagarna höll söndagsskolan till i salen. Invid salen fanns ett kök och ovanpå en bostad för vaktmästaren.

Byggnaden blev föremål för flera ombyggnader under årens lopp. 1952 anordnades t ex en församlingssal under kyrkan, och under 1970-talet inreddes den dåvarande pastorsbostaden till ungdomslokaler.

Kyrkan kom att tjäna församlingen fram till 1980 då den nya missionskyrkan vid Brogårdsvägen stod klar. Den gamla missionskyrkan såldes och revs för att ge utrymme för nybyggnader.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, scouter, juniorförening, ungdomsförening, musikförening, manskör, sångkör, syförening.

Källor:

- *Lerums Missionsförsamling 75 år*, minnes-

skrift utgiven 1956.

- *Kyrkan som flyttade över vägen, bilder från Lerums gamla och nya missionskyrka. 1990 av*

Gert Andersson och Sven-Erik Aljered.

- *Lerums Missionsförsamling 125 år. 2006 av Arnold Bernskiöld och Sven-Erik Aljered.*

- Lerums kommunarkiv.

Åhörare i kyrksalen.

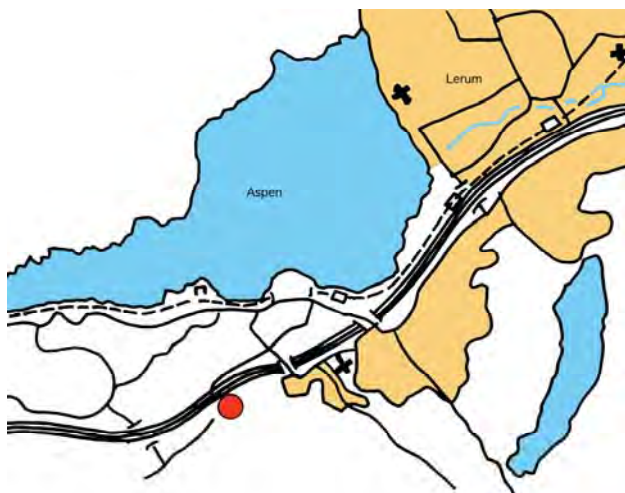

Kyrkan från sydost. Till höger skimtar pastorsbostaden som gjordes om till ungdomsgård.

MISSIONSHYDDAN I ASPEN OCH STENHUSET I STENKULLEN

Jämte verksamheten i missionskyrkan bedrev Lerums Missionsförsamling verksamhet i två predikolokaler, missionshyddan i Aspen och Stenhuset i Stenkullen. I lokalerna höll församlingen gudstjänster, bönemöten, söndagsskola och ungdomsverksamhet.

Missionshyddan i Aspen invigdes 1925. Aspenkretsen av Missionsförsamlingen i Lerum stod sannolikt för byggkostnaden med bidrag från församlingen. I samband med utbyggnaden av motorvägen såldes fastigheten och hyddan revs 1968.

Området sydväst om Lerum, missionshyddan i Aspen markerad med rött.

Redan på 1890-talet bedrev församlingen en viss verksamhet i trakten av Stenkullen. 1941 hyrdes en byggnad kallad Stenhuset för verksamheten. 1965 inköptes en tomt och man beslöt utreda om Missionshyddan i Aspen kunde flyttas dit, men så skedde ej. Verksamheten i Stenkullen är numera nedlagd.

Stenkullen, Stenhuset markerat med rött.

LERUMS NYA MISSIONSKYRKA

Missionskyrkan från sydost.

Läge:

Lerums kommun, Lerums socken, Brogårdsvägen 3, Lerum.

Fastighetsbeteckning: Torp 2:68.

Ägare: Lerums Missionsförsamling.

Besök: 2010 05 05 foto, intervju.

att dröja fram till 1979 innan bygget av den nya missionskyrkan kunde påbörjas. Församlingens medlemmar, ungdomar och vänner medverkade genom insamlingar, löftesoffer och praktiskt arbete för tillkomsten av kyrkan.

Lerum, nya missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Gunnar Cedergårdh, Sven-Erik Aljered och Sven Christenson, Lerum.

Kyrkan från norr.

Byggnadens historia:

Sedan 1923 hade församlingen haft sitt hem i missionskyrkan på Göteborgsvägen, men efter hand som församlingens verksamhet utökades blev lokalerna för små och fyllde inte församlingens krav. 1967 tillsatte församlingen en planeringskommitté med uppgift att föreslå bättre lokaler för framtidens behov. På grund av den pågående planeringen av Lerums centrum kom det

Kyrkan från sydväst med förskolans lekplats.

Kyrksalen, med trärelief av Gert Andersson och Träbröderna.

Dopkällan med Maj-Britt Wardals Herdegossen.

Kyrkan har utformats av en av församlingens medlemmar, arkitekt Peo Wallner. Byggnadsarbetena upphandlades på totalentreprenad, och en byggnadsfirma utsågs till entreprenör. När grunden hade lagts för bygget frånträdde firman entreprenaden, och byggnads AB V. Flodén utsågs att fullfölja arbetet. Kyrkan stod klar och invigdes i december 1980. Byggekostnaden uppgick till 5,2 miljoner kronor.

Byggnaden har visat sig fungera väl för församlingens arbete, och några om- eller tillbyggnader har inte varit aktuella.

Byggnadsmaterial:

Grund av betong, väggar av betong och tegel, bärande bågar av limträ, fasader av gult tegel, tak av bruna betongtakpannor och papp.

Körpodiet och orgeln.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, barnarbete, scouter, tonår, barn- och ungdomskörer, musikgrupper, sångkör, musikkår, syförening. Lokaler hyrs också ut till exempel till förskoleverksamhet, till pensionärsföreningar, till kommunen och landstinget för samlingar av olika slag.

Församlingssalen Gemenskapen.

Källor:

- *Kyrkan som flyttade över vägen, bilder från Lerums gamla och nya missionskyrka* av Gert Andersson och Sven-Erik Aljered 1990.
- *Lerums Missionsförsamling 125 år* av Arnold Bernskiöld och Sven-Erik Aljered 2006.

Sittgrupp på kyrktorget.

Anna Johanssons vävnad Härlig är jorden.

Kyrksalens ljusbärare utformad av Thomaz Ramhage.

Maj-Britt Wardahls triptyk Gloria Dei hänger i Gemenskapen.

Köket.

Storstugan.

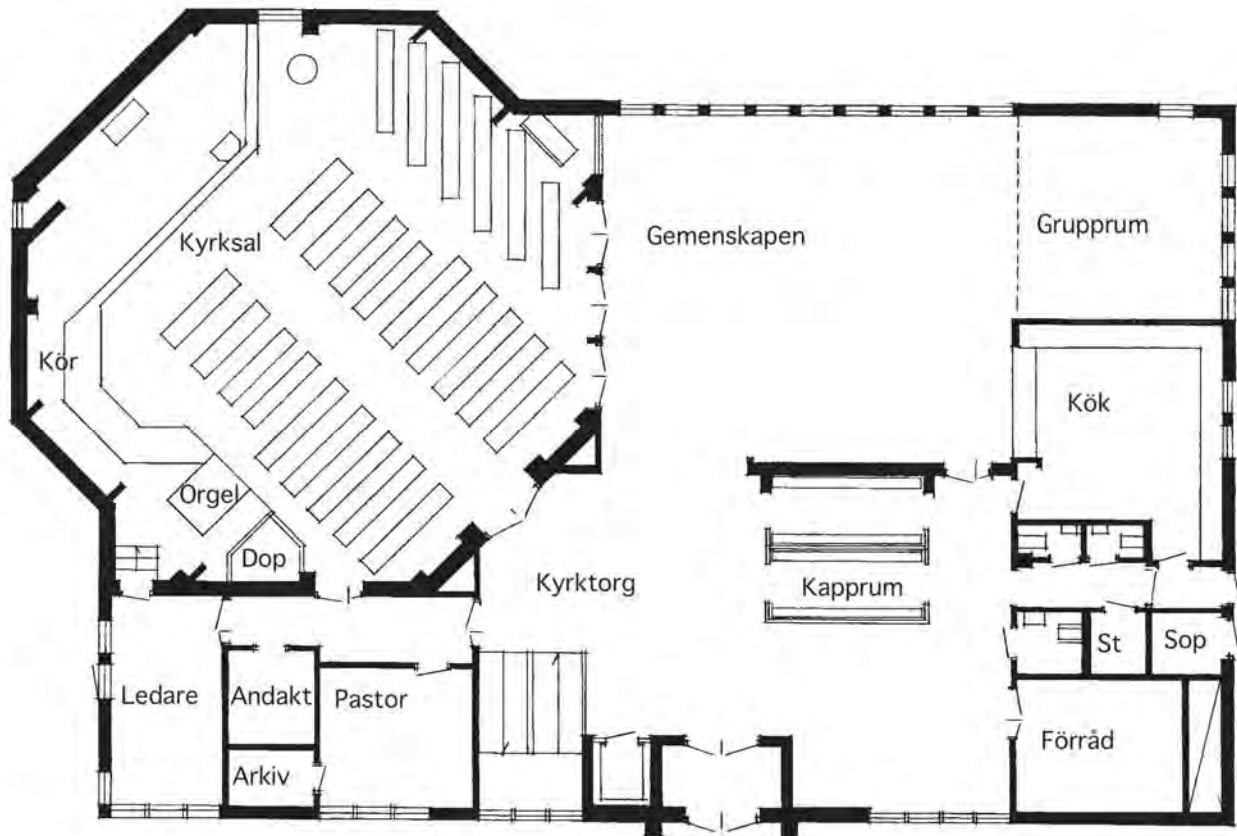

Scoutrum.

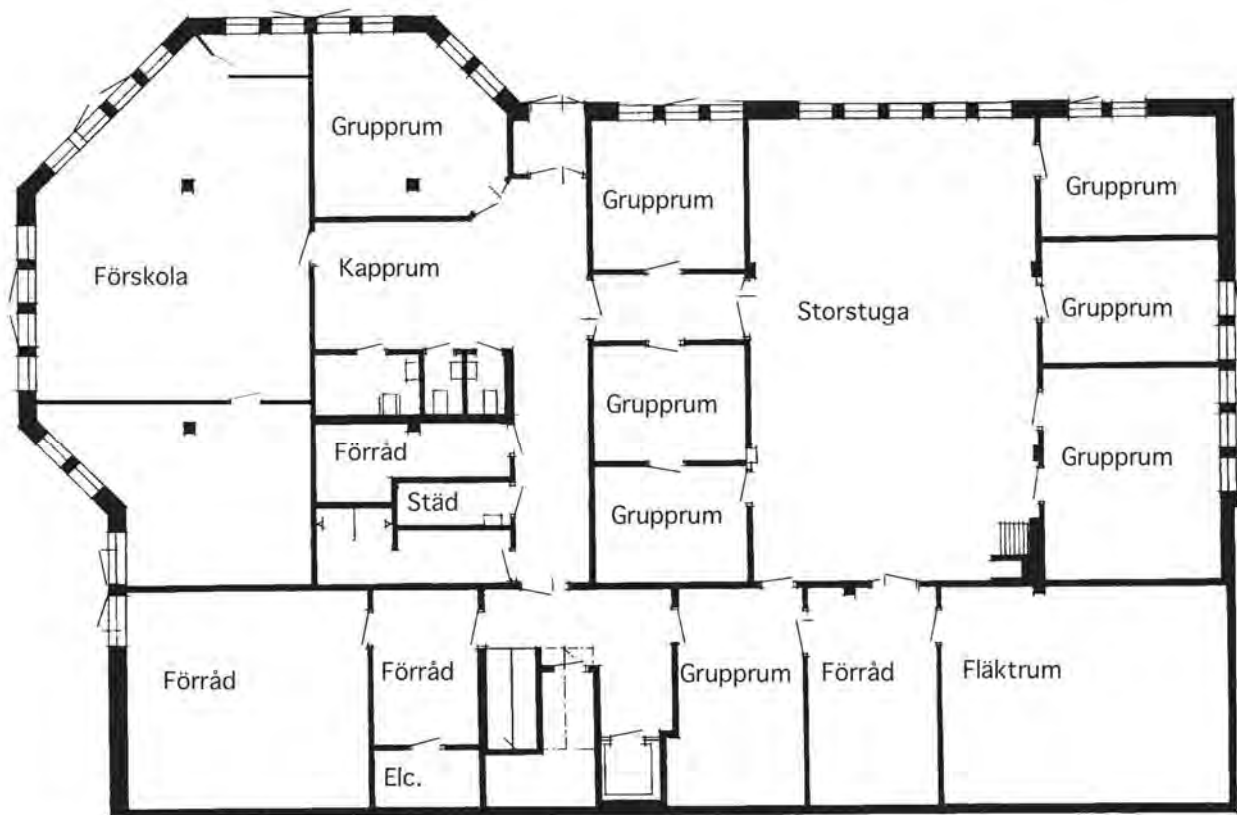

Förskolan.

Plan av bottenvåning

Plan av undervåning

Lerums nya missionskyrka
Efter bygglovritning

MISSIONSHUSET I LERUMS SKOGAR

Missionshuset i Lerums Skogar.

Läge:

Lerums kommun, Lerums socken, Slätthultsvägen 86, Stenkullen.

Fastighetsbeteckning: Slätthult 8:1.

Ägare: Lerums Skogars Missions- och Ungdomsförening, från 1993 en privatperson.

Besök: 2010 05 05 foto, intervju.

Lerumstrakten, Lerums Skogars Missionshus markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Gunnar Cedergårdh, Sven-Erik Aljered och Sven Christenson, Lerum.

Byggnadens historia:

På 1890-talet startade man söndagsskoleverksamhet, och 1906 bildades Lerums Skogars Kristliga Ungdomsförening. Till att börja med hölls möten i hemmen, men när medlemsantalet ökade kom behovet av en samlingslokal. Föreningens ordförande Gottfrid Andersson förklarade sig villig att skänka en tomt, och 1912 uppförde församlingen ett missionshus. Lerums Missionsförsamling bidrog med ekonomiskt stöd. 1923 gjordes en större

reparation och omändring av huset.

Verksamheten i byggnaden pågick till 1993 då den lades ner och huset såldes till en privatperson som byggt om det till bostad.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, fasad av stående locklistpanel, tak av tegel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsverksamhet.

Källor:

- *Lerums Skogars Missions- och Ungdomsförenings 50-åriga verksamhet, minnesskrift utgiven 1956.*

- *Lerums Missionsförsamling 125 år av Arnold Bernskiöld och Sven-Erik Aljered 2006.*

Interiör från 1936.

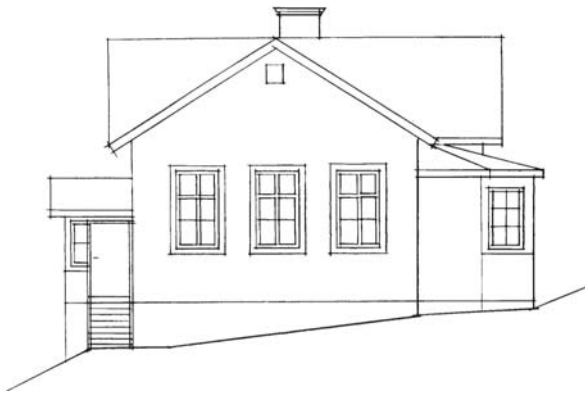

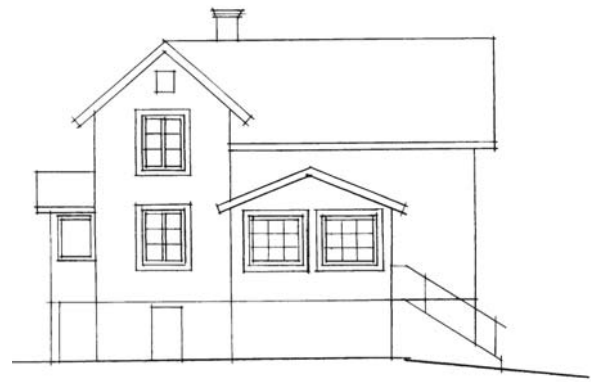
Interiör av kyrksalen.

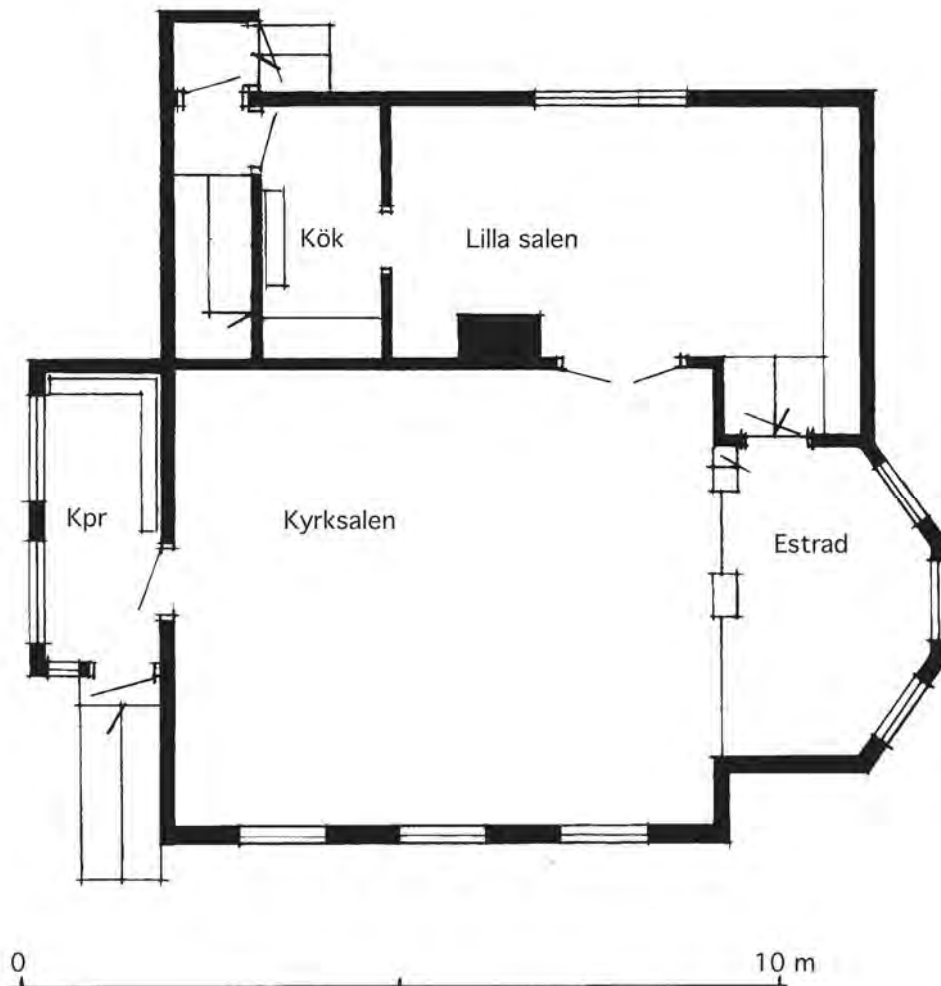
Missionshuset ombyggt till bostad.

Fasad mot söder

Fasad mot väster

Plan

Lerum Skogars Missionshus
efter bygglovritning

BLOMSHOLMS FRILUFTSGÅRD

Huset under tillbyggnad 2010.

Läge:

Lerums kommun, Lerums socken, på en udde i norra ändan av Stora Härsjön. Fastighetsbeteckning: Gamlebo 3:42. Ägare: Lerums Missionsförsamling. Besök: 2010 05 05 foto, intervju.

Lerumstrakten, Blomsholms friluftsgård markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Gunnar Cedergårdh, Sven-Erik Aljered och Sven Christenson, Lerum.

Byggnadens historia:

Huset var ursprungligen en skola. Efter att skolverksamheten lagts ner arrenderades fastigheten av SMU i Storgöteborg. Senare har Missionsförsamlingen i Lerum tagit

över ägandet och driver verksamheten. Kring huset finns flera vindskydd för övernattning och en grillplats vid stranden. För närvarande pågår en tillbyggnad av huset, som bland annat skall inrymma hygienutrymmen.

Huset från öster.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, scout- och ungdomsverksamhet, läger, hajker, uthyrning till skolor och föreningar.

Källor:

- *Lerums Missionsförsamling 125 år av Arnold Bernskiöld och Sven-Erik Aljered 2006.*

Grillplatsen vid stranden.

Vindskydd för övernattning.

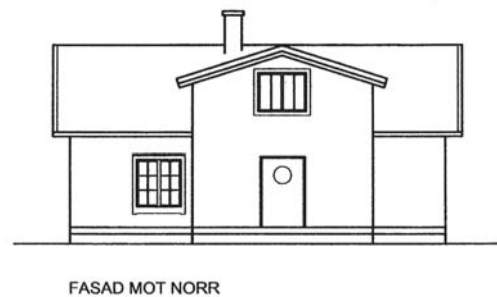
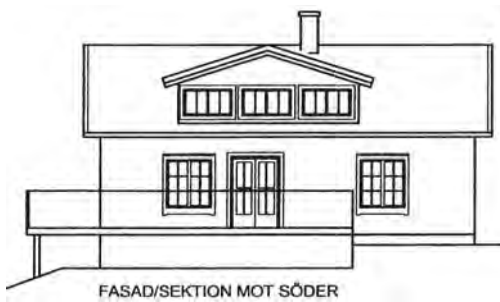
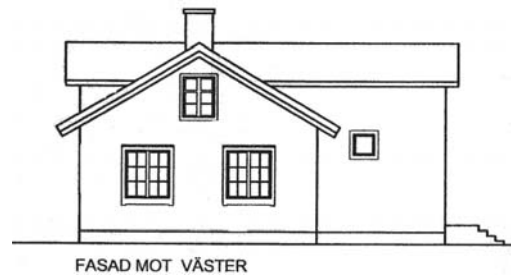
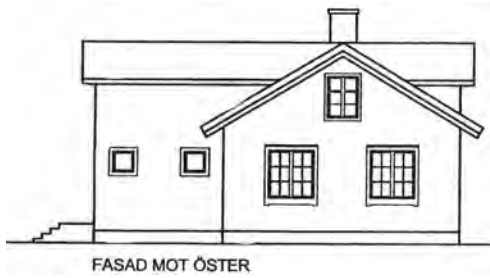

Anslagstavlan.

Interiör av samlingsal.

BLOMSHOLMS FRILUFTSGÅRD
 Ritningen visar utseendet efter den pågående ombyggnaden 2010.

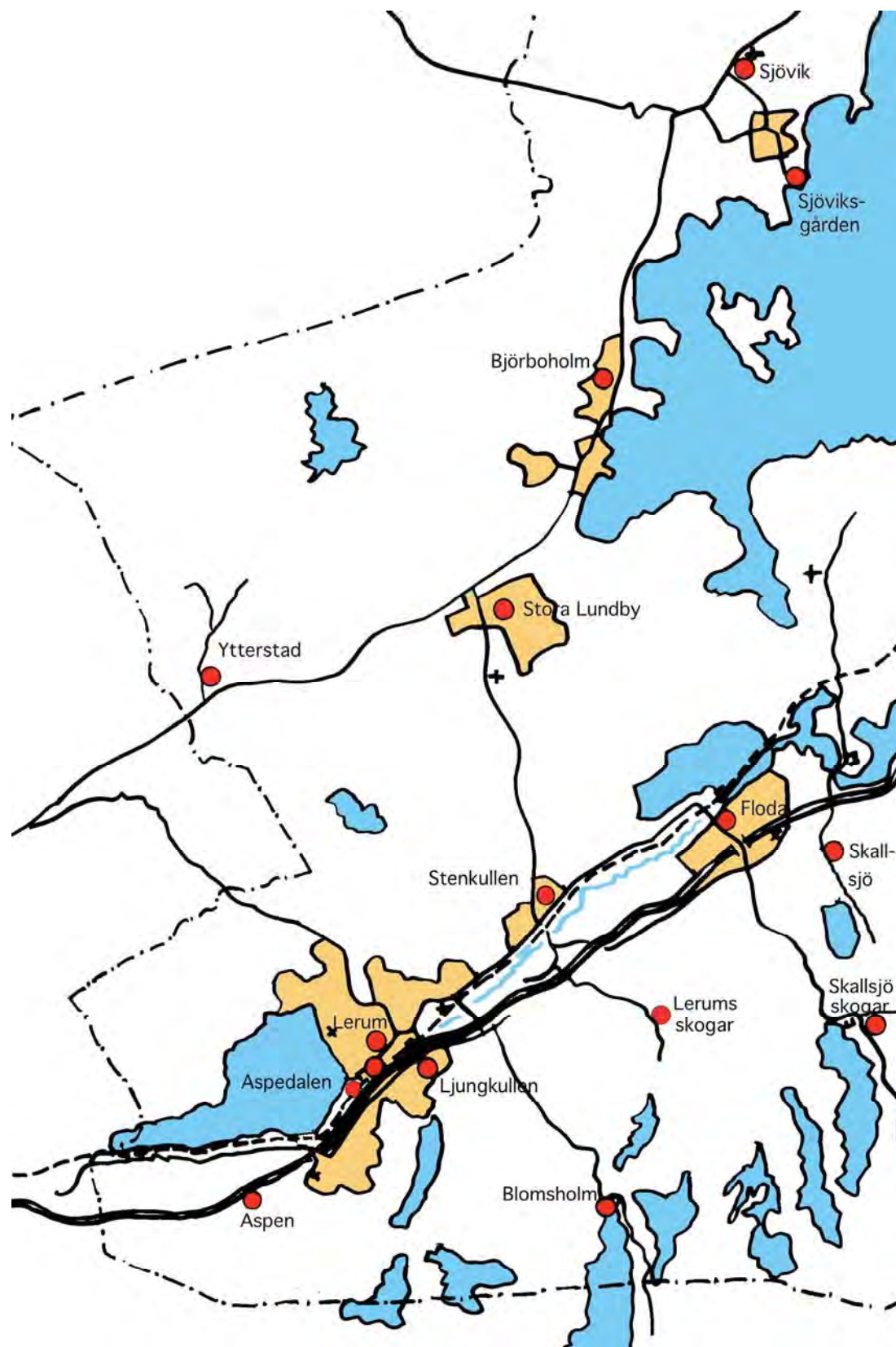
MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKOR I LERUM

DEL 2

Skallsjö Missionskyrka
Floda Missionskyrka
Skallsjö Skogars Missionshus
Stora Lundby Missionskyrka
Ytterstads Missionshus
Björboholms Missionshus
Sjöviks Missionskyrka
Sjöviksgården

*Missionshusinventering inom SMK i Västra Götaland
Stig Florén 2010*

Lerums kommun
missionshus och
missionskyrkor

Missionshus och missionskyrkor i Lerums kommun

Nr	Missionshus och -kyrkor	Byggt år	Nedlagd år	Ursprungligt antal platser	Nuvarande status
1	Missionshuset Gudhem	1883	1960-t	?	Rivet
2	Aspedalens mh	1894	1923	?	Rivet
3	Lerums gamla mk	1923	1980	?	Riven
4	Missionshyddan i Aspen	1925	1968	?	Riven
5	Stenhuset Stenkullen	1941	?	?	Rivet
6	Lerums nya mk	1980	-	160	I bruk
7	Lerums Skogars mh	1912	1993	50	Bostad
8	Blomsholms Friluftsgård	?	-	-	I bruk
9	Skallsjö mk	1909	1971	80?	Riven
10	Floda mk	1940	-	130	I bruk
11	Skallsjö Skogars mh	1918	-	80	I bruk
12	Stora Lundby mk	1878	-	200	I bruk
13	Ytterstads mh	1915	1991	75	Bostad
14	Björboholms mh	1925	1991	140	Bostad
15	Sjöviks mk	1874	-	100	I bruk
16	Sjöviksgården	1941	-	300	I bruk.

Nr 1 - 8 redovisas i del 1, nr 9 - 16 i del 2

SKALLSJÖ MISSIONSKYRKA

Skallsjö Missionskyrka.

Läge:

Lerums kommun, Skallsjö socken, på en bergshöjd 1,5 km söder om Näås slott.

Ägare: Skallsjö Missionsförsamling.

Besök: 2010 05 17 foto, intervju.

Trakten öster om Floda, Skallsjö Missionskyrka markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Villy Holmberg, Floda.

Byggnadens historia:

Den evangeliska väckelsen nådde Skallsjö i slutet av 1860-talet då predikanter från Evangeliska Fosterlandstiftelsen reste runt

Torpet Plikten.

Musikföreningen utanför kyrkan 1916.

och predikade. Församlingsbildningen skedde 1878, men någon samlingslokal för mötena fanns inte att tillgå utan man samlades i stugorna. Dessa var i stor utsträck-

Ungdomsföreningen samlad i kyrksalen 1916.

ning torpställen under någon av de stora gårdarna, och ofta var torparen bunden av kontrakt med ägaren, patronen, där det förekom att torparen förbjöds att utan särskilt tillstånd upplåta sitt hus för läsare och kolportörer.

I en av stugorna med namnet Plikten fanns en lägenhet om ett rum och kök samt en kammare. Trots att den lilla lägenheten beboddes av två familjer uppläts den till regelbunden mötesverksamhet under 25 års tid. Församlingens behov av ett eget missionshus var alltså stort. All mark i trakten ägdes av de stora gårdarna, och trots upprepade förfrågningar från församlingen lyckades man inte köpa eller hyra någon tomt för att kunna bygga missionshus på. Först 1909 lyckades man träffa en uppgörelse med Nääs Fabriks AB om att arrendera en tomt på gränsen till Nääs. I uppgörelsen fanns en bestämmelse om att gudstjänster inte fick hållas under en timma före eller efter allmän gudstjänst i Skallsjö kyrka. Under många år var därför den vanliga mötestiden för församlingens gudstjänst klockan fyra på söndagseftermiddagen.

När nu tomtfrågan äntligen var löst satte församlingen fart på byggnadsplanerna. För tio kronor införskaffade man sig en kyrkritning från Svenska Missionsförbundet och man samlade in pengar till bygget. Fröken Lilja som var husmor på Nääs

erbjöd sig att skänka 5000 kronor, om hon i sin livstid fick bo hyresfritt i en lägenhet om två rum och kök i missionshuset. Den ekonomiska frågan var därmed löst och två församlingsmedlemmar, Albin Andersson och Alfred Larsson, valdes att leda byggarbetena. I december 1909 stod byggnaden klar. Byggnadskostnaden blev sammanlagt 8.184:11 kronor, varav endast 500 kronor återstod som skuld. Byggnaden fick namnet Skallsjö Missionskyrka, och den kom att fungera i mer än 60 år som församlingens hem. Sista gudstjänsten i kyrkan ägde rum 1971. Församlingens arbete hade då sedan flera år fått sin tyngdpunkt i den nya missionskyrkan i Floda.

Skallsjö Missionskyrka revs senare och en villa byggdes på tomten.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, fasader av liggande träpanel, tak av plåt.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening, bibelskola, sång- och musikgrupper, syförening.

Källor:

Det hände... Minnesskrift från församlingens 100-årsjubileum 1978.

FLODA MISSIONSKYRKA

Floda Missionskyrka från väster 2010.

Läge:

Lerums kommun, Skallsjö socken, Rurik
Holms väg 11, Floda.

Fastighetsbeteckning: Floda 8:1.

Ägare: Skallsjö Missionsförsamling som
senare ändrat namn till Floda Missions-
församling.

Besök: 2010 05 17 foto, intervju.

Floda, missionskyrkan markerad med rött.

Missionskyrkan 2010 från nordväst.

Floda Missionskyrka 1940.

Missionskyrkan 1978.

Uppgiftslämnare:

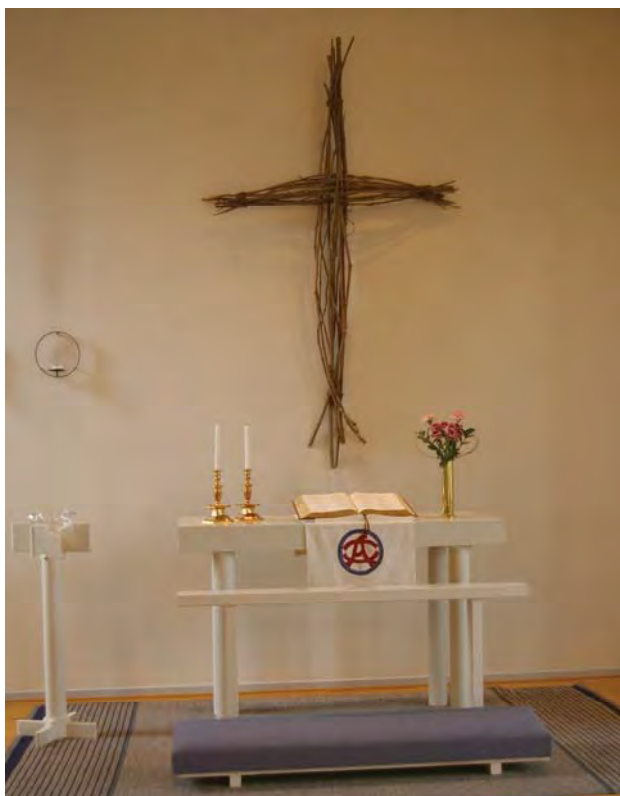
Villy Holmberg, Floda.

Byggnadens historia:

Församlingen hade sedan 1909 haft sitt
hem i Skallsjö Missionskyrka, men efter-
hand som Floda samhälle växte ut och blev

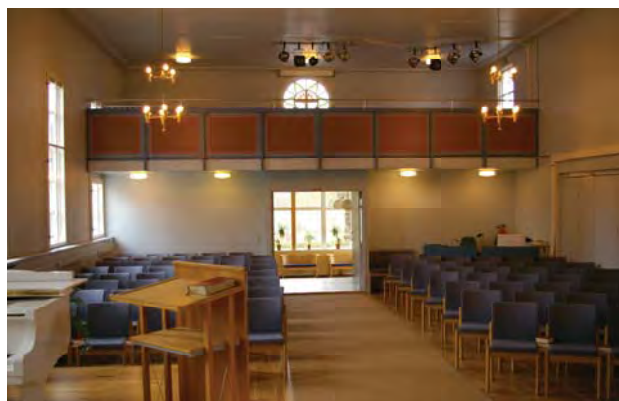

Kyrksalen.

Fondväggens kors har formats av två risknippen.

bygdens centrum uppstod behovet av lokaler även här. Från 1920 hölls möten i en lokal i Floda som förhyrts av fabrikör Nes-

Kyrksalen från estraden.

tor Brodin. I lokalen hölls gudstjänster och juniormöten. I början av 1930-talet togs frågan upp om ett kyrkbygge och den aktualiserades när Brodin skänkte en tomt i Floda centrum till församlingen. Insamlingar gjordes, ritningar upprättades och i september 1939, just som andra världskriget bröt ut, startades kyrkbygget. I mars 1940 invigdes kyrkan, som då kostat 40.000 kronor. Byggnaden omfattade en kyrksal, en mindre sal med pentry, en vaktmästarbostad och i källaren ett rum för juniorslöjd. Arkitekt var Arnold Björnerås. Byggnaden har sedan byggts om och till ett flertal gånger under årens lopp.

Kyrksalen från läktaren.

Läktaren.

Kyrkentrén.

1949 iordningställdes en ny slöjdsal och den gamla blev scoutstuga. Samma år uppfördes också en pastorsbostad på en angränsande tomt som även den hade skänkts av Brodin.

1958 gjordes en utbyggnad för entré och kapprum, och utrymmet under kyrksalen iordningställdes till ungdomslokaler.

1970 gjordes en stor om- och tillbyggnad som innehöll en ny församlingssal med kök, nya lokaler för SMU-arbetet och en bättre vaktmästarbostad.

1975 renoverades kyrksalen, dopgrav och dopfunt anordnas och en piporgel installeras. Fönster från Skallsjö Missionskyrka sattes in i kyrksalens vägg.

1984 gjordes en tillbyggnad som gav rymligare entréutrymmen, handikapphiss,

handikapptolett, expeditionsutrymmen, sammanträdesrum och ett andaktsrum.

2010 överväger församlingen möjligheten att göra ytterligare utbyggnader för att tillgodose behovet av lokaler för sin omfattande verksamhet och framför allt en större kyrksal.

Församlingen har under årens lopp fått ett kommunalt bidrag på 50.000 kronor till ungdomslokaler men i övrigt har alla byggkostnader täckts av frivilliga bidrag och en stor mängd frivilligt arbete.

Byggnadsmaterial:

Grund av betong, stomme av trä, fasader av liggande smal träpanel, tak av plåt och papp.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, öppen förskola, barnrytmik, nyningar, scouter, tonår, konfirmationsundervisning, barn- och ungdomskörer, musikgrupper, blåsmusikkår, studiecirkel, pensionärsverksamhet, syförening. Lokaler hyrs också ut till bl a kommunens musikskola.

Församlingen har också engagerat sig i verksamheter utanför kyrkolokalerna. I Aludden, ett gammalt hus nära järnvägsstationen i Floda, har man tidigare bedrivit ungdomsverksamhet och driver nu en secondhandbutik och kafé vars netto går till hjälpverksamhet. I utkanten av Floda är församlingen delägare i en stor idrottshall, Novahallen, där man bedriver barn- och ungdomsverksamhet.

Källor:

Det hände... Minnesskrift från församlingens 100-årsjubileum 1978.

Serveringen.

Samlingssalen som tidigare var vaktmästarbostad.

Köket.

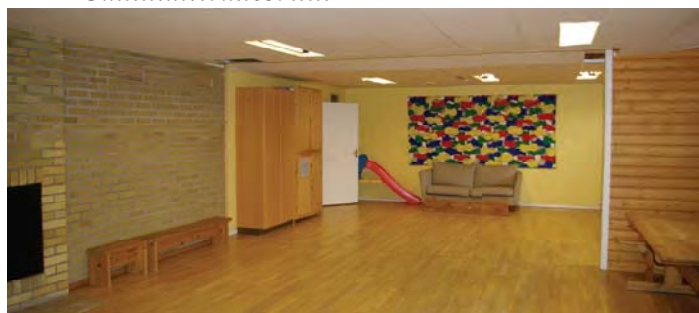
Secondhandbutiken i Aludden.

Sammanträdesrum.

Novahallen.

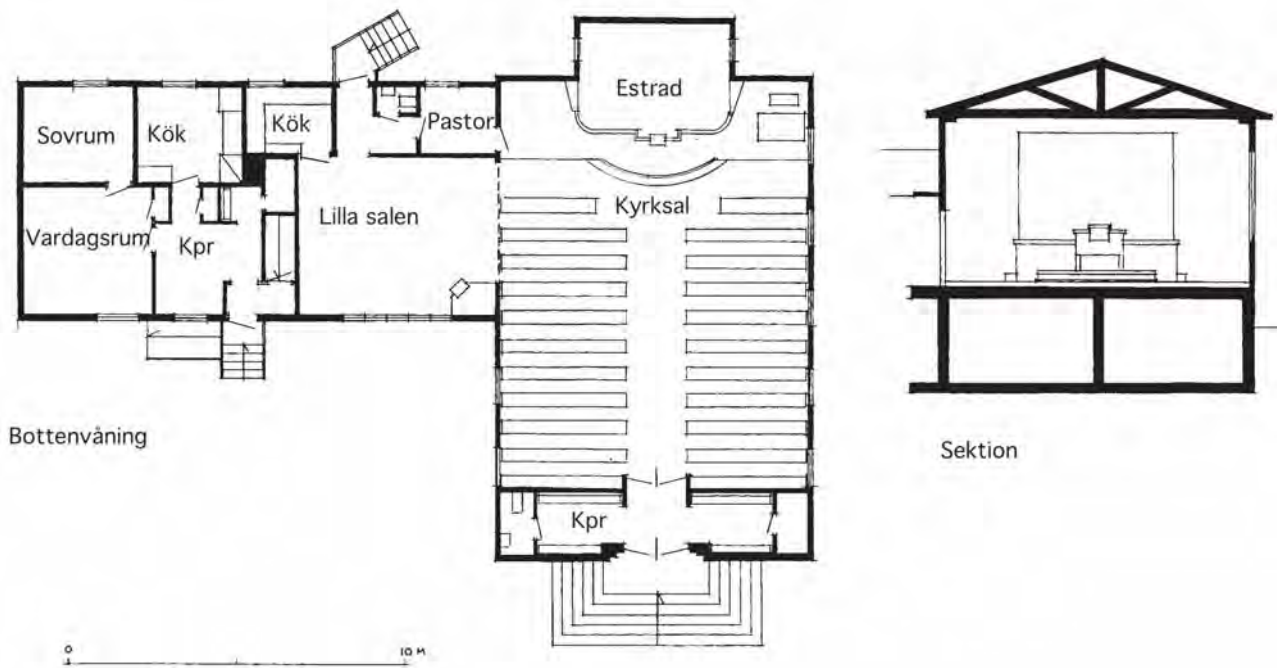

Lekrum.

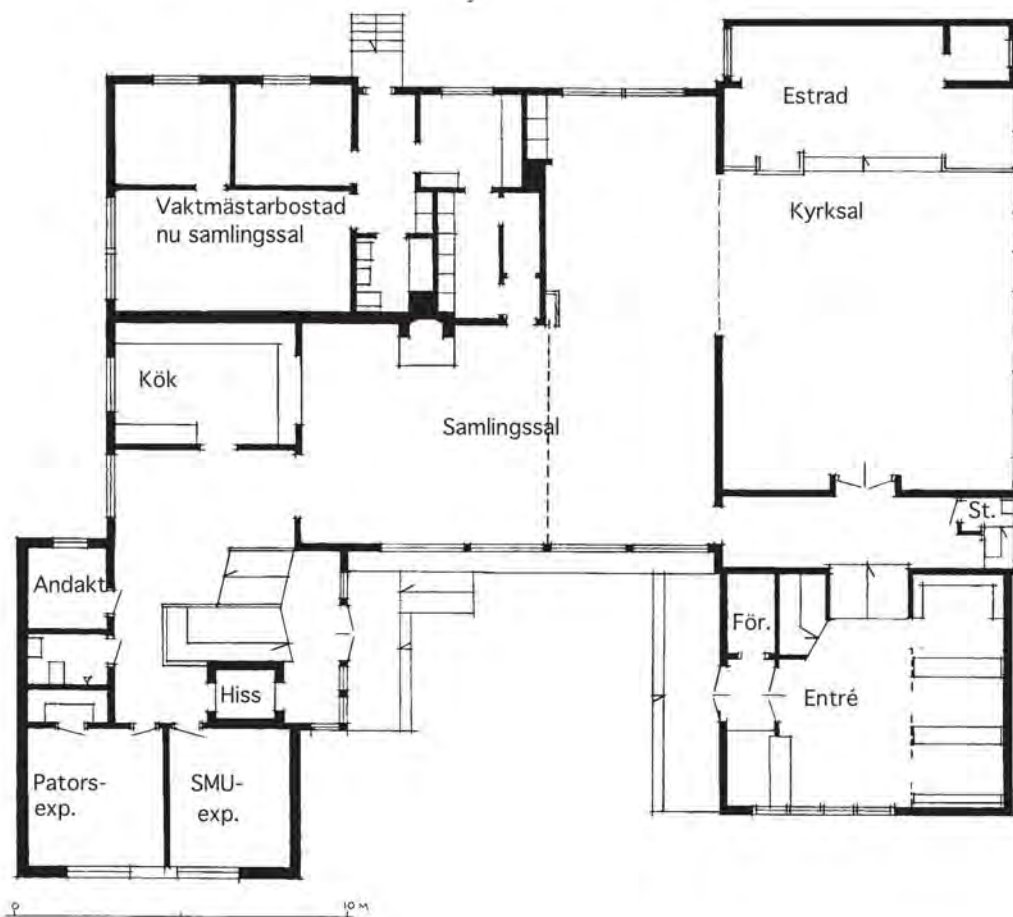

Interiör av Novahallen.

Ursprunglig utformning av missionskyrkan

Utformning efter 1984 års tillbyggnad

FLODA MISSIONSKYRKA
Efter bygglovritningar 2010 / SF

SKALLSJÖ SKOGARS MISSIONSHUS

Missionshuset från öster.

Läge:

Lerums kommun, Skallsjö socken, Högsboholmsv 116, 0,3 km ost om huvudbyggnaden på Högsboholms gård.

Ägare: Skallsjö Skogars Ungdomsförening, senare Skallsjö Missionsförsamling, numera Floda Missionsförsamling.

Fastighetsbeteckning: Floda 20:141.

Besök: 2010 05 17 foto, intervju.

Missionshuset från väster.

Trakten kring Högsboholm, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Villy Holmberg, Floda.

Byggnadens historia:

Väckelsen nådde Skallsjö Skogar på 1870-talet och möten hölls i de små torpstugorna. 1903 bildades en ungdomsförening och även denna höll sina samlingar i stugorna. Utrymmet var emellertid knappt och alla fick inte plats, varför ungdomsföreningen beslöt att ta ansvar för att ett missionshus byggdes. När fru Anna von Proschwitz på Högsboholm erbjöd en tomt på 49 år och virke till timmerväggarna kunde ett missionshus byggas 1918. 1978 överlämnade ungdomsföreningen huset till Skallsjö Missionsförsamling som även friköpt tomtens västra del.

Kyrksalen.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av timmer, fasader av locklistpanel, tak av tegel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, veckomöten, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening, sångförening, syförening. På senare år har verksamheten huvudsakligen bestått i samlingar sommartid i form av gudstjänster, konserter, temakvällar, "picknick-träffar" och scoutverksamhet. Dessutom sker uthyrning till olika verksamheter.

Källor:

Det hände... Minnesskrift från församlingens 100-årsjubileum 1978.

I den nisch där kaminen ursprungligen stod finns nu en relief av den heliga familjen skapad av Ingemar Larsson.

Kyrksalen från estraden.

Interiör av kyrksalen i gångna tider.

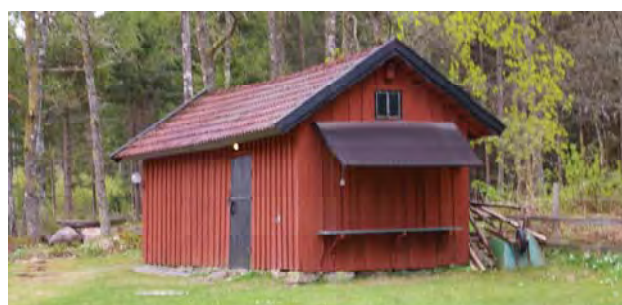
Lilla salen.

Scoutstugan.

Köket.

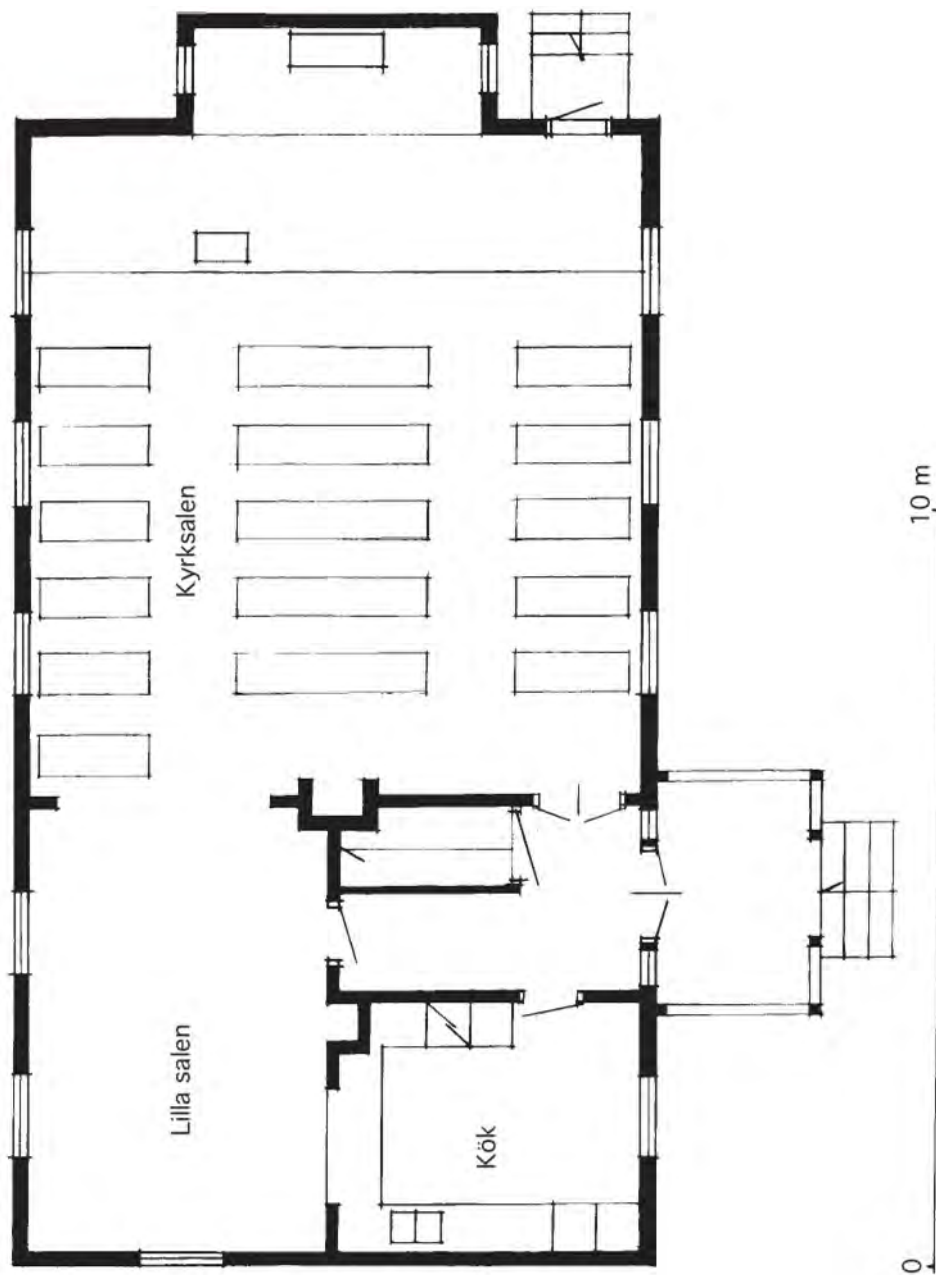

Uthuset.

Klockstapeln.

SKALLSJÖ SKOGARS MISSIONSHUS
Plan av bottenvåning, uppmättningsritning
Skala 1:100 2010 08 23 / Stig Florén

STORA LUNDBY MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKA

1878 stod Stora Lundby missionshus klart.

Läge:

Lerums kommun, Stora Lundby socken, Mossalaggsvägen 6, Gråbo, 1 km norr om Stora Lundby kyrka.

Fastighetsbeteckning: Hjällsnäs 61:1.

Ägare: Stora Lundby Missionsförsamling.

Besök : 2010 foto, intervju.

Gråbo, missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Sven-Arne Hermansson, Gråbo.

Byggnadens historia:

Den evangeliska väckelsen nådde Stora Lundby 1859. En missionsförsamling bildades 1870. En stuga som använts som handelsbod byggdes om till missionshus för församlingen. Den nya rörelsen möter stort motstånd från kyrkligt håll, där man emellertid tröstar sig med att "rörelsen är av tillfällig natur och är nog övergående".

1873 inrättades ett lånebibliotek och en liten bokhandel i missionshuset. Efter några år beslöt dock församlingen att sälja ut större delen av biblioteket.

1873 och 1874 gick en väckelse fram över bygden och många sökte sig till missionshuset. För att ge plats för det ökande antalet åhörare byggdes missionshuset ut och läktare anordnades i husets båda ändar. Följande beskrivning har gjorts av missionshuset: "... en rätt så primitiv samlingslokal. Bänkarna voro enkla och föga bekväma att sitta på, uppvärmningsanordningarna långt ifrån förstklassiga, men icke tänkte man på sådant. Hjärtat värmdes av ordets predikan så att man glömde både bänkars obekvämlighet och kylan."

1877 tog församlingen upp frågan om byggande av ett nytt missionshus. Om detta berättas: "Då missionsföreningen inköpte den Rosenströmska handelslokalen för omändring till predikolokal, erhöll den ej äganderätten till tomten, där huset var uppfört. Om jag ej minnes fel var äganderättsförhållandena en smula tvistiga och den som kunde gjort anspråk på tomten var ej riktigt säker på sin rätt och lät saken bero. Hemmanet som tomten tillhörde fick en ny ägare, som gjorde anspråk på tomten. Han trodde sig nämligen i ett nu kunna nedslå läseriet och skingra de troende. Vid en process förlorade missionsföreningen och ålades att flytta huset. Därefter erhöll missionsföreningen den tomt varå huset nu är beläget."

1918 monterades elektriskt ljus in i missionshuset.

I oktober 1877 beslöt missionsföreningen att uppföra ett nytt missionshus på tomten som inköptes till ett pris av 100 kronor. Byggmästare Anders Olsson från Horla åtog sig att uppföra och inreda huset för 3.000 kronor. 1878 var huset klart och togs i bruk.

Missionshuset efter 1936 års ombyggnad.

Huset har senare byggts om och till vid flera tillfällen. 1907 renoverades missionshuset, sångestråden byggdes ut och nya bänkar anskaffades.

1936 gjordes en omfattande om- och tillbyggnad varvid byggnaden fick en kyrksal med fondläktare som sammanlagt rymde cirka 300 personer, en mindre sal för 100 personer, ungdomsrum, predikant- rum, kök och vaktmästarbostad. I en källarvåning inrymdes bland annat en slöjdsal. Ritningarna hade utarbetats av församlingens egna krafter efter en idé av församlingens pastor Paul Bäckman. Byggmästare var Oscar Andersson, Stannum.

Målningsarbetena utfördes under ledning av konstnären Bertil Sthanby som även svarade för dekormålning i stora salen.

1955 fick missionshuset namnet Stora Lundby Missionskyrka.

1958 invigs en tillbyggnad med nya ungdomslokaler.

1960 firade församlingen 90 år och inför detta målades hela kyrkan om och en ny estrad uppfördes.

1966 hade den ungdomsvåning som byggdes 1958 blivit för trång varför den revs och ersattes med en ny och rymligare. Byggmästare var Arne Hermansson.

Inför 100-årsjubileet 1970 renoverades kyrkan på nytt. Estraden och fonden fick en ny utformning och en ny kyrkorgel installerades. Nya kyrkbänkar anskaffades och kyrksalen fick nu en mittgång. Kyrkan fick nya ekdörrar och nya fönster med antikglas.

Exteriör efter tillbyggnad av kapprum.

Missionskyrkan efter 1988 års tillbyggnad.

1988 gjordes en ny omfattande om- och tillbyggnad. Kyrksalen vändes 180 grader och tillsammans med en ny samlingsal ger den plats för 273 personer. Byggkostnaden uppgick till 3,3 miljoner kronor inklusive inredning. Arkitekt var Stig Florén och byggmästare Hermanssons Bygg i Gråbo.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten resp betong, stomme av trä, fasader av stående locklistpanel, yttertak av röd korrugerad plåt över kyrksalen och papp över lågdelen.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, scouter, tonår, bibelskola, barnkör, ungdomskör, sångkör, syförening.

Källor:

- Minnesskrift från församlingens 60-årsjubileum 1930 av Erik Olsson m fl.
- Göteborgs Veckotidning nr 46 1936.
- Minnesskrift från församlingens 80-årsjubileum 1950 av Bertil Sandström m fl.
- Minnesskrift från församlingens 100-årsjubileum 1970 .

Kyrkan från sydväst.

Gobeläng i samkvämsrummet.

Kyrksalen. Konstverket på fondväggens vänstra del är utfört av Birgitta Kärnbo.

Kyrksalen från estraden. Över dörren ses den målning som tidigare satt på kyrksalens fondvägg. Målningen är signerad Sthanby.

En vikkvägg kan öppnas mellan lilla salen och kyrksalen

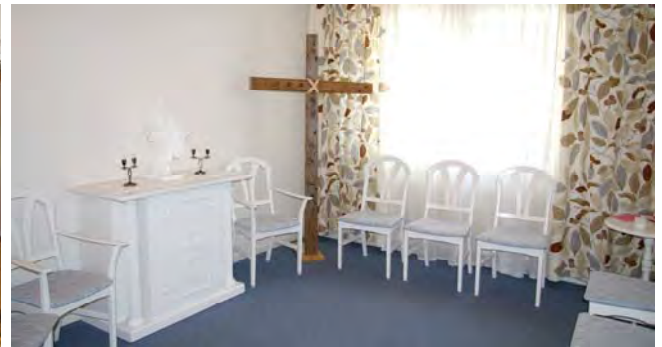
Ljusbäraren.

Rum för samkväm.

Köket.

Andaktsrum.

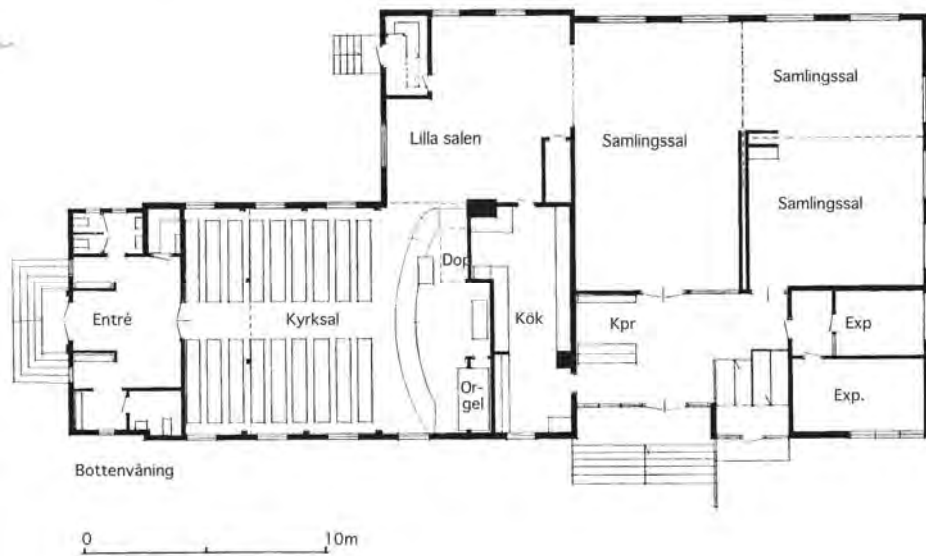

Kyrktoget.

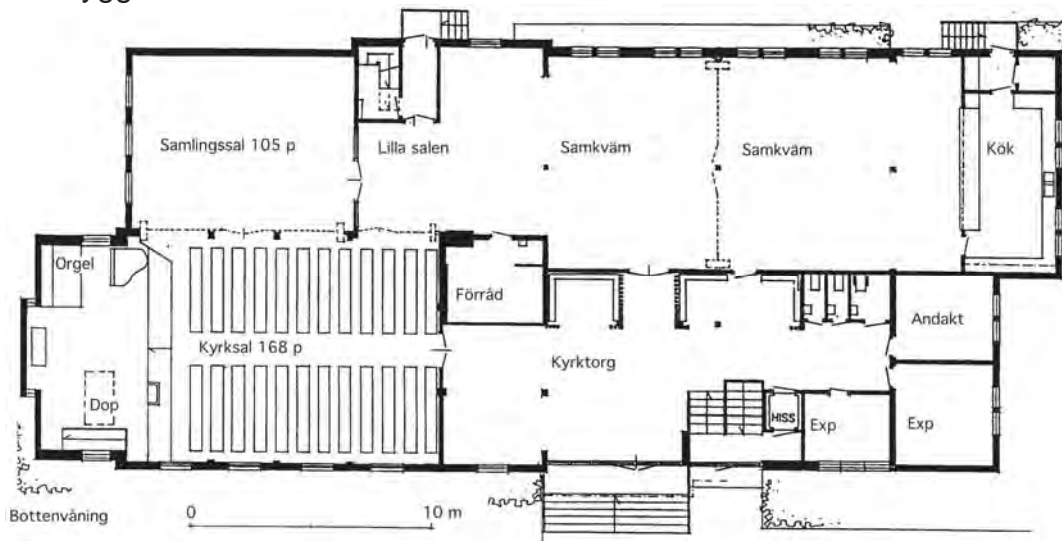

Mysrum i källarplanet.

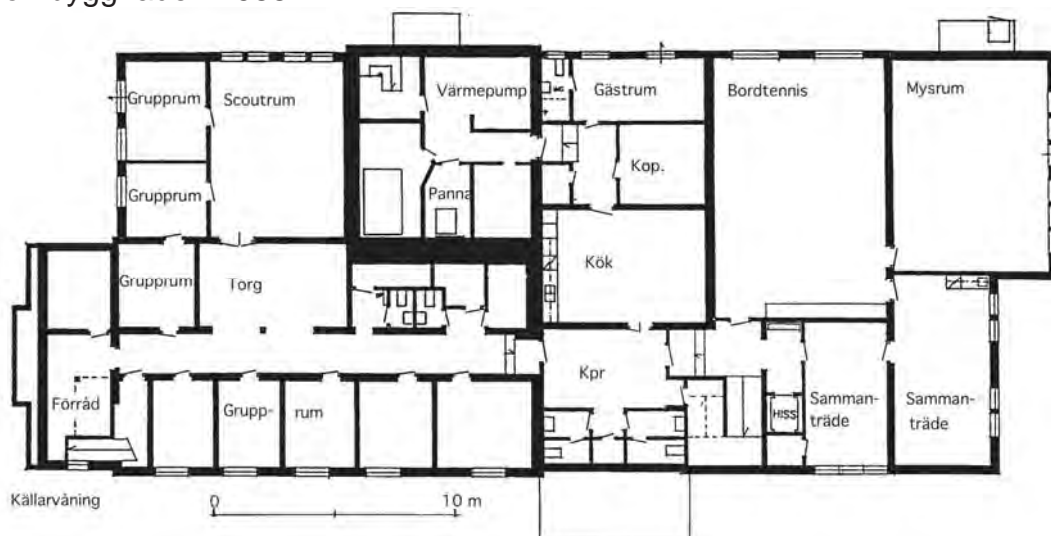

Före ombyggnaden 1988

Efter ombyggnaden 1988

Efter ombyggnaden 1988

Stora Lundby Missionskyrka

YTTERSTADS MISSIONSHUS

Missionshuset sett från nordväst.

Läge:

Lerums kommun, Stora Lundby socken, byn Ytterstad, 6 km väster om St Lundby kyrka.

Fastighetsbeteckning: Ytterstad 6:1

Ägare: Tidigare Stora Lundby Missionsförsamling, numera privatägt.

Besök : 2010 foto, intervju.

Trakten väster om Gråbo, Ytterstads missionshus markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Sven-Arne Hermansson, Gråbo.

Byggnadens historia:

Redan 1870 utgjorde Ytterstad en krets i Gråbo Missionsförening. Missionshuset i Ytterstad uppfördes 1915. 1965 renoverades det och var i bruk fram till 1991 då verksamheten lades ner och huset såldes. Det är numera ombyggt till bostadshus.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, fasader av stående locklistpanel, yttertak av tegel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster.

Källor:

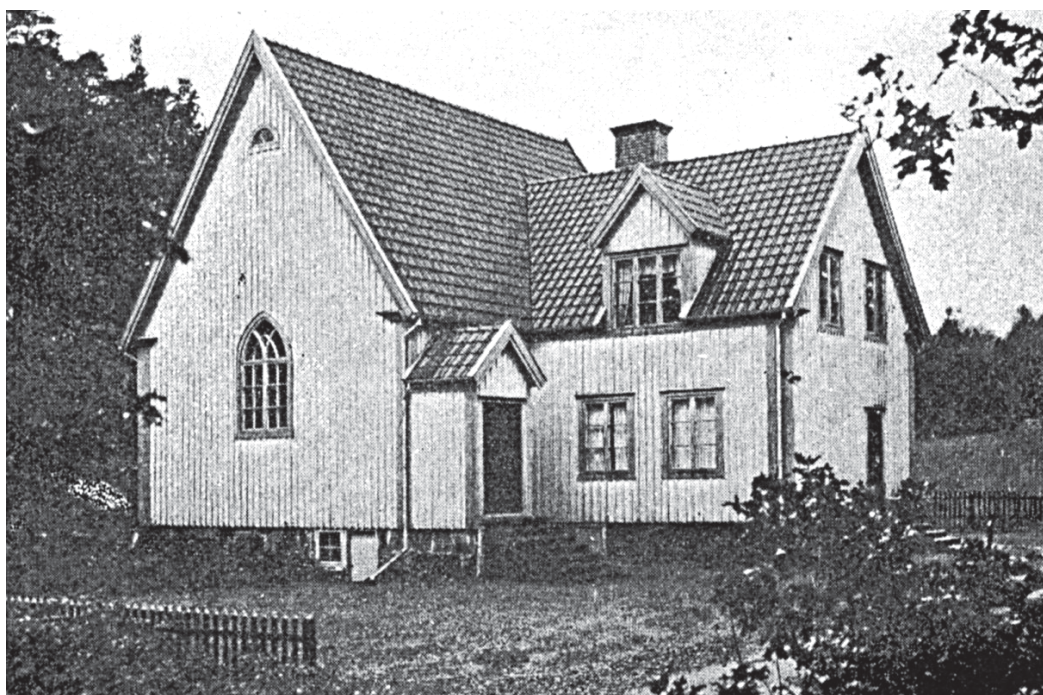
- Minnesskrift från församlingens 80-årsjubileum 1950 av Bertil Sandström m fl.
- Minnesskrift från församlingens 100-årsjubileum 1970 .
- Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 40 Lerums Kommun av Älvsborgs Länsmuseum 1999.

Missionshuset ombyggt till bostad, sett från nordväst.

BJÖRBOHOLMS MISSIONSHUS

Missionshuset sett från söder.

Läge:

Lerums kommun, Stora Lundby socken,
Burhultsvägen, Björboholm

Fastighetsbeteckning: Björboholm 1:73.

Ägare: Tidigare Stora Lundby Missions-
församling, numera privatägt.

Besök : 2010 foto, intervju.

Björboholm, missionshuset markerat med rött.

Uppgiftslämnare:

Sven-Arne Hermansson, Gråbo.

Byggnadens historia:

1924 gick en väckelse fram över Ytterstad och Stannum, och vid årsmötet i dec 1924 för Stora Lundbys Missionsförsamling väcktes frågan om att uppföra ett missions-

hus i Björboholm, eftersom det var besvärligt att hålla möten i hemmen. En lämplig tomt inköptes, Sam Hede gjorde en ritning och byggmästare Evald Nilsson uppförde huset, som stod klart 1925. Kostnaden uppgick till 14.000 kronor, förutom allt frivilligt arbete. Kostnaden täcktes till stor del av insamlade pengar. 1965 reoverades huset. Missionshuset var i bruk fram till 1991 då verksamheten lades ner och huset såldes. Det är numera ombyggt till bostadshus.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, fasader av stående locklistpanel, yttertak av tegel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster.

Källor:

- Minnesskrift från församlingens 80-årsjubileum 1950 av Bertil Sandström m fl.
- Minnesskrift från församlingens 100-årsjubileum 1970 .
- Kulturhistorisk byggnadsinventering nr 40 Lerums Kommun av Älvsborgs Länsmuseum 1999.

Missionshuset ombyggt till bostad, sett från söder.

Missionshuset sett från norr.

SJÖVIKS MISSIONSKYRKA

Missionskyrkan från Väster.

Läge:

Lerums kommun, Östads socken, Sjövik,
0,3 km sydväst om Östads kyrka.

Fastighetsbeteckning: Östad Skattegården
9:10.

Ägare: Sjöviks Missionsförsamling.

Besök : 2004 11 28 foto, intervju.

Sjövik, missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Lennart Magnesköld, Sjövik.

Henrik Gustavsson, Sjövik.

Missionskyrkan från söder.

Byggnadens historia:

Den evangeliska väckelsen nådde Östad på 1860-talet. Kolportörer och resepredikanter från Göteborgs Missionsförening och Jönköpings Missionsförening besökte bygden och höll möten i hemmen och på Östads Barnhus. En församling bildades och snart uppstod behov av ett eget missionshus för församlingen. Kyrkvärden Andreas Johansson ställde en tomt till förfogande för missionshuset, samma tomt som fortfarande innehas av församlingen. För att få

Kyrksalen 2010.

Kyrksalen från estraden.

virke till missionshusbygget inköpte församlingen en ladugård på Risveden för 140 kronor och forslade till tomten. Övrigt byggnadsmaterial skänktes, mycket frivilligt arbete utfördes och när huset var färdigt 1874 var det skuldfritt.

Av den minnesskrift som gavs ut vid 50-årsjubileet 1922 framgår att huset renoverades upprepade gånger under årens lopp, 1916-17 till en kostnad av omkring 6000 kronor varvid kyrkans rumshöjd ökades avsevärt. 1973 gjordes en omfattande om- och tillbyggnad av missionshuset. Arkitekt var Stig Wallin från Sjövik. Huset som tidigare kallats Östads Missionshus kallas numera Sjöviks Missionskyrka.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, fasader av stående locklistpanel, tak av mörkbruna betongtakpannor.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, scouter, tonår, bibelskola, barnkör, ungdomskör, sångkör, syförening.

Källor:

- Historik från 50-årsjubileet av F Fransson.
- Historik från 60-årsjubileet.
- Handskriven historik från 60-årsjubileet.
- Historik från 100-årsjubileet 1972 av Josef Arnstrand.
- Östadsbladet 1997 11 08.

Kyrksalen från läktaren.

Samlingssalen.

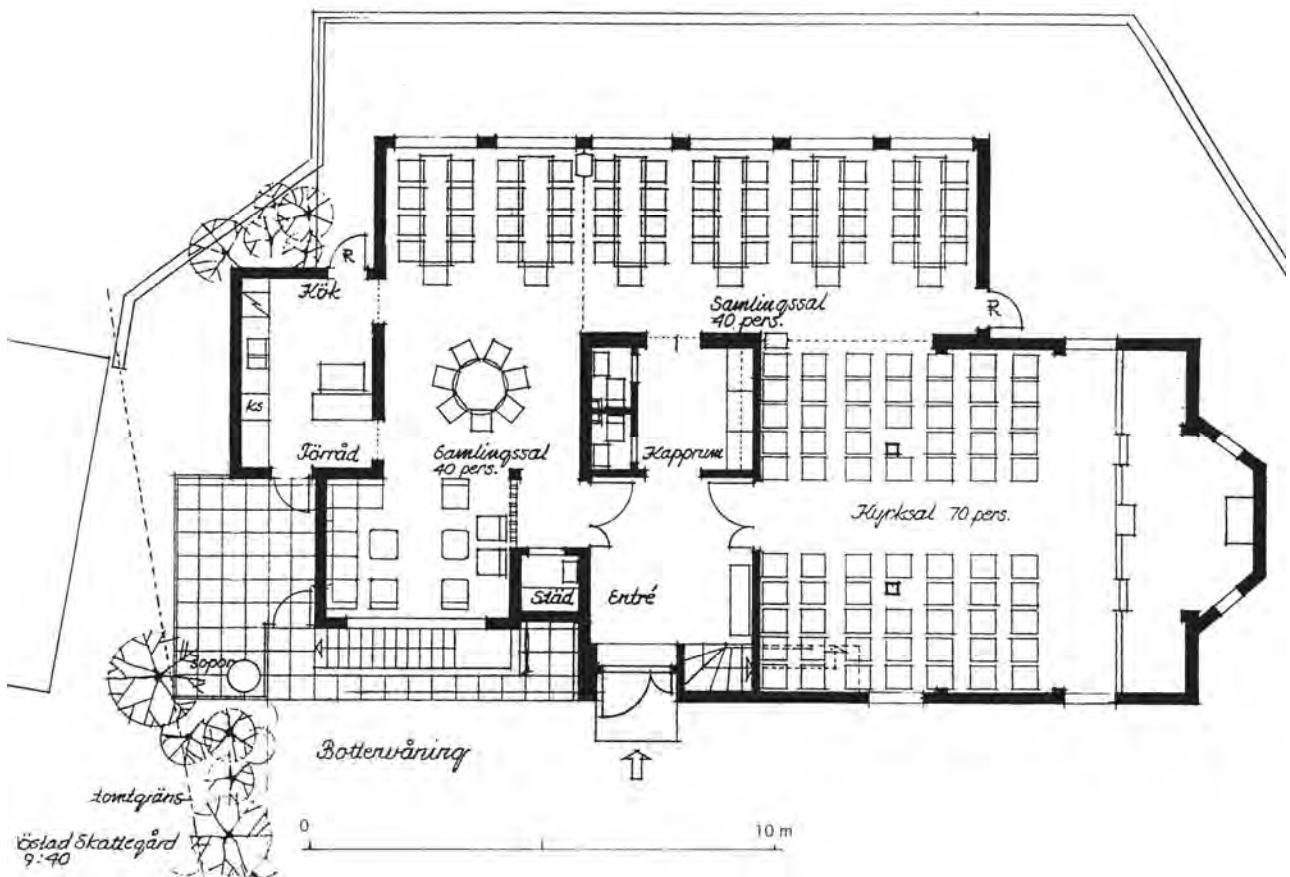
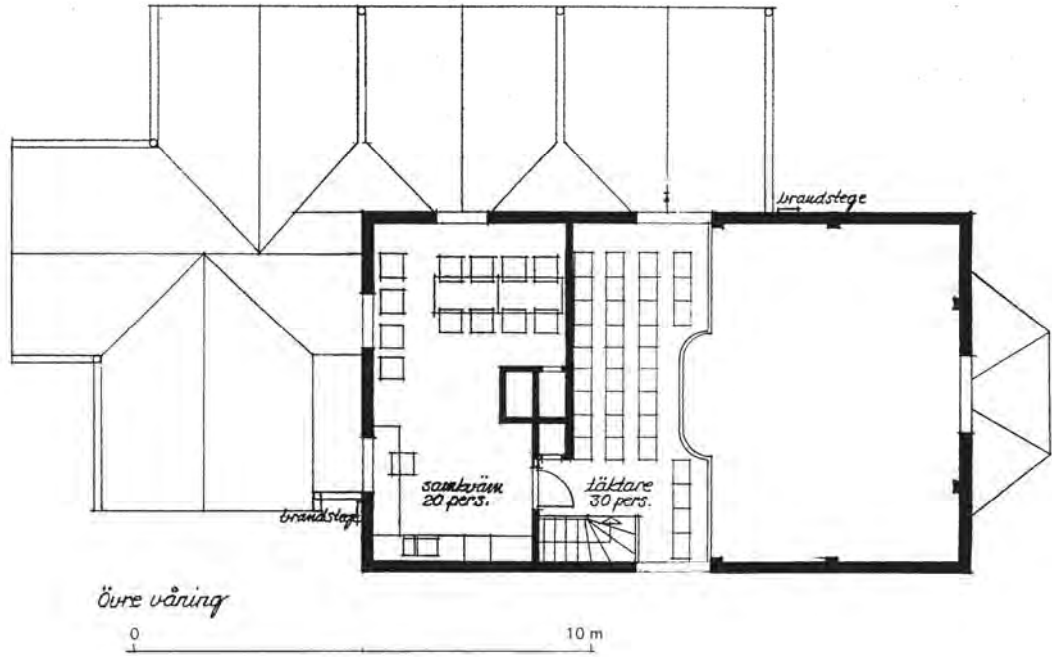
Målning på läktarväggen.

Köket.

Bildväv i samlingsalen.

Sjöviks Missionskyrka
bygglovrkning från 1973
av arkitekt Stig Wallin

SJÖVIKSGÅRDEN

Huvudbyggnaden från nordväst.

Läge:

Lerums kommun, Östads socken, Sörviksudden, sydost om samhället Sjövik.

Fastighetsbeteckning: Järn 1:9.

Ägare: Svenska Missionskyrkan / SMU i Västra Götaland.

Besök : 2010 foto, intervju.

Sjövik, Sjöviksgården markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Elisabet Dimenäs, Långared.

Byggnadens historia:

Under 1930-talet hade distriktets junior- och ungdomsläger vid flera tillfällen hållits på Gräfsnäs gård som ligger nära Sjövik. Distriktsföreståndare Erik Olsson och distriktssekreterare Evald Widéll arbetade för

att distriktet skulle skaffa sig en fast lägerplats och Sörviksudden strax sydost om samhället Sjövik valdes ut som lämplig plats.

Flickscouter samlade på borggården 1941.

Arkitekt Samuel Fränne projekterade anläggningen och byggmästare Eric Ericsson från Sjövik byggde den, och på midsommardagen 1941 invigdes den. Gården har sedan dess varit flitigt utnyttjad för läger och samlingar av många slag. Ursprungligen fanns en huvudbyggnad med logement, kök och matsal.

1944 utökades kök och matsal.

1945 uppfördes lägerkyrkan ritad av Evald Widéll. Kyrkan rymmer cirka 300 personer.

1946 byggdes enkla bostäder för personalen i en paviljong.

Perspektivbild över Sjöviksgården tecknad av Gert Andersson.

1959 byggdes gården till genom byggmästare Lennart Wallenstams försorg. Matsalen ökades, köket ökades och fick ny utrustning, nya sovrum och sammanträdesrum byggdes och oljeeldning installerades i huvudbyggnaden.

1963 uppfördes Sörviken, sex småstugor med sammanlagt ett 70-tal bäddar norr om huvudbyggnaden.

1974 byggdes huvudbyggnaden till med bl a en samlingsal för 80 personer, och köket renoverades. I en undervåning anordnades wc, duschar, bastu och tvättstuga. Gårdens namn ändras från Sjöviks Ungdomsgård till Sjöviksgården.

1981 byggdes personalbostäderna till med fem rum.

1987 och 1988 gjordes en renovering av huvudbyggnaden varvid byggnaden värmeisolerades, vilket möjliggjorde en förlängning av gårdens öppethållande vår och höst.

1990 kompletterades småstugorna med en servicebyggnad med kök och matsal, vilket gjorde det möjligt att ta emot två arrangemang samtidigt på gården.

1991 förnyades estraden i kyrkan och ett fönster togs upp i fondväggen.

2000 installerades en pelletsanläggning för uppvärmning av gården.

2004 lades markplattorna på borggården om.

2006 totalrenoverades köket efter hälsomyndigheternas krav.

Byggnadsmaterial:

Grund av betongsten, stomme av trä,

fasader av liggande träpanel, yttertak av papp.

Verksamhet i byggnaden:

Läger, kurser, konferenser, friluftsmöten, camping, vandrarhem, friluftsliv, kafé, bröllop, fester, julbord.

Källor:

- Minnesskrift från gårdens 50-årsjubileum 1991 av Karl Berglund, Evert Eggelind, Stefan Nilsson m fl.

Matsalen.

Borggården med utsikten mot Mjöln.

Lägerkyrkan uppförd 1945.

Interiör av kyrksalen.

Småstugorna, Sörviken.

Estraden med träreliefer av Hans Johansson.

Grupprum i en av småstugorna.

Salen från estraden.

Personalbostäderna.

Huvudbyggnaden från sydost.

Samlingssalen i huvudbyggnaden.

Huvudbyggnaden från nordost.

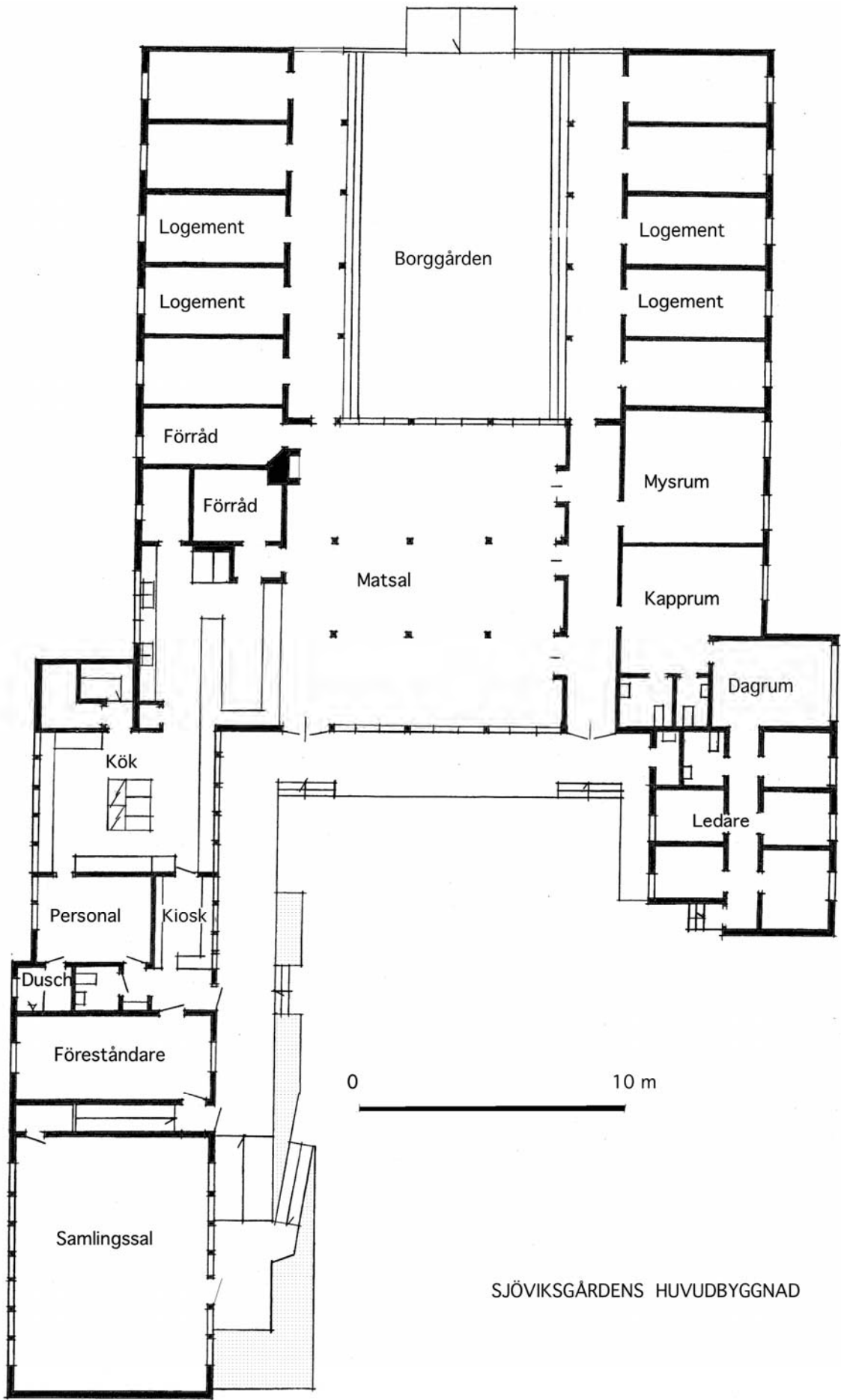

Målning i samlingssalen av Saga Walli.

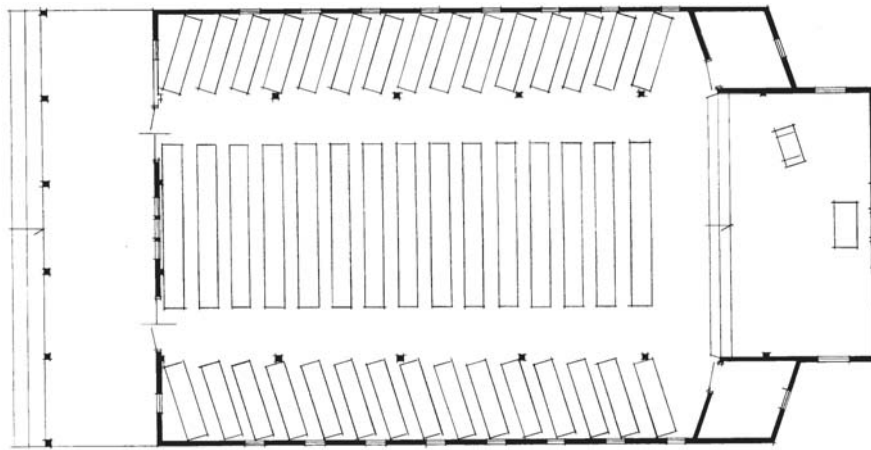

På udden i sjön Mjörn ligger badplatsen och lägerbålsplatsen.

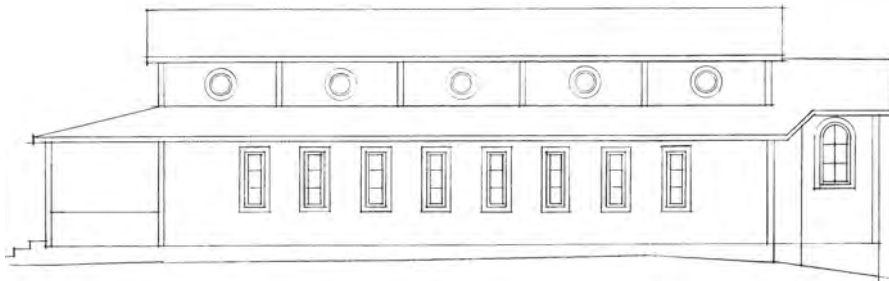

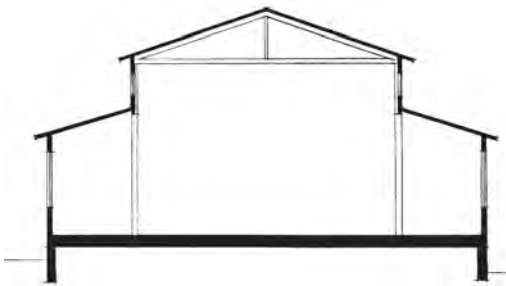
SJÖVIKSGÅRDENS HUVUDBYGGNAD

Plan

Fasad mot norr

Sektion

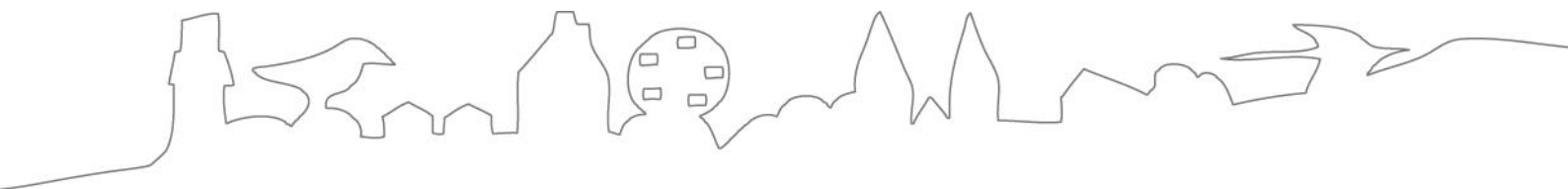
Fasad mot öster

0 10 m

Skala 1:200

SJÖVIKSGÅRDENS LÄGERKYRKA
uppmättningsritning 1990 / S F

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN